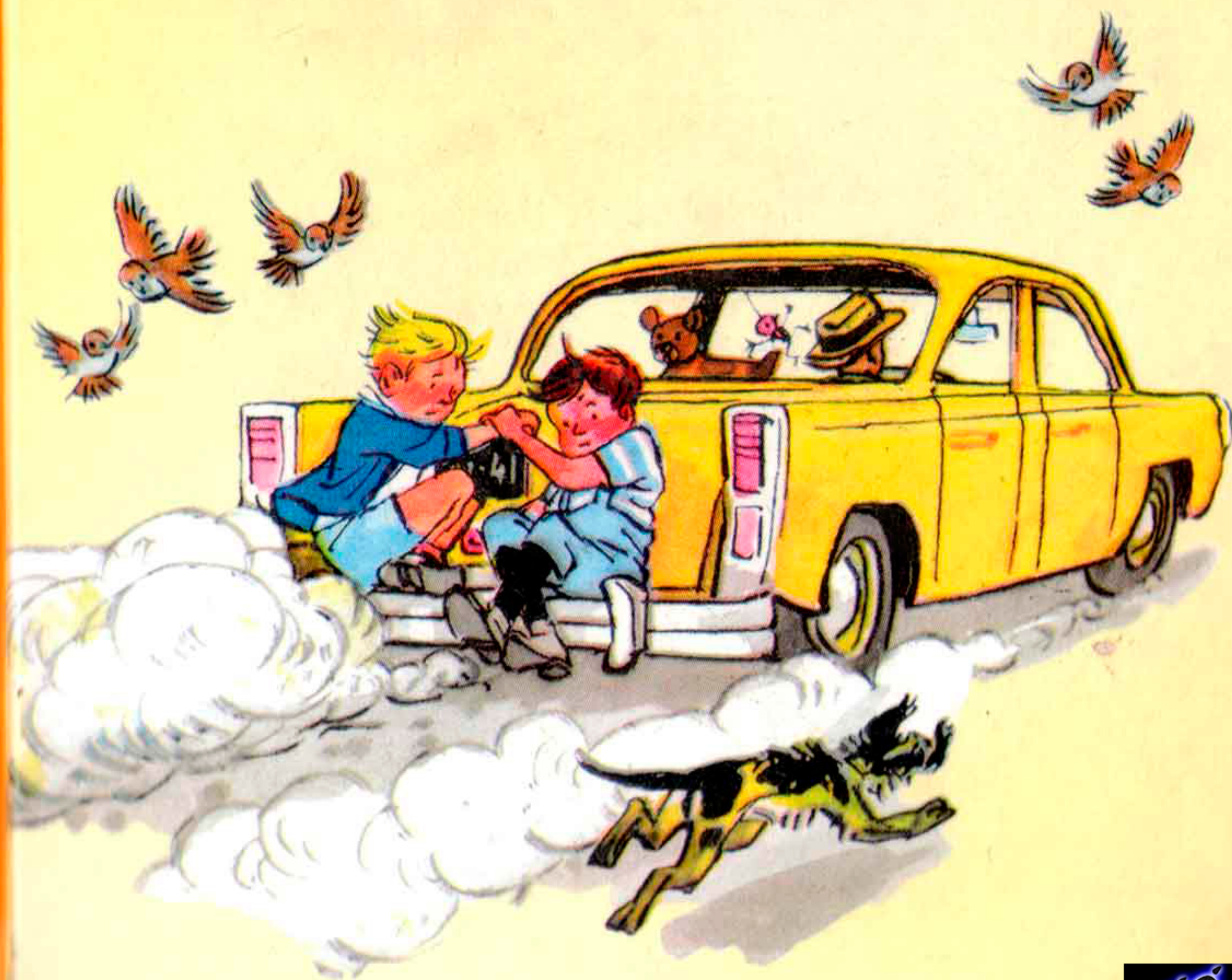




Микола Носов

# ФАНТАЗЕРИ





МИКОЛА НОСОВ



# ФАНТАЗЕРИ

ОПОВІДАННЯ

*Малюнки І М. Сєменова*



Видання І. П. Носова

 **Machaon**

Видавництво «Махаон-Україна» .Київ 2005



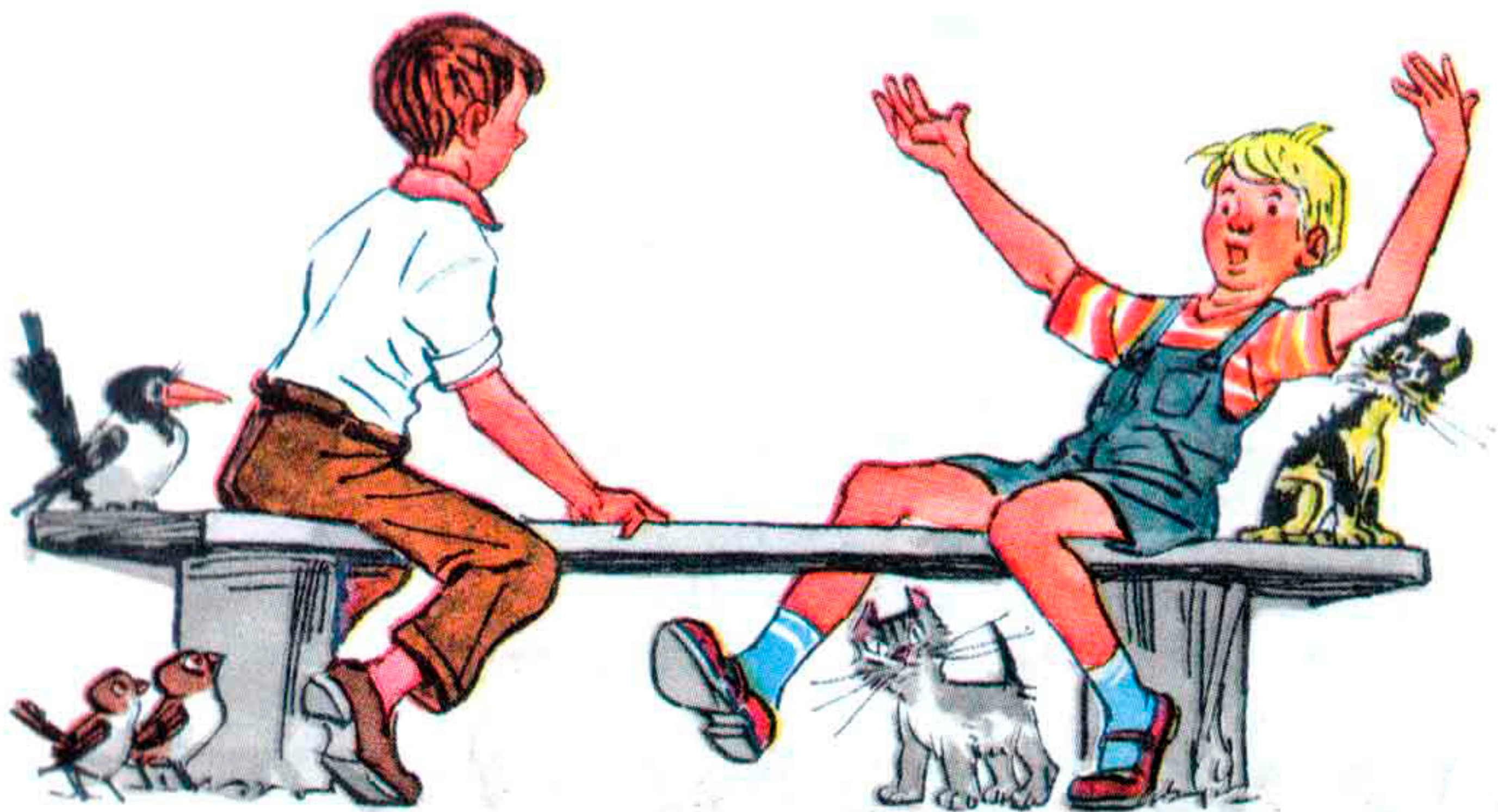
ББК 84.4РОС6  
Н84



© Носов. Текст, художественные  
образы, оформление, 2005  
© Издательство «Махаон», 2005  
© Переклад українською  
мовою. Видавництво  
«Махаон-Україна», 2005

ISBN 5-18-000-692-9 (рос.)  
ISBN 966-605-506-6 (укр.)





## ФАНТАЗЕРИ

Михайлик і Стасик сиділи в садку на лавочці й розмовляли. Тільки вони розмовляли не просто, як інші хлопці, а розповідали один одному різні небилиці, немов пішли в заклад, хто кого перебреше.

— Скільки тобі років? — питає Мишко.





— Дев'яносто п'ять. А тобі?

— А мені сто сорок. Знаєш, — каже Мишко, — раніше я був великим-пре-великим, як дядько Борис, а потім зробився маленьким.







— А я, — каже Стасик, — спочатку був маленьким, а потім виріс великий, а тоді знову став маленьким, а тепер знову скоро буду великим.

— А я, коли був великим, усю річку міг переплисти, — каже Мишко.

— Ет! А я море міг переплисти!

— Подумаєш — море! Я океан перепливав!

— А я колись літати вмів!

— Ану, полети!

— Зараз не можу: розучився.

— А я одного разу купався в морі, — каже Мишко, — і на мене напала акула. Я її лусь кулаком, а вона мене хап за голову — і відкусила.

— Брешеш!

— Ні, правда!





— Чому ж ти не вмер?

— А навіщо мені вмирати? Я виплив на берег і пішов додому.

— Без голови?

— Атож, без голови. Навіщо мені голова?

— Як же ти йшов без голови?

— Так і йшов. Неначе без голови ходити не можна!

— Чому ж ти тепер з головою?

— Друга виросла.

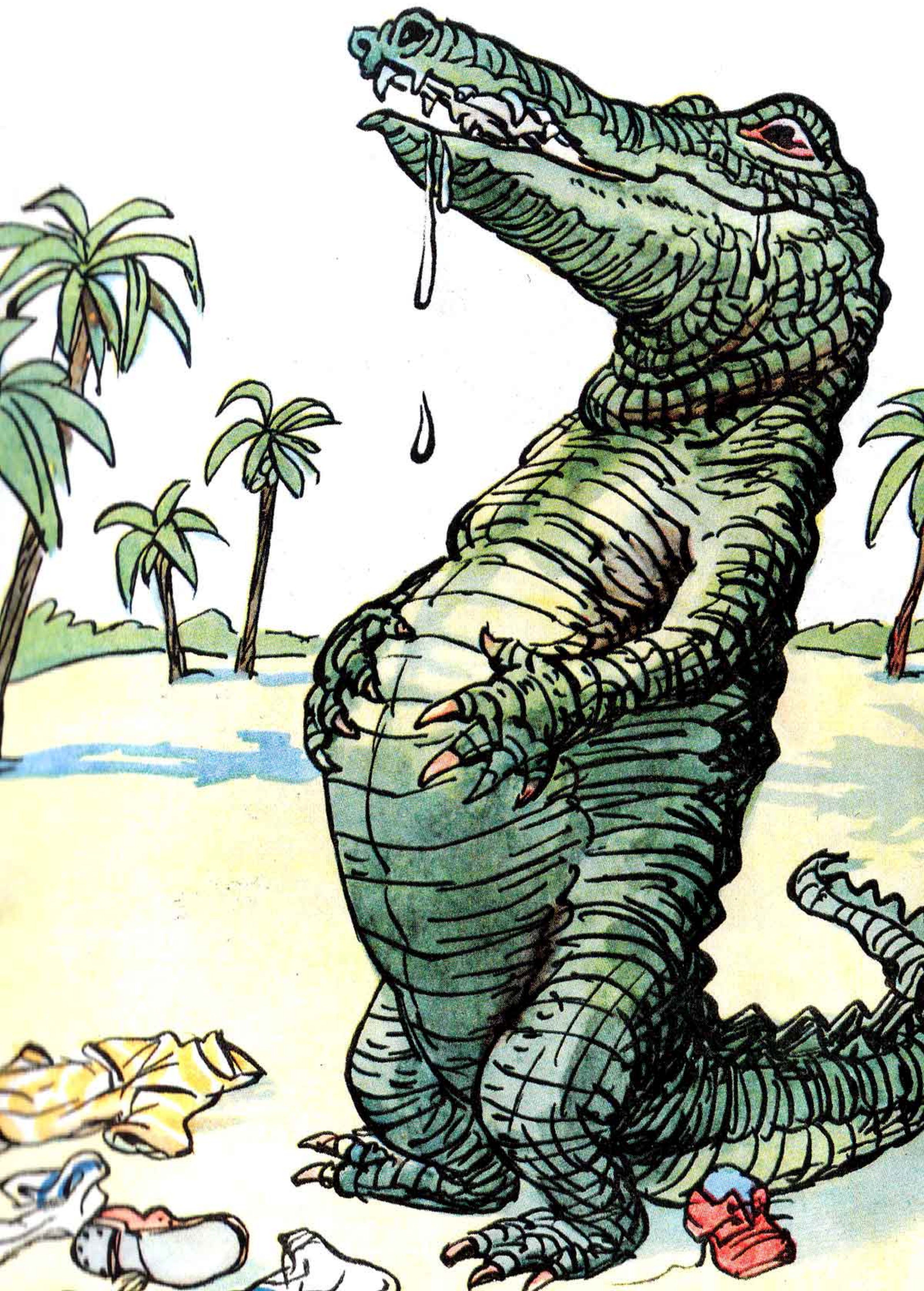
«Ловко придумав!» — позаздрих Стасик. Йому хотілося збрехати краще за Мишка.

— Ну, це що! — сказав він. — От я одного разу був в Африці, і мене там крокодил з'їв!

— Оце-то збрехав! — засміявся Мишко.

— Зовсім ні.













Мишко замислився. Йому кортіло перебрехати Стасика. Він думав, думав, нарешті каже:

— Одного разу я йшов вулицею. Навколо трамваї, автомобілі, вантажівки...

— Знаю, знаю! — загаласував Стасик. — Зараз розкажеш, як тебе трамвай переїхав. Ти вже брехав про це.

— Нічого схожого. Я не про це.

— Ну, гаразд. Бреши далі.

— От я йду, нікого не чіпаю. Раптом назустріч автобус. Я його не помітив, наступив ногою — рраз! — і зробив із нього млинець.

— Ха-ха-ха! Оце брехні!

— А от і не брехні!

— Як же ти міг розчавити автобус?





— Та він же зовсім маленький був, іграшковий. Його хлопчик на мотузочці тягнув.

— Ну, це не дивно, — сказав Стасик. — А я одного разу на Місяць літав.

— Овва, куди гайнув! — засміявся Мишко.

— Не віриш? Слово честі!

— На чому ж ти літав?

— На ракеті. На чому ж іще на Місяць літають? Наче сам не знаєш!

— Що ж ти там на Місяці бачив?

— Ну, що... — зам'явся Стасик. — Що я там бачив? Нічого й не бачив.

— Ха-ха-ха! — засміявся Мишко. — А каже, на Місяць літав!

— Звичайно, літав.

— Чому ж нічого не бачив?

— А темно було. Я ж уночі літав.





Уві сні. Сів на ракету і як полетів у космічний простір. У-у-у! А тоді як полечу назад... Летів, летів, і геп об землю... Ну й прокинувся...

— А-а, — протягнув Мишко. — Так би відразу й казав. Я ж не знав, що ти — уві сні.

Тут прийшов сусідський Ігор і сів поруч на лавочці. Він слухав, слухав Мишка й Стасика, тоді й каже:

— Ну й брешуть! І вам не соромно?

— А чого соромно? Ми ж нікого не обдурюємо, — сказав Стасик. — Просто вигадуємо, ніби казки розпо-відаємо.

— Казки! — зневажливо чмихнув Ігор. — Знайшли заняття!

— А ти думаєш, легко вигадувати?

— Простісінько!





— А от. Учора ввечері мама й тато пішли, а ми з Ірою лишилися вдома. Іра лягла спати, а я заліз до буфета і з'їв півбанки варення. Потім думаю: коли б мені не перепало. Взяв Ірі губи варенням намастив. Мама прийшла: «Хто варення з'їв?» Я кажу: «Іра». Мама подивилась, а в неї всі губи у варенні. Сьогодні вранці їй від мами перепало, а мені мама ще варення дала. От і користь.

— Отже, через тебе іншому перепало, а ти й радий! — сказав Мишко.

— А тобі що?

— Мені нічого. А от ти цей... як це називається... Брехун! От!

— Самі ви брехуни!

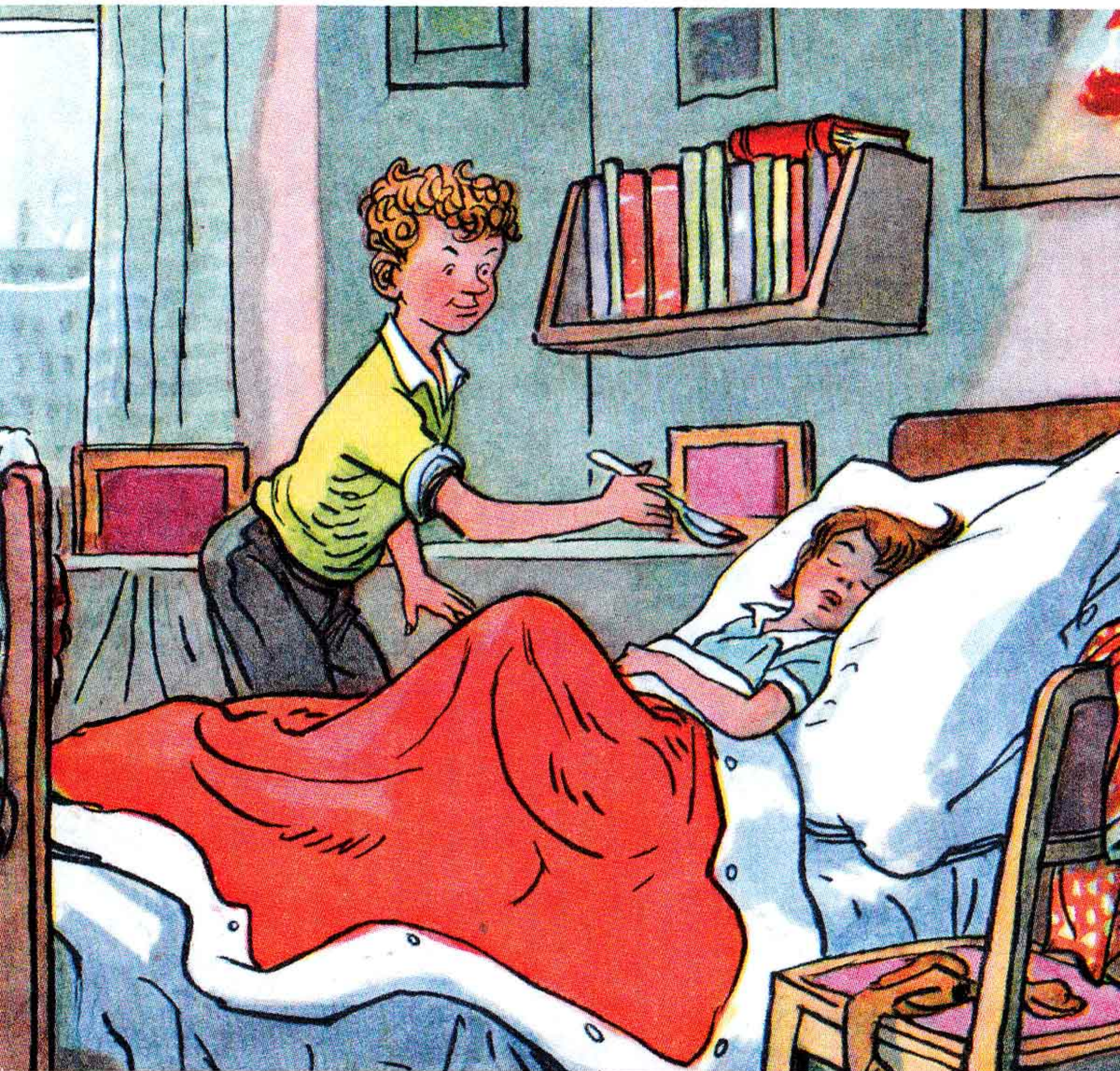
— Іди геть! Не хочемо з тобою на лавочці сидіти.

— Я й сам з вами не сидітиму.





Ігор встав і пішов. Мишко й Стасик теж пішли додому. По дорозі їм трапилася палатка з морозивом. Вони зупинилися, стали порпатися в кишенях і лічити, скільки в них







грошей. В обох назбиралось тільки на одну порцію морозива.

Продавщиця дала їм морозиво на паличці.

— Ходімо додому, — каже Мишко, — розріжемо, щоб було однаково.

— Ходімо.

На сходах вони зустріли Іру. Очі в неї були заплакані.

— Ти чого ревла? — питає Мишко.

— Мене мама гуляти не пускала.

— За що?

— За варення. А я його й не їла. Це Ігор на мене наговорив. Напевне, сам з'їв, а на мене сказав.

— Звичайно, Ігор з'їв. Він сам нам хвалився. Ти не плач. Ходімо, я тобі свою півпорцію морозива дам, — сказав Мишко.





— І я тобі свою півпорцію віддам, ось тільки покуштую разочок і віддам, — пообіцяв Стасик.

— А ви хіба самі не хочете?

— Не хочемо. Ми вже по десять порцій з'їли сьогодні, — сказав Стасик.

— Давайте краще це морозиво на трьох розділимо, — запропонувала Іра.

— Правильно! — сказав Стасик. — А то в тебе заболить горло, якщо ти сама всю порцію з'їси.

Пішли вони додому, розділили морозиво на три частини.

— Смачна річ! — сказав Мишко. — Я дуже люблю морозиво. Одного разу я з'їв ціле відро морозива.

— Ну, ти вигадуєш усе! — засмія-





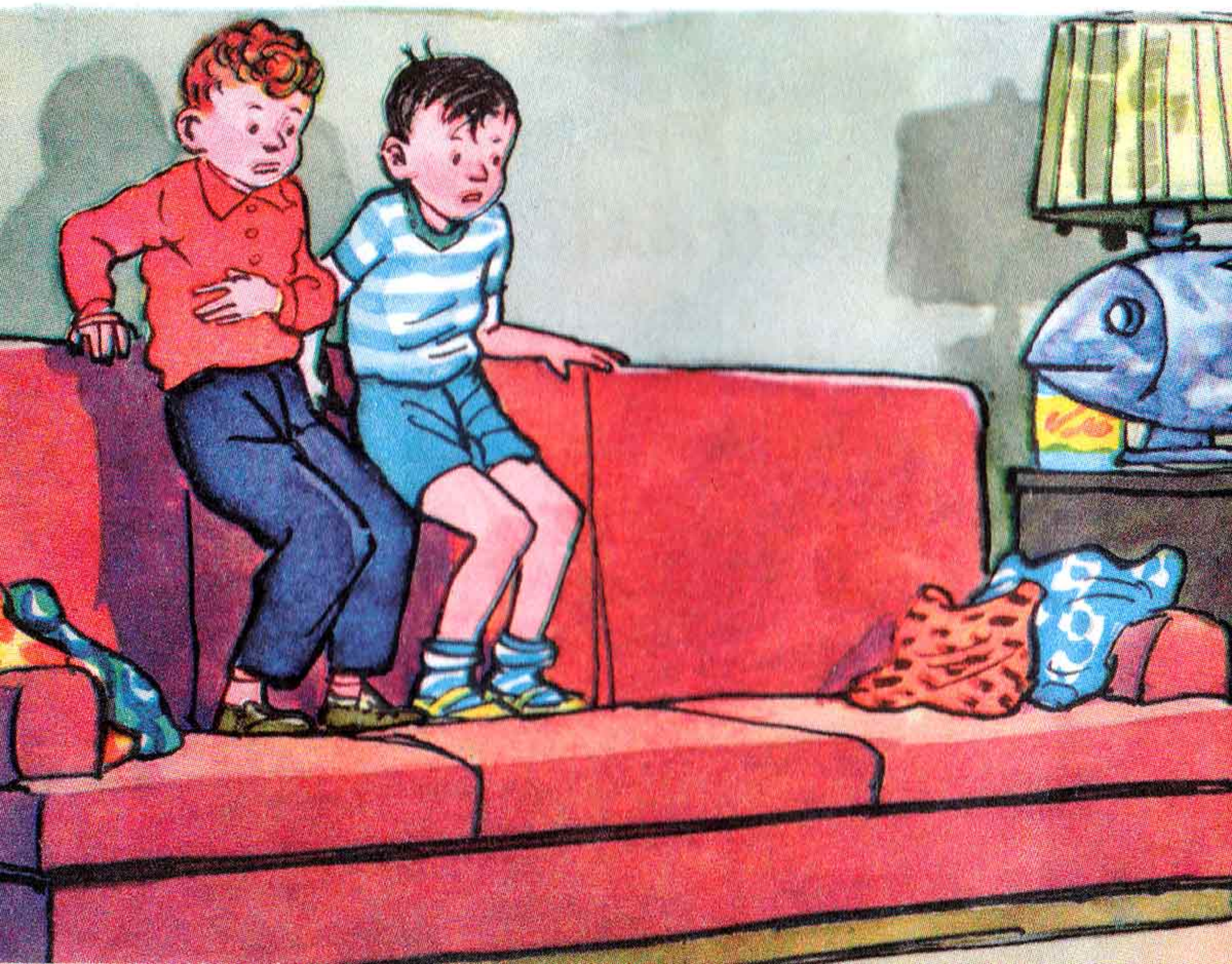
Вовчик підійшов до комода, нагнувся, хотів підняти капелюх — і раптом як закричить:

— Ой-йой-йой! — і відскочив убік.

— Ти чого? — питає Вадик.

— Він ж-ж-живий!

— Хто живий?







— Кап-п-п-пелюх.

— Ти що? Хіба бувають живі капелюхи?

— П-п-подивися сам!

Вадик підійшов ближче і почав дивитися на капелюха. Раптом капелюх поповз до нього. Він як закричить:

— Ай! — і стриб на диван.

Вовчик за ним.

Капелюх виліз на середину кімнати й зупинився. Хлопці дивляться на нього й дрижать зо страху. А капелюх розвернувся й поповз до дивана.

— Ай! Ой! — зарепетували хлопчачки.

Зістрибнули з дивана — й бігцем з кімнати. Прибігли на кухню і двері за собою зачинили.





— Я й-д-ду! — говорить Вовчик.

— Куди?

— Піду до себе додому.

— Чого?

— Капелюха б-б-боюся! Я вперше бачу, щоб капелюх по кімнаті ходив.

— А може, його хтось за мотузочку смикає?

— То піди подивися.

— Ходімо разом. Я візьму кочергу. Якщо він до нас поповзе, я його кочергою гахну.

— Зачекай, я теж кочергу візьму.

— Та в нас другої кочерги немає.

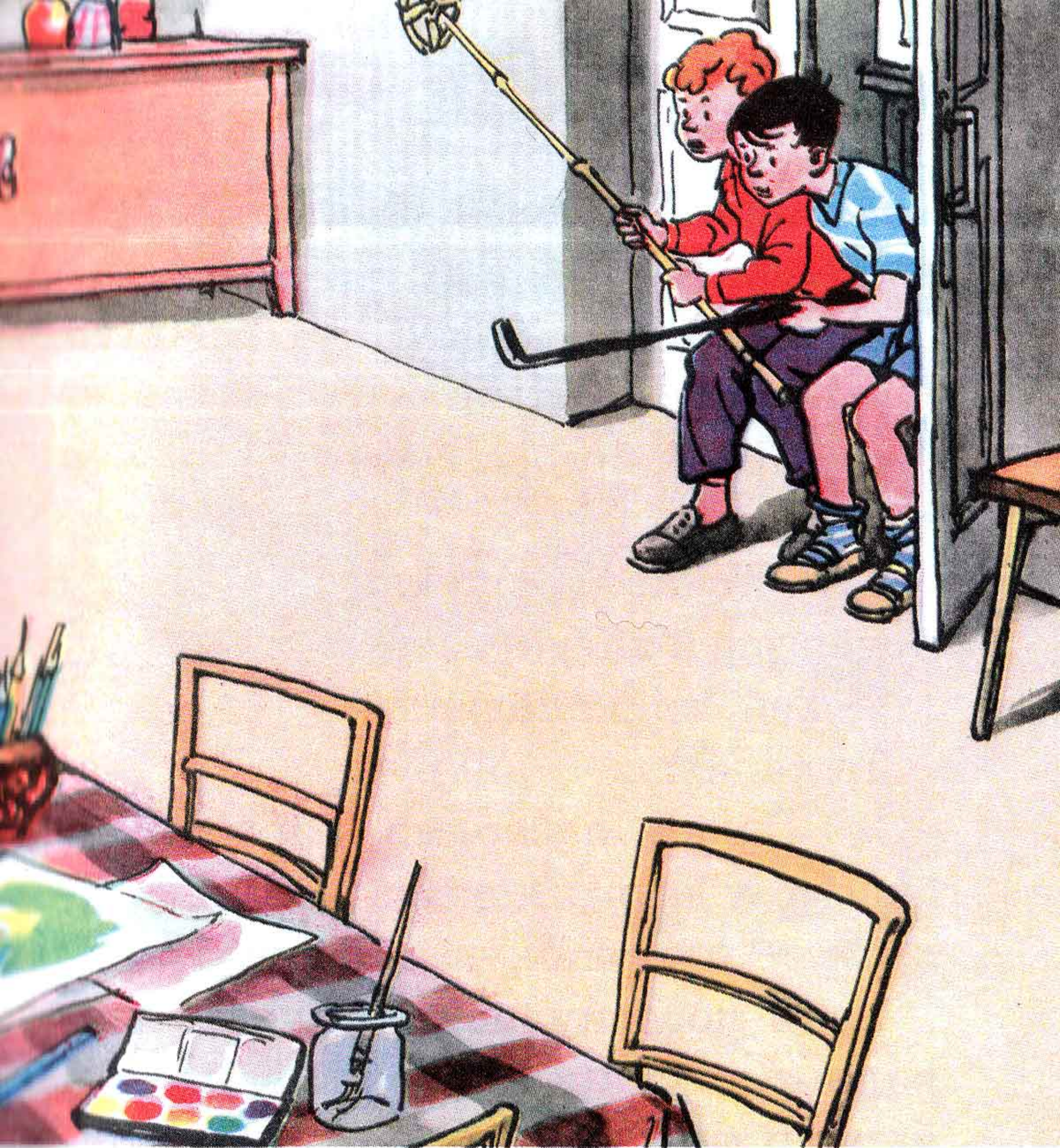
— Ну, я лижну палицю візьму.

Узяли вони кочергу та лижну палицю, прочинили двері й зазирнули до кімнати.

— Де ж він? — питає Вадик.

— Отам, біля столу.





— Зараз я його як торохну кочер-  
гою! — каже Вадик. — Хай лишень  
підлізе ближче, волоцюга!





Та капелюх лежав біля столу й не ворушився.

— Ага! Злякався! — зраділи хлоп'ята. — Боїться лізти до нас.

— Зараз я його налякаю, — сказав Вадик.

Він почав грюкати об підлогу кочергою й вигукувати:

— Гей, ти, капелюше!

Та капелюх — ані руш.

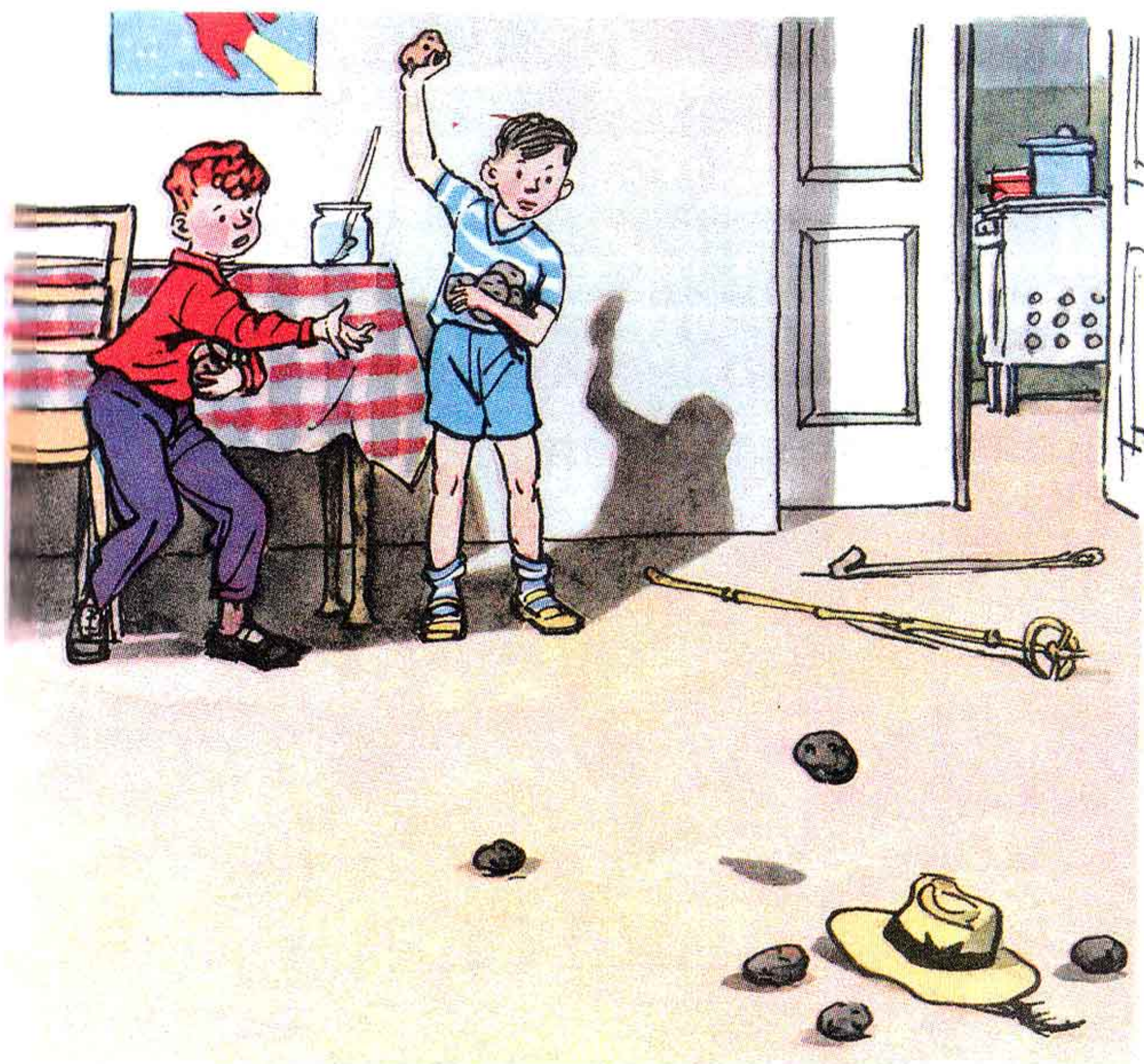
— Давай наберемо картоплі й будемо у нього картоплинами стріляти, — запропонував Вовчик.

Вони повернулися до кухні, набрали з корзини картоплі й почали шпурляти нею в капелюха. Жбурляли, жбурляли, й нарешті Вадик влучив. Капелюх як підскочить!

— Няв! — верескнуло щось.

Зирк — аж з-під капелюха вистро-





мився сірий хвіст, потім лапа, а потім й саме кошеня вистрибнуло.

— Васько! — зраділи хлопчаки.

— Мабуть, він сидів на підлозі, а капелюх на нього з комода впав, — здогадався Вовчик.





— Ось пообідаємо, — казали вони, — а гірка тим часом замерзне. А по обіді ми прийдемо із санчатами й будемо кататися.





А Котько Чижев із шостої квартири хитрий такий! Він гірку не будував. Сидить удома й позирає у вікно, як інші працюють. Йому хлопці гукають, щоб ішов гірку будувати, а він за вікном лише руками розводить та головою хитає, — наче йому не можна. А коли хлопці пішли, він хутко вдягнувся, начепив ковзани й вибіг у двір. Чирк ковзанами по снігу, чирк! А кататися як слід не вміє! Під'їхав до гірки.

— О, — каже, — хороша гірка вийшла! Зараз покатаюсь.

Тільки-но поліз на гірку — бух носом!

— Ого! — каже. — Слизька!

Звівся на ноги й знову — бу-бух! Разів із десять падав. Ніяк на гірку залізти не може.





«Що робити?» — думає.

Думав-думав — і надумав:

«Оце зараз пісочком посиплю й залізу на неї».

Схопив він фанерку і поковзав до двірницької. Там — ящик із пісочком. Він і заходився носити пісок з ящика на гірку. Поперед себе сипле, а сам лізе все вище й вище. Заліз нагору.

— Отепер, — каже — покатаюся!

Відштовхнувся ногою, і знову —







бу-бух носом! Адже ковзани по піску не їдуть! Лежить Котько на животі й каже:

— Як же тепер по піску кататися? І поліз донизу рачки.

Саме прибїгли хлопчаки. Бачать — гірка піском посипана.

— Хто це тут напсував? — закричали вони. — Хто гірку піском посипав? Ти не бачив, Котько?

— Ні, — каже Котько, — я не бачив. Це я сам посипав, тому що вона була слизька і я не міг на неї видертися.

— Ну ти й розумник! Бач, що вигдавав! Ми старалися, працювали, а він — піском! Як же тепер кататися?

А Котько й каже:

— Можливо, колись випаде сніг, засипле пісок і можна буде кататися.





— Та сніг, може, через тиждень випаде, а нам сьогодні кататися треба.

— Ну, тоді я не знаю, — каже Котько.

— Не знаєш! Як зіпсувати гірку, ти знаєш, а як заладнати — не знаєш! Мерщій бери лопату!

Котько зняв ковзани й узяв лопату.

— Засипай пісок снігом!

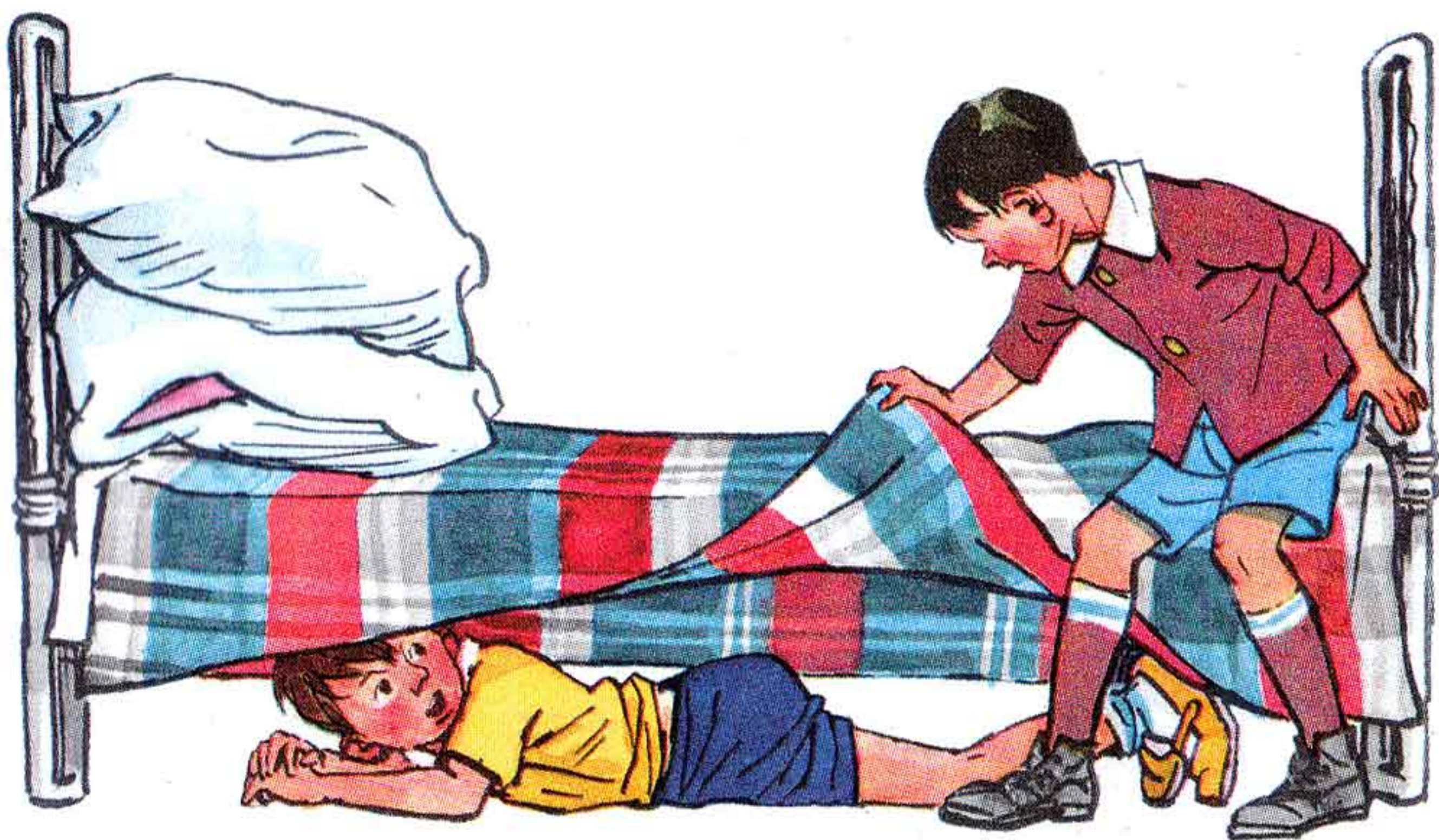
Котько взявся посипати гірку снігом, а хлопці знову водою поливали.

— Отепер, — кажуть, — замерзне, й можна буде кататися.

А Котьці настільки сподобалося працювати, що він ще збоку лопатою сходинки проробив.

— Це, — каже, — щоб усім легко було вилазити на гірку, бо, чого доброго, ще хтось піском посипле!





## ХОВАНКИ

Вітько та Славко — сусіди. Вони завжди ходять один до одного в гості. Якось Вітько прийшов у гості до Славка. Славко йому й каже:

— Давай гратися в хованки!

— Граймо, — погодився Вітя. — Цур, я перший ховатимуся!

— Гаразд, тоді я жмуритиму, — сказав Славко і пішов у коридор.





Вітько побіг до кімнати, заліз під ліжко й гукає:

— Уже!

Славко прийшов, зирк під ліжко й відразу його знайшов. Вітько виліз з-під ліжка й каже:

— Це неправильно! Я погано сховався! Якби я добре заховався, ти б не знайшов мене. Я переховаюся.

— Та, будь ласка, переховуйся, — погодився Славко й знову пішов у коридор.

Вітько побіг надвір й почав шукати, де б заховатися. Дивиться — біля сараю буда для цуцика стоїть, а в ній Бобик сидить. Він хутко вигнав Бобика з будки, сам заліз на його місце й знову кричить:

— Уже!





Славко вийшов надвір й заходився  
шукати Вітька. Шукав, шукав, ніяк  
не може знайти.







А Вітькові набридло в буді сидіти, тож він і почав з неї визирати. Тут Славко вгледів його й давай кричати:

— Он куди ти забрався! Вилазь!

Вітько виліз з будки й каже:

— Це неправильно! Це не ти мене знайшов. Я сам визирнув.

— Нащо ж ти визирав?

— Набридло мені в буді скоцюрбленим сидіти. Якби я не був скоцюрбленим, ти б не знайшов мене. Я переховаюся.

— Ні, тепер уже моя черга ховатися, — каже Славко.

— Тоді я зовсім не гратимусь! — образився Вітько.

— Гаразд, переховуйся, якщо ти такий, — погодився Славко.





Вітько побіг до кімнати, зачинив двері, а сам заліз за вішалку і сховався під пальто. Славко знову пішов його шукати. Він відчинив двері, а Бобик прошмигнув у них, побіг просто до Вітька й нумо лащитися до







нього. Вітько розсердився й почав відштовхувати Бобика ногою. Славко побачив й закричав:

— А, он де ти! За вішалкою! Вилась!

Вітько виліз і каже:

— Це неправильно! Ти мене не знайшов! Це Бобик мене знайшов. Я переховаюся.

— Що ж це таке? — каже Славко. — Ти увесь час ховаєшся, а я щоразу повинен шукати.

— Ось знайди мене ще один раз і ховатимешся, — сказав Вітя.

Славко знову заплющив очі, а Вітько побіг на кухню, витяг із шафки для посуду весь посуд, сам заліз у шафку й кричить:

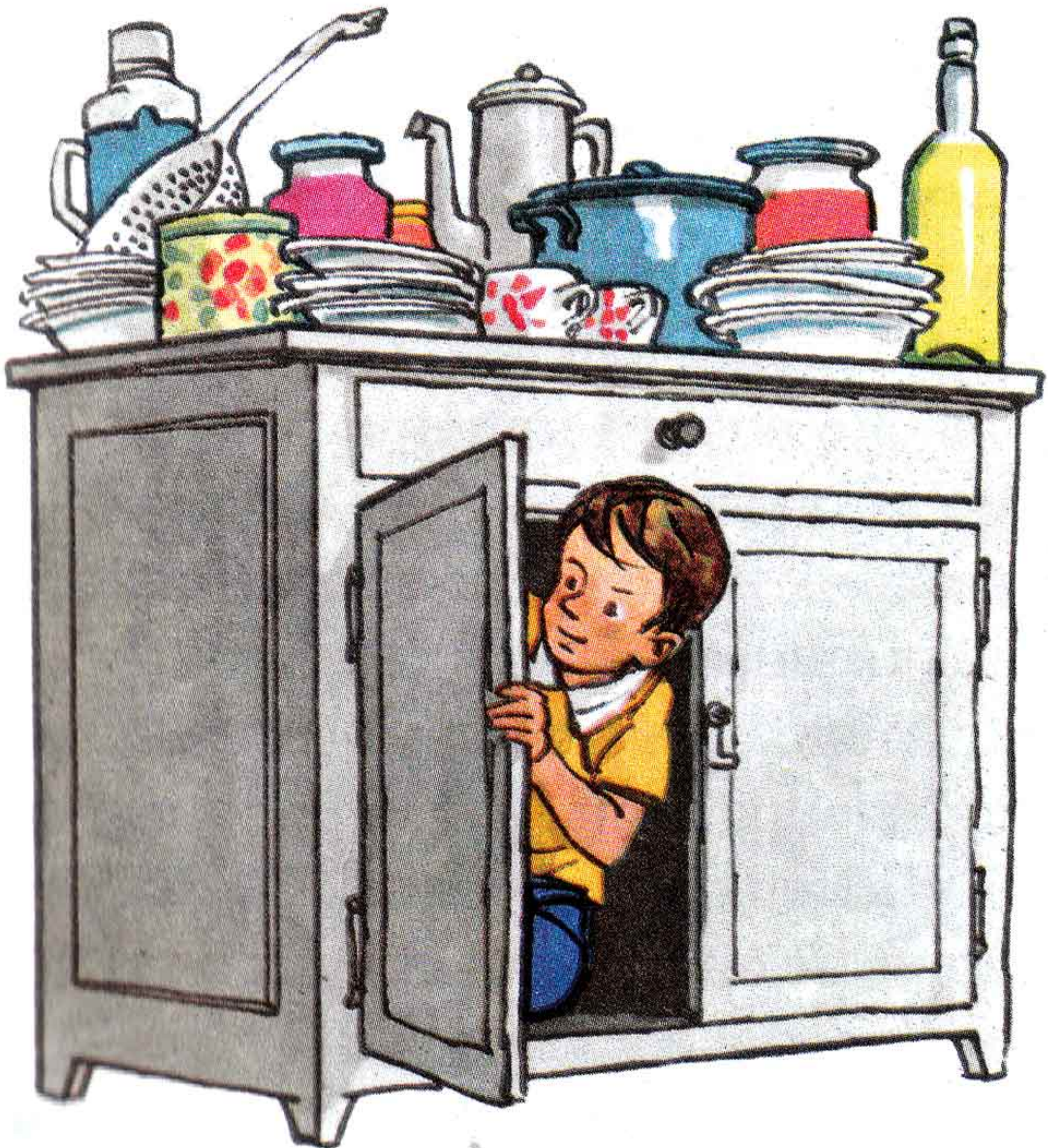
— Уже!

Славко пішов на кухню, бачить —





із шафки весь посуд вийнято, й одразу здогадався, де Вітя. Він потихеньку підкрався до шафки, зачинив її на гачок, а сам побіг на подвір'я







й почав гратися з Бобиком у хованки. Заховається, а Бобик його шукає.

«От і добре! — міркує собі Славко. — З Бобиком набагато краще гратись, аніж із Вітьком».

А Вітя сидів у шафці, сидів, йому й набридло. Він хотів вилізти, а дверцята не відчиняються. Він злякався й ну репетувати:

— Славко! Славко!

Славко почув і прибіг.

— Випусти мене звідси! — залементував Вітько. — Дверцята чомусь не відчиняються.

— А будеш мене шукати, тоді випущу.

— Нащо ж мені тебе шукати, коли ти мене не знайшов?

— Але ж я знайшов.

— Це не ти мене знайшов! Я сам





закричав. Якби я не закричав, ти б мене не знайшов!

— Ну й сиди собі у шафці, а я піду гуляти, — каже Славко.

— Ти не маєш права! — закричав Вітя. — Це не по-товариськи!

— А хіба по-товариськи — змушувати мене весь час шукати?

— По-товариськи.

— Тоді сиди у шафці до самого вечора.

— Гаразд, тепер я тебе шукатиму, тільки випусти, — почав просити Вітя.

Славко відкинув гачок. Вітя виліз із шафки, побачив гачок і каже:

— Ти зумисне мене зачинив? Не буду тебе за це шукати!

— І не треба, — каже Славко. — Я краще з Бобиком гратимуся.



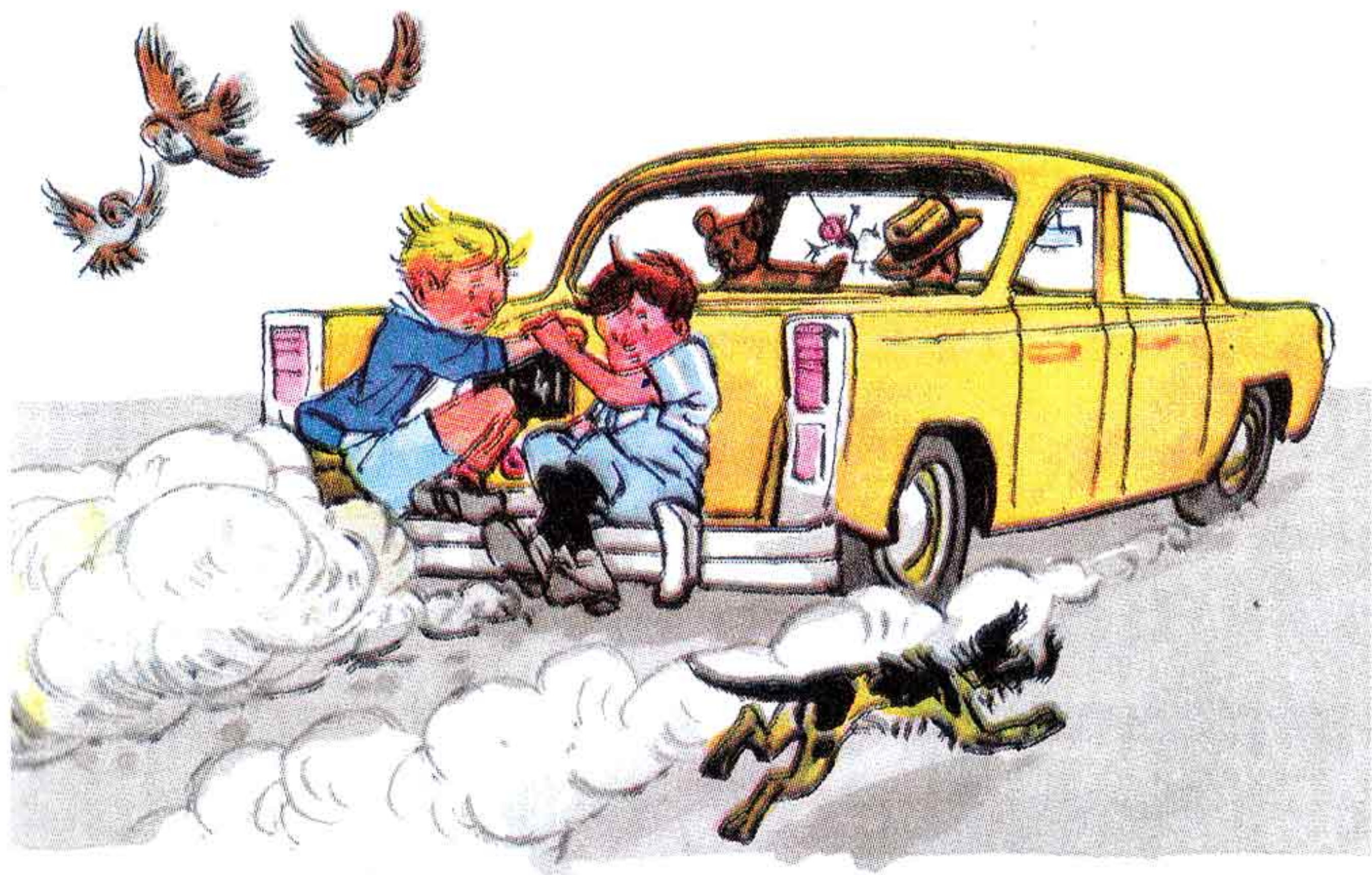


— Хіба Бобик уміє шукати?  
— Ого! Та ще краще за тебе!  
— Тоді давай разом від Бобика ховатися.

Вітько й Славко пішли на подвір'я й почали ховатися від Бобика. Бобик добре умів у хованки гратись, лише очі заплющувати не вмів.







## АВТОМОБІЛЬ

Коли ми з Мишком були зовсім маленькі, нам дуже кортіло покатися на автомобілі, тільки нам ніяк не щастило. Хоч як ми просили шоферів, ніхто не хотів нас катати. Одного разу ми гуляли у дворі. Аж дивимося — на вулиці, коло наших воріт, зупинився автомобіль. Шофер





Тут усі засміялись. Я побачив, що ми зупинились, і зліз.

— Злазь, — кажу Мишкові.

А він з переляку нічого не тямить. Насилу я одірвав його від цього бампера. Підбіг міліціонер, номер записує. Шофер із кабіни виліз — усі на нього накинулись:

— Не бачиш, що в тебе ззаду робиться?







А про нас забули. Я шепочу Мишкові:

— Ходімо!

Відійшли ми трохи і бігом у провулок. Прибігли додому, захекались. У Мишка коліна до крові обідрані і штани подерті. Це він коли по бруківці на животі їхав. Перепаде йому від мами!

Потім Мишко каже:

— Штани — це нічого, зашити можна, а коліна самі заживуть. Мені ось тільки шофера шкода: йому, мабуть, через нас перепаде. Бачив, міліціонер номер машини записував?

Я кажу:

— Треба було залишитись і сказати, що шофер не винен.

— А ми міліціонерам листи напишемо, — каже Мишко.





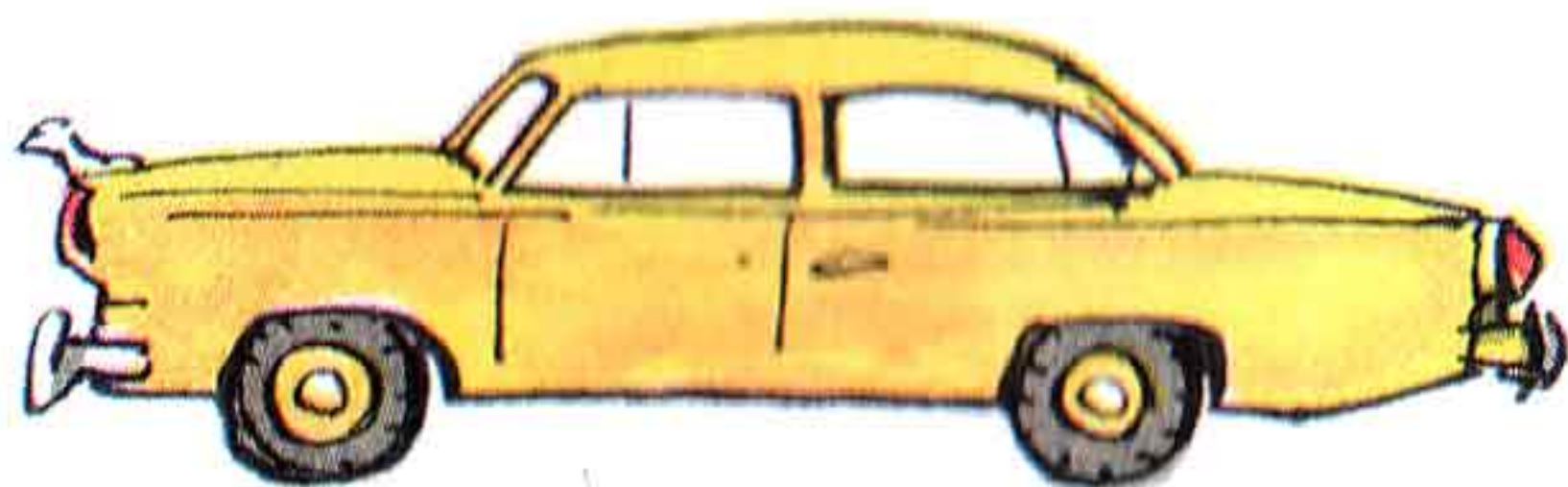
Почали ми листа писати. Писали, писали, аркушів зо двадцять паперу зіпсували, нарешті написали:

«Дорогий товаришу міліціонере! Ви неправильно записали номер. Тобто Ви записали номер правильно, тільки неправильно, що шофер винен. Шофер не винен: винні ми з Мишком. Ми причепились, а він не знав. Шофер хороший і їздить правильно».

На конверті написали:

«Ріг вулиці Горького та Великої Грузинської, одержати міліціонерів».

Запечатали листа й кинули в скриньку. Думаємо, дійде.







## ЛЬОДЯНИК

Мама йшла з дому і сказала Мишкові:

— Я піду, Михайлику, а ти поведься добре. Не пустуй без мене і нічого не чіпай. За це я подарую тобі великого червоного льодяника.





Мама пішла. Мишко спочатку по-водився добре: не пустував і нічого не чіпав. Потім він лише підставив до буфета стілець, виліз на нього і відчинив у буфеті дверцята. Стоїть і дивиться у буфет, а сам думає:

«Я ж не чіпаю, тільки дивлюся».

А в буфеті стояла цукорниця. Він узяв її і поставив на стіл.

«Я тільки подивлюся, я нічого не чіпатиму», — думає.

Відкрив кришку, бачить — там щось червоне зверху.

— Е, — каже Мишко, — та це ж льодяник! Напевне, той самий, що мені мама обіцяла.

Він запустив у цукорницю руку і витяг льодяника.

— Ого, — каже, — здоровезний! І солодкий, мабуть.









Мишко лизнув його і думає:

«Посмокчу трошки і покладу назад».

І ну смоктати. Посмокче, посмокче і подивиться, чи багато ще лишилось. І все йому здається — багато. Нарешті льодяник став зовсім маленький, як сірник. Тоді Михайлик поклав його назад у цукорницю. Стоїть, пальці облизує, дивиться на льодяник, а сам думає:

«З'їм його зовсім. Однак мені мама віддасть. Адже я добре поведжуся, не пустую і нічого такого не роблю».

Мишко дістав льодяник, засунув у рота, а цукорницю хотів на місце поставити. Узяв її, а вона прилипла до рук — і бух на підлогу. Розбилася на дві половинки. Цукор розсипався.





Михайлик злякався:

«Що тепер мама скаже?»

Узяв він дві половинки і притулив одну до одної. Вони нічого, тримаються. Навіть непомітно, що цукорниця розбита. Він зібрав цукор назад, накрив кришкою і обережно поставив у буфет.

Нарешті мама приходить:

— Ну, як ти повадився?





— Добре.

— От молодець! Одержуй льодяник.

Мама відчинила буфет, узяла цукорницю... Ой!.. Цукорниця розпалася, цукор посипався на підлогу.

— Що ж це таке? Хто цукорницю розбив?

— Це не я. Це вона сама...

— Ага, сама розбилась! Ну, це зрозуміло. А льодяник куди ж подівся!

— Льодяник... Льодяник... Я його з'їв. Я поводився добре, ну і з'їв його. От...







## ЛАТКА

У Бориска були чудові штани: зелені, правильніше сказати, захисного кольору. Бориско їх дуже любив і завжди хвалився:

— Дивіться, хлопці, які в мене штани. Солдатські!

Усі хлопці, звичайно, заздрили. Ні в кого більше таких зелених штанів не було.





Одного разу Бориско поліз через паркан, зачепився за цвях і порвав ці чудові штани. З досади він мало не заплакав, пішов мерщій додому і попросив маму зашити.

Мама розгнівалася:





— Ти по парканах лазитимеш, штани рватимеш, а я зашивати повинна?

— Я більше не буду! Заший, мамо!

— Сам заший.

— Та я ж не вмію!

— Зумів порвати, зумій і зашити.

— Ну, я так ходитиму, — пробурмотів Бориско і пішов на подвір'я. Хлопці побачили, що в нього на штаних дірка, і почали сміятися.

— Який же ти солдат, — кажуть, — якщо в тебе штани драні?

А Бориско виправдовується:

— Я просив маму зашити, а вона не хоче.

— Хіба солдатам мами штани зашивають? — кажуть хлопці. — Солдат сам повинен уміти все робити: і латку прилатати, і гудзика пришити.





Борискові стало соромно.

Пішов він додому, попросив у мами голку, нитку і клаптик зеленої матерії. Із матерії він вирізав латку завбільшки з огірок і заходився пришивати її до штанів.

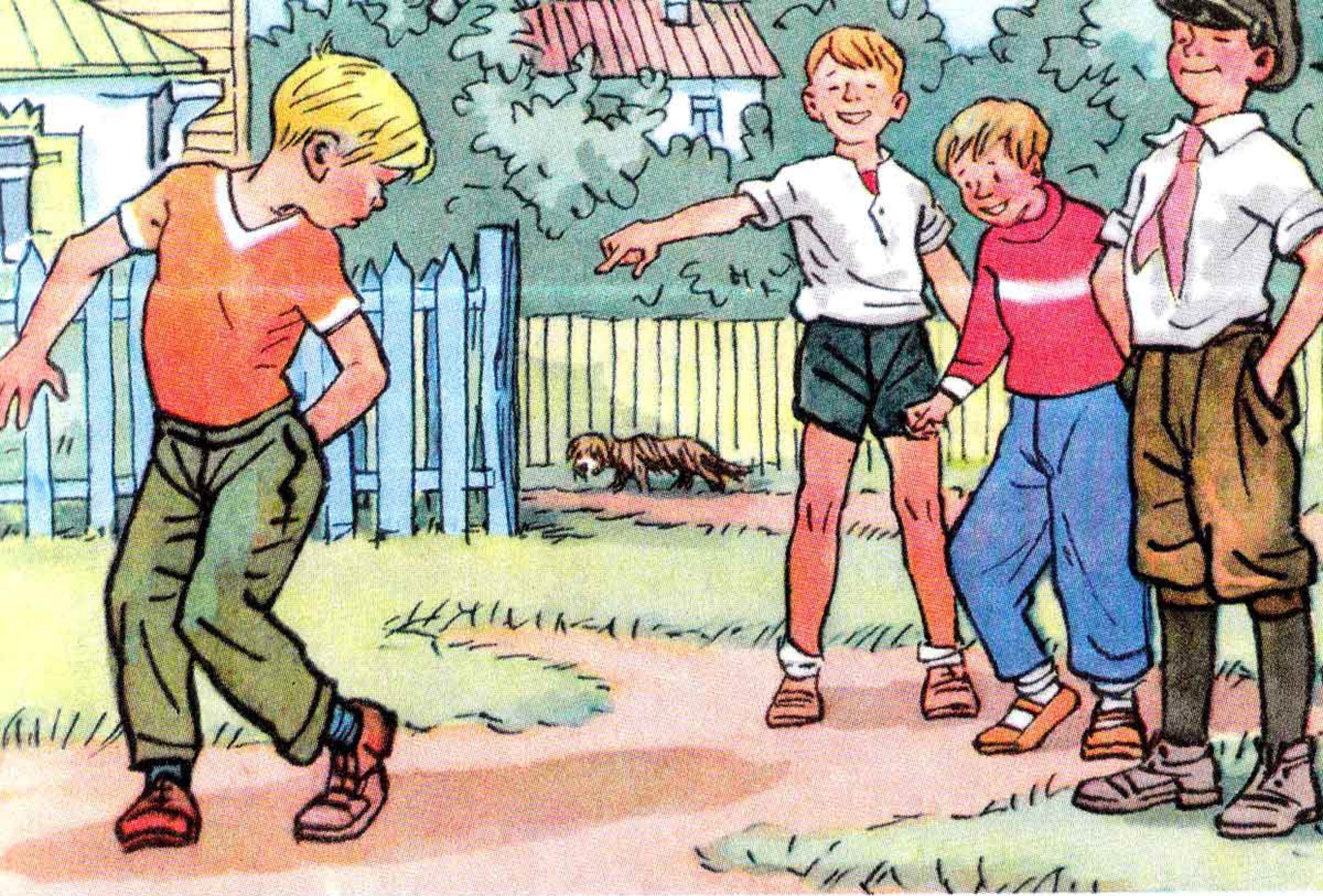
Справа ця була нелегка. До того ж Бориско дуже поспішав і колов собі голкою пальці.

— Чого ти колешся? Ах ти ж, капосна! — казав Бориско голці й старався вхопити її за самісінький кінчик так, щоб не вколотися.

Нарешті латку було пришито. Вона стирчала на штанях, мов сушений гриб, а матерія навколо зморщилась так, що одна холоша навіть стала коротшою.

— Ну, куди ж це годиться? — бурмотів Бориско, розглядаючи





штани. — Ще гірше, ніж було! Доведеться все спочатку переробляти.

Він узяв ножика й відпоров латку. Потім розгладив її, приклав знову до штанів, гарненько обвів навколо латки чорнильним олівцем і став пришивати її знову. Тепер він шив не поспішаючи, акуратно і весь час пильнував, щоб латка не вилізла за лінію.





Він довго вовтузився, сопів і крек-  
тав, зате, коли все зробив, на латку  
було любо глянути. Вона була при-  
шита рівно, гладенько і так міцно,  
що не відірвати й зубами.

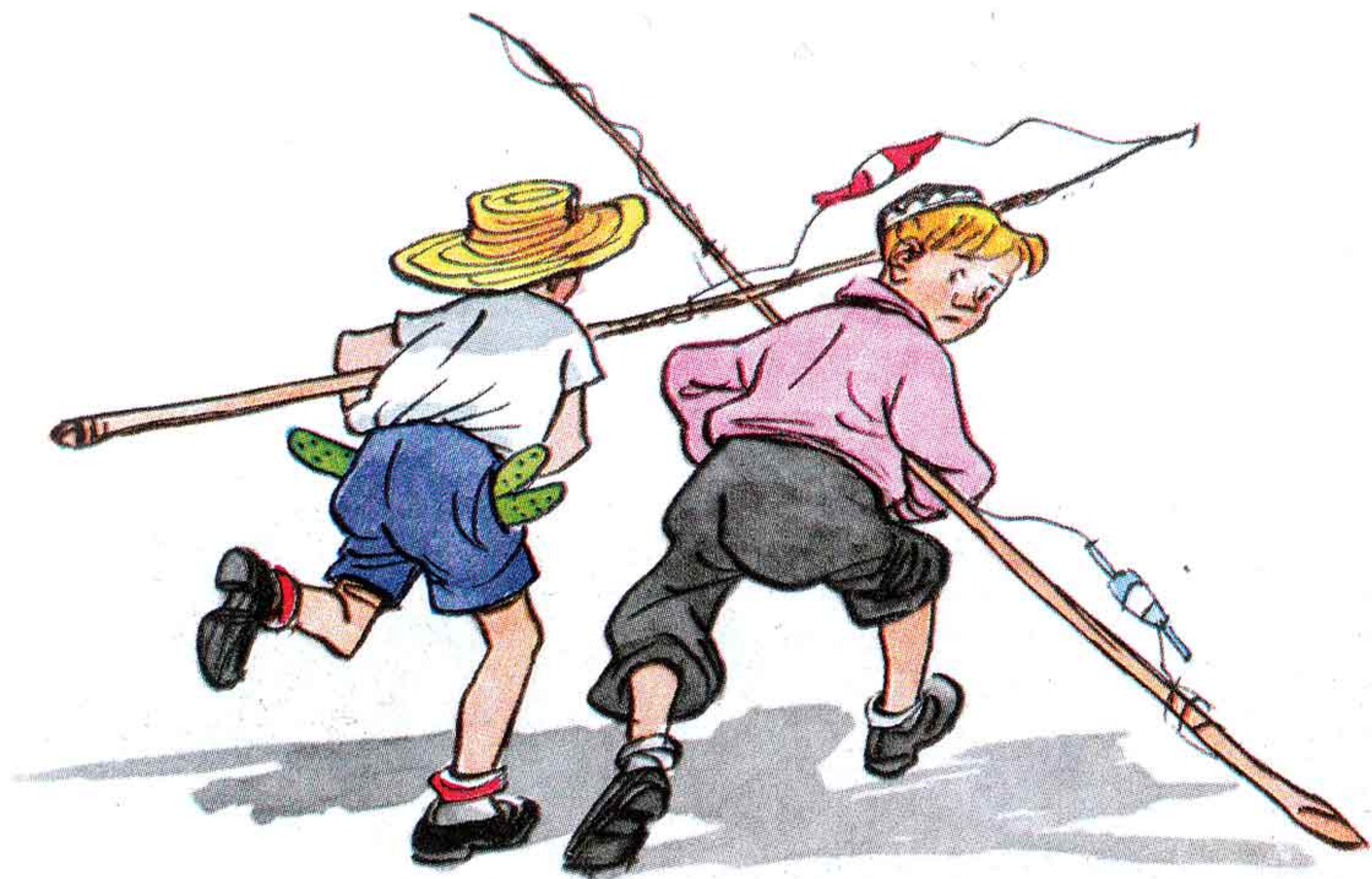
Нарешті Бориско надів штани і  
вийшов на подвір'я. Хлопці обсту-  
пили його.

— От молодець! — казали вони. —  
А латку, дивіться, олівцем обведено.  
Відразу видно, що сам пришивав.

А Бориско крутився навсібіч, щоб  
усім було видно, і казав:

— Ех, коли б мені ще ґудзики нав-  
читись пришивати, та, шкода, жоден  
не відірвався! Ну нічого. Колись одір-  
веться — обов'язково сам пришию.





## ОГІРКИ

Одного разу Павлик узяв із собою на річку Котьку ловити рибу. Але того дня їм не пощастило: риба зовсім не клювала. Зате коли поверталися, вони залізли у колгоспний город і набрали повні кишені огірків. Колгоспний сторож помітив їх і засвистів у









свисток. Хлопці — навтьоки. Дорогою додому Павлик подумав, коли б часом йому не перепало за те, що він лазить по чужих городах. І він віддав свої огірки Котьці.

Котько прийшов додому радісний:  
— Мамо, я тобі огірків приніс!

Мама подивилася, а у нього й справді повні кишені огірків, за пахухою огірки лежать та ще й у руках два великі огірки.

- Де ж ти їх узяв? — питає мама.
- На городі.
- На якому городі?
- Там, коло річки, на колгоспному.
- Хто ж тобі дозволив?
- Ніхто, я сам нарвав.
- Отже, вкрав?
- Ні, не вкрав, а так, просто...





Павлик брав, а мені не можна, чи що? Ну, і я взяв.

Котько почав виймати огірки з кишень.

— Стривай, стривай! Не викладай! — каже мама.

— Чому?

— Негайно неси їх назад!

— Куди ж це я їх понесу? Вони на грядці росли, а я зірвав. Все одно вони тепер рости не будуть.

— Дарма, понесеш і покладеш на тій же грядці, де зірвав.

— Ну, я їх викину.

— Ні, не викинеш! Ти їх не садив, не вирощував, не маєш права й викидати.

Котько почав плакати:

— Там сторож. Він нам свистів, а ми втекли.





— От бачиш, що робите! А коли б він вас упіймав?

— Він би не наздогнав, він уже старенький дідусь.

— Як же тобі не соромно! — каже мама. — Адже дідусь за ці огірки відповідає. Дізнаються, що огірки пропали, скажуть, що дідусь винен. Гарно буде?

Мама почала запихати огірки назад до Котьчиної кишені. Котько плакав та репетував:

— Не піду я! У дідуся рушниця. Він стрельне і вб'є мене.

— І нехай вб'є! Нехай краще у мене зовсім не буде сина, аніж син-злодій.

— Ну ходімо зі мною, матусю! Надворі темно. Я боюся.

— А брати не боявся?





Мама дала Котьці у руки два огірки, котрі не помістились у кишені, й вивела його за двері.

— Або неси огірки, або зовсім йди з дому, ти мені не син!

Котько повернувся й повільно-повільно поплентався вулицею.

Уже було зовсім темно.

«Кину їх тут, у канаву, а скажу, що відніс, — вирішив Котько й почав роззиратися навкруги. — Ні,





віднесу: ще хтось побачить і дідусеві через мене перепаде».

Він йшов вулицею і плакав. Йому було страшно.

«Павликові добре! — думав Котько. — Він мені свої огірки віддав, а сам удома сидить. Йому, напевне, не страшно».

Вийшов Котько з села й пішов полем. Навколо — жодної душі. Від страху він не пам'ятав, як дістався городу. Зупинився біля куреня, стоїть і плаче все голосніше й голосніше. Сторож почув і підійшов до нього.

— Ти чого плачеш? — питає.

— Діду, я огірки назад приніс.

— Які огірки?

— Та ті, що ми їх з Павликом на-  
вали. Мама сказала, щоб я відніс  
назад.





— Он воно що! — здивувався сторож. — Це означає, що я вам свистів, а ви таки огірки поцупили. Кепсько!

— Павлик брав, і я взяв. Він мені й свої огірки віддав.

— А ти на Павлика не зважай, сам тямити мусиш. Ну, більше так не роби. Давай огірки та йди додому.

Котько витяг огірки й поклав їх на грядку.

— Ну то що — все, чи як? — запитав старий.

— Ні... одного не вистачає, — відповів Котько й знову заплакав.

— Чому не вистачає, де ж він?

— Дідусю, я один огірок з'їв. Що тепер буде?

— То що ж буде? Нічого не буде. З'їв, то й з'їв. На здоров'я.





— А вам, діду, нічого не буде за те, що огірок пропав?

— Ти диви! — усміхнувся дід. — Ні, за один огірок нічого не буде. От коли б ти не приніс отих, решти, отоді — так, а так — ні.

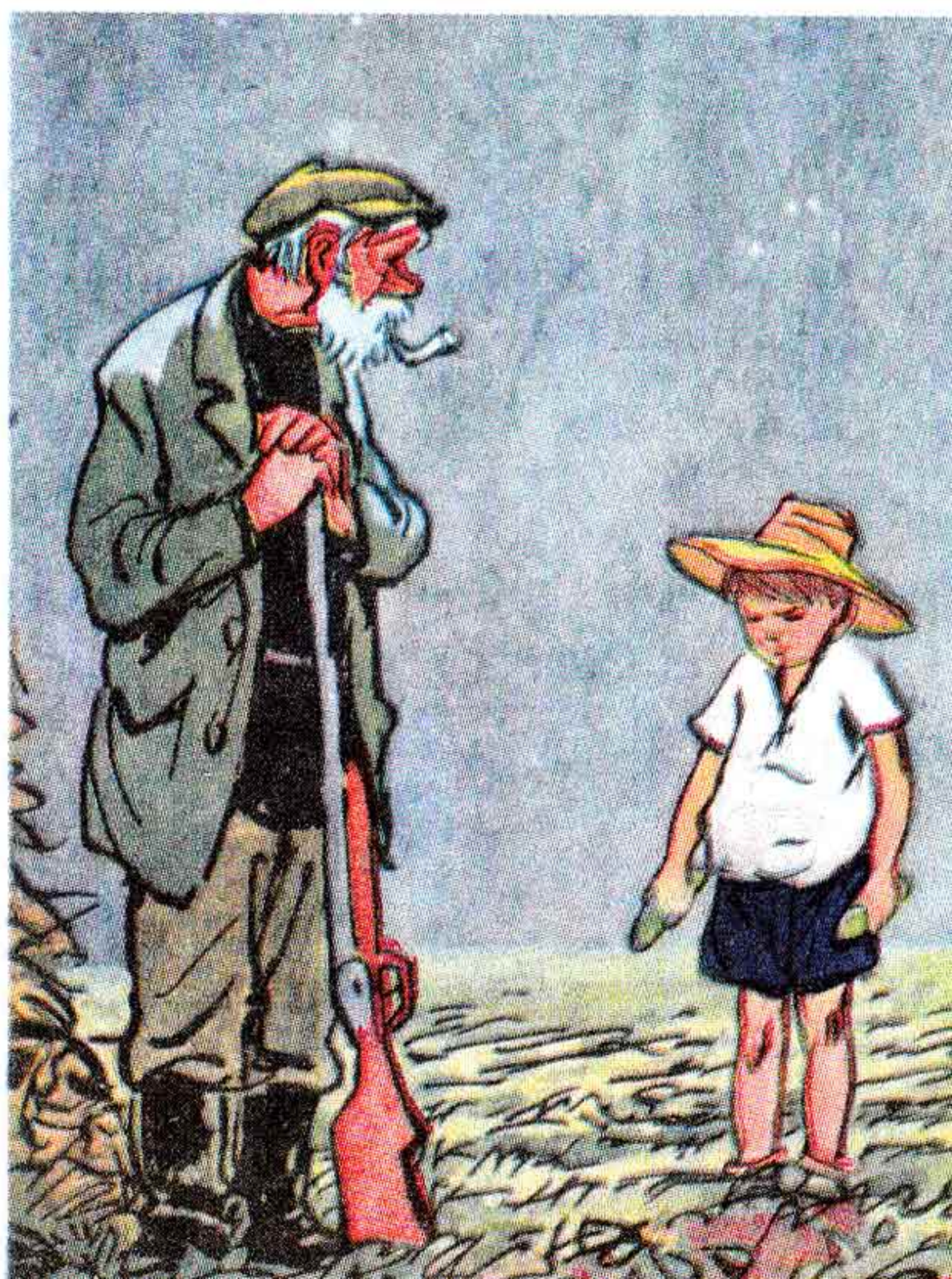
Котько побіг додому. Потім раптом зупинився і закричав звіддалік:

— Діду, діду!

— Ну що ще?

— А отой огірок, що я його з'їв, як буде вважатись — украв я його чи ні?

— Гм! — сказав дід. — От тобі й ще заморока! Чого там, хай не вкрав.







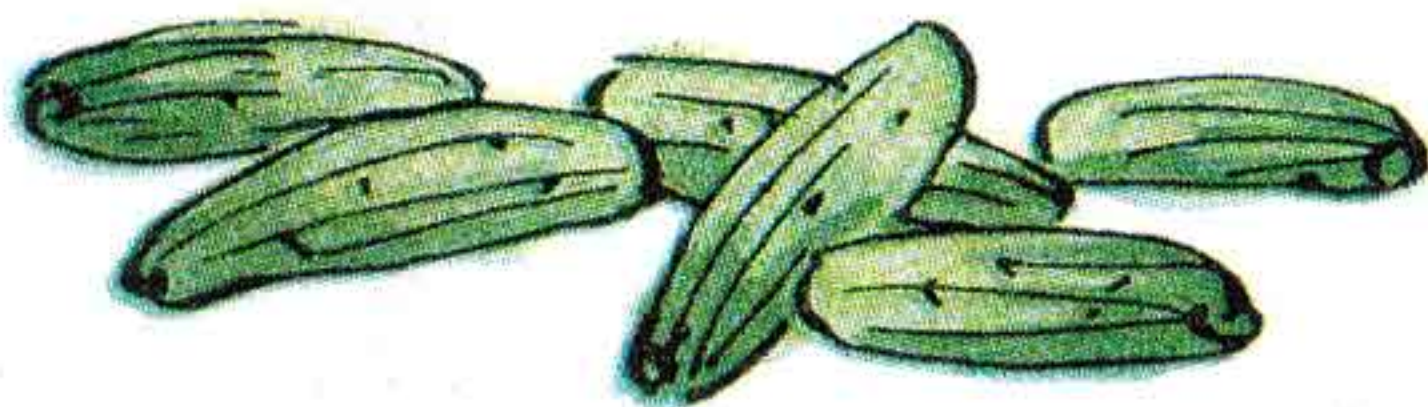
— А як же?

— То вважай, що я тобі його подарував.

— Дякую, дідусю! Я піду.

— Йди, йди, синку.

Котько щодуху помчав полем, через яр, містком через струмок та, вже не поспішаючи, пішов селом додому. А на душі у нього було радісно.



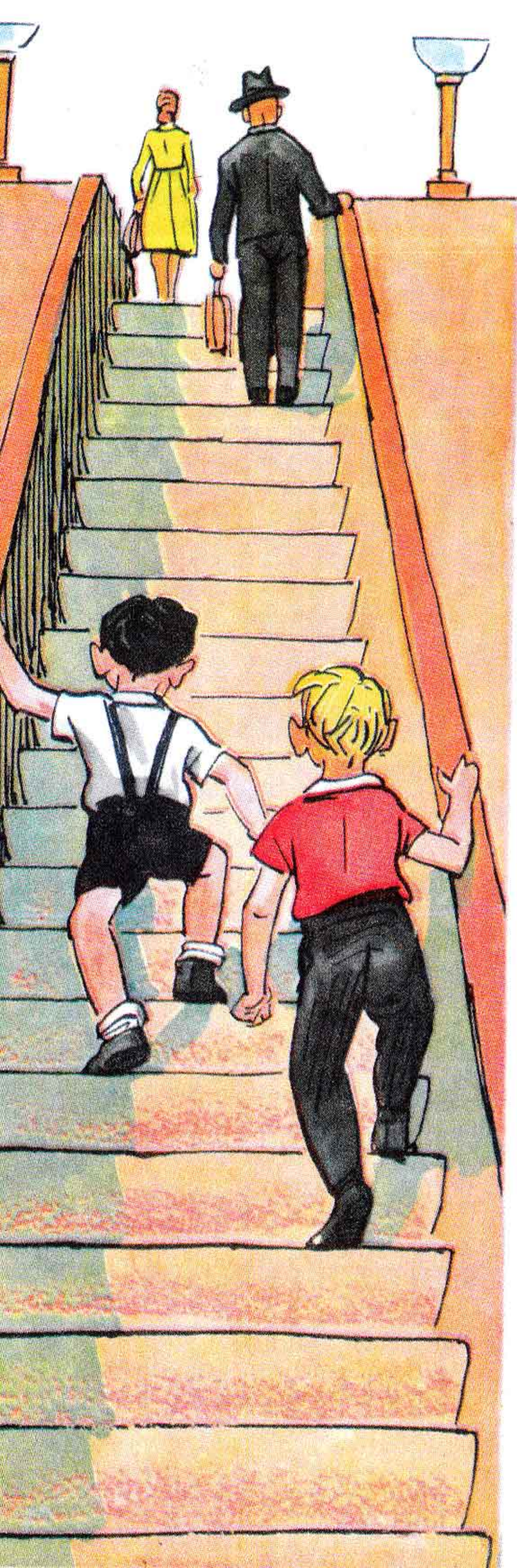




## МЕТРО

Ми з мамою і Володею гостювали у тітки Олі в Москві. Першого дня мама й тітка пішли до крамниці, а нас із Володею залишили вдома. Дали нам старий альбом із фотографіями, щоб ми розглядали. Ну, ми





розглядали, розглядали, аж поки нам це набридло.

Володя сказав:

— Ми так і Москви не побачимо, якщо цілий день удома сидітимемо!

Почали у вікно дивитись. Навпроти — станція метро.

Я кажу:

— Ходімо на метро покатаємося.

Прийшли ми на станцію, взяли квитки і поїхали під землею. Спершу здалося стра-



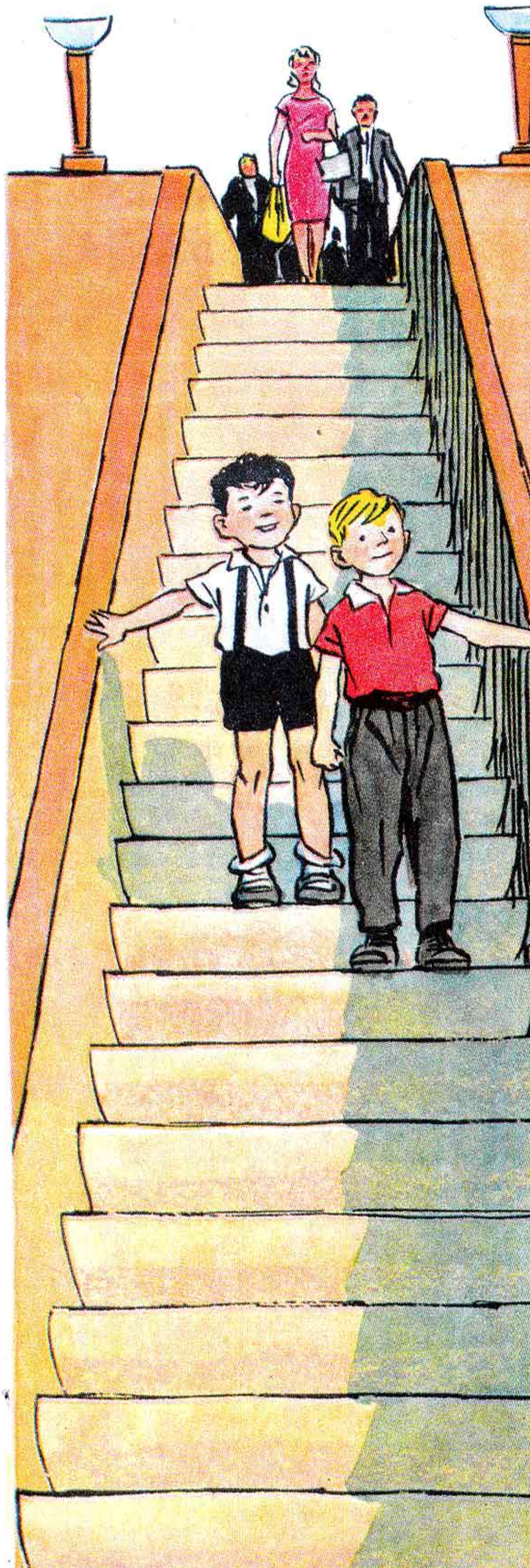
шно, а потім нічого, цікаво. Проїхали дві зупинки, вилізли.

«Оглянемо, — думаємо, — станцію — і назад».

Почали оглядати станцію, а там сходи рухаються. Люди ними вгору і вниз їдуть.

Почали і ми кататися: вгору і вниз, вгору і вниз... Ходити зовсім не треба, сходи самі возять.

Накатались сходами, сіли на поїзд







і поїхали назад. Злізли через дві зупинки, дивимось — не наша станція!

— Напевне, ми не в той бік поїхали, — каже Володя.

Сіли ми на інший поїзд, поїхали назад. Приїжджаємо — знову не наша станція! Тут ми злякалися.

— Треба запитати кого-небудь, — каже Володя.

— А як же ти запитаєш? Ти знаєш, на якій станції ми сідали?

— Ні. А ти?

— Я теж не знаю.

— Давай їздити по всіх станціях, може, відшукаємо якось, — каже Володя.

Почали ми їздити по станціях. Їздили, їздили, навіть голова обертом пішла, Володя запхикав:





— Ходімо звідси!

— Куди ж ми підемо?

— Байдуже куди! Я нагору хочу.

— А що тобі нагорі робити?

— Не хочу під землею!

І почав ревити.

— Не треба, — кажу, — плакати.  
До міліції заберуть.

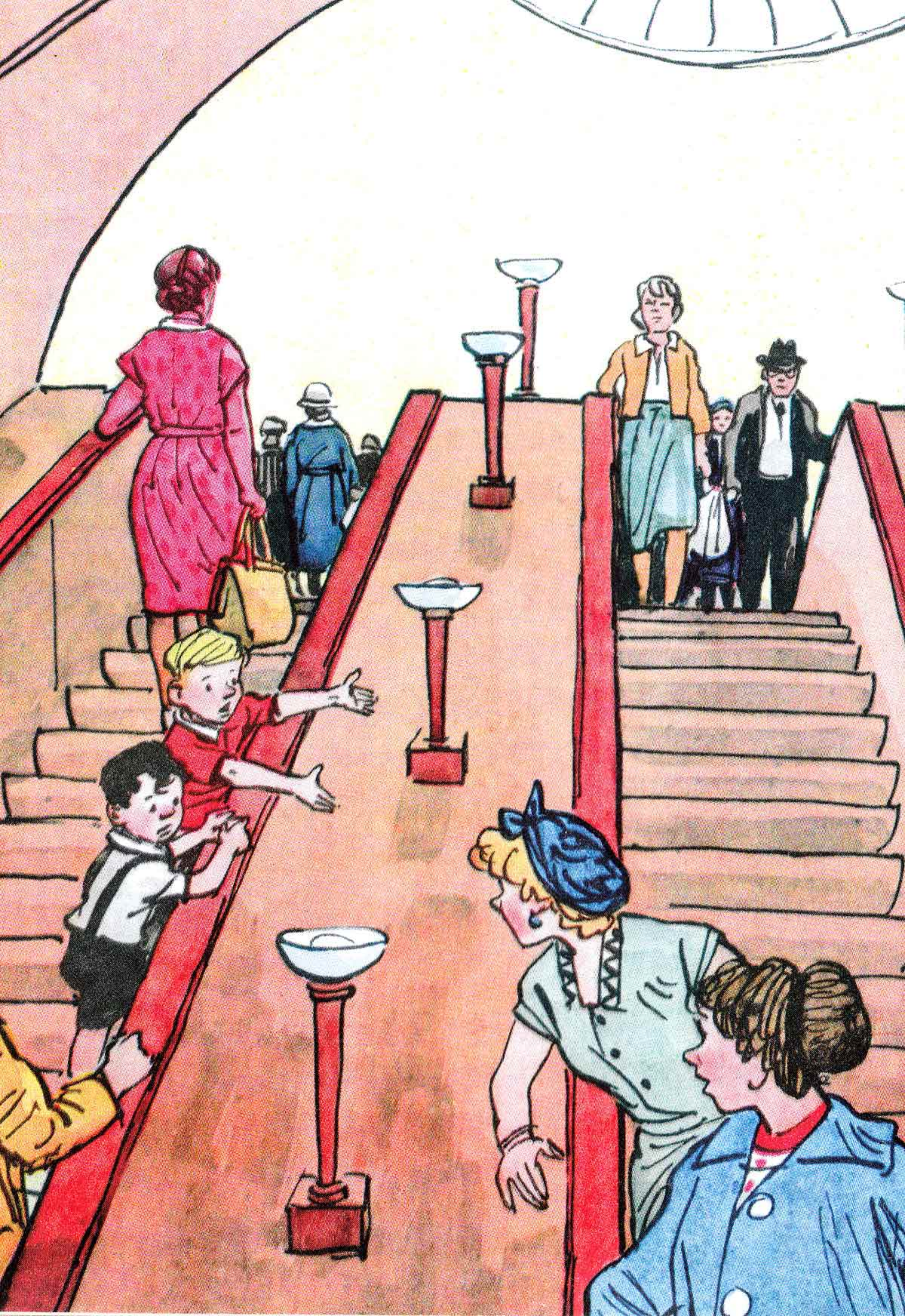
— Хай забирають! Е-е-е!...

— Ну, ходімо, ходімо, — кажу. —  
Не реви тільки. Он міліціонер уже  
дивиться на нас!

Схопив його за руку — і хутчіше  
на сходи. Поїхали вгору. «Куди ж  
нас вивезе? — думаю. — Що тепер з  
нами буде?»

Раптом дивимось — назустріч нам  
мама з тіткою Олею по інших сходах  
їдуть. Я як закричу:









— Мамо!

Вони побачили нас і кричать:

— Що ви тут робите?

А ми кричимо:

— Ми ніяк вибратися звідси не можемо!

Більше нічого крикнути не встигли; сходи нас угору потягли, а їх униз.

Приїхали ми нагору — і хутчіше іншими сходами униз, за ними навздогін.

Раптом дивимось — а вони знову назустріч ідуть! Побачили нас і кричать:

— Куди ж ви? Чому нас не зачекали?

— А ми за вами поїхали!

Приїжджаємо вниз. Я кажу Володі:





— Почекаємо. Вони зараз до нас приїдуть. Чекали ми, чекали, а їх усе нема й нема.

— Напевне, вони нас чекають, — каже Володя. — Поїдемо.

Тільки поїхали, а вони знову назустріч.

— Ми вас чекали, чекали!.. — кричать.

А навколо всі сміються.

Приїхали ми нагору — і знову мерщій униз.

Зловили нарешті їх.







Мама почала лаяти нас за те, що пішли не спитавшись, а ми розповіли, як загубили станцію.

Тітка каже:

— Не розумію, як це ви загубили станцію! Я тут щодня їжджу, а ще жодного разу станції не загубила. Ну, поїхали додому.

Сіли ми на поїзд. Поїхали.

— Ех ви, пошехонці! — каже тітка. — Шукали рукавиці, а вони за поясом. Між трьох сосон заблукали. Загубили станцію!







— Почекаємо. Вони зараз до нас приїдуть. Чекали ми, чекали, а їх усе нема й нема.

— Напевне, вони нас чекають, — каже Володя. — Поїдемо.

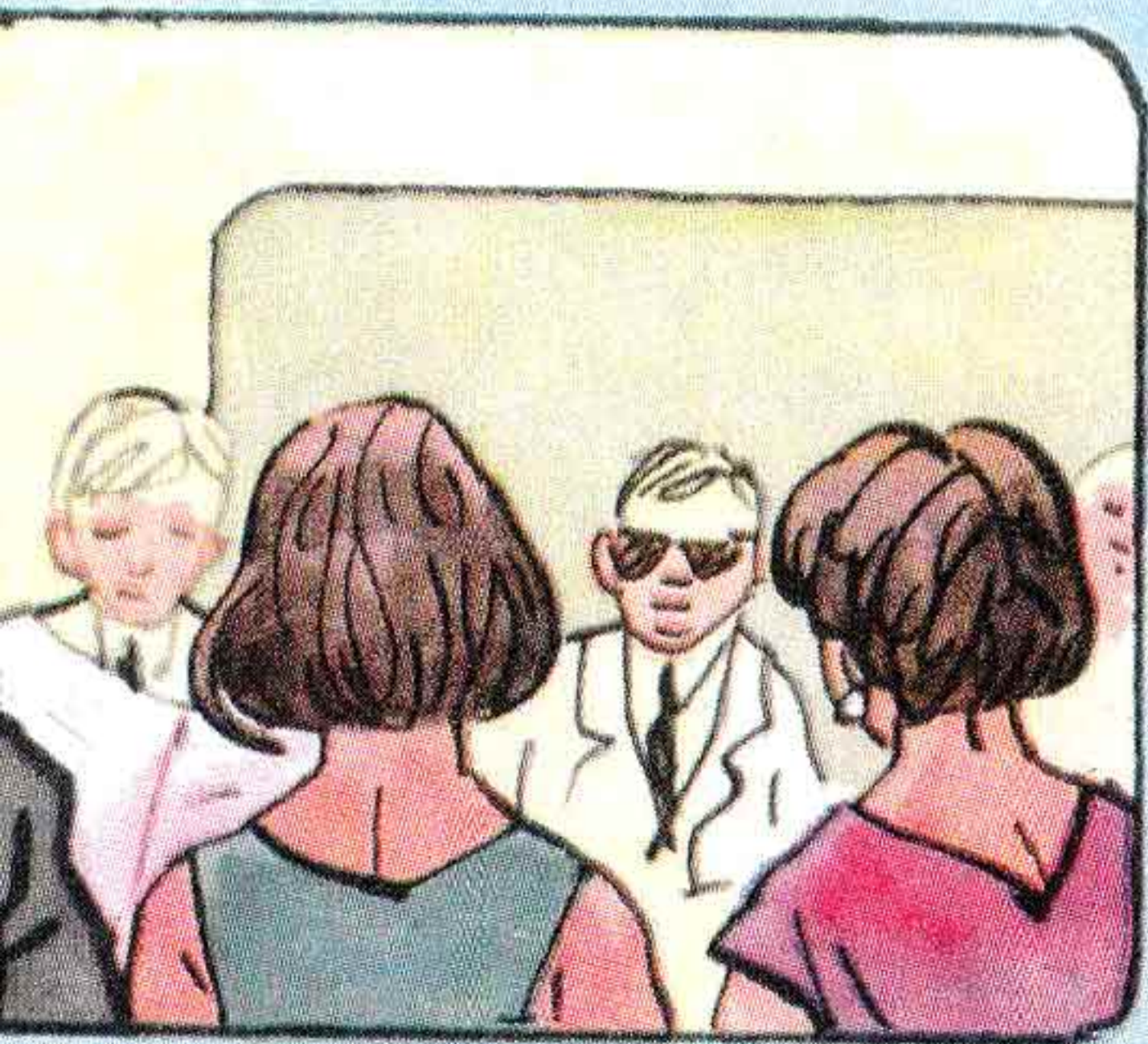
Тільки поїхали, а вони знову назустріч.

— Ми вас чекали, чекали!.. — кричать.

А навколо всі сміються.

Приїхали ми нагору — і знову мерщій униз.

Зловили нарешті їх.







Мама почала лаяти нас за те, що пішли не спитавшись, а ми розповіли, як загубили станцію.

Тітка каже:

— Не розумію, як це ви загубили станцію! Я тут щодня їжджу, а ще жодного разу станції не загубила. Ну, поїхали додому.

Сіли ми на поїзд. Поїхали.

— Ех ви, пошехонці! — каже тітка. — Шукали рукавиці, а вони за поясом. Між трьох сосон заблукали. Загубили станцію!







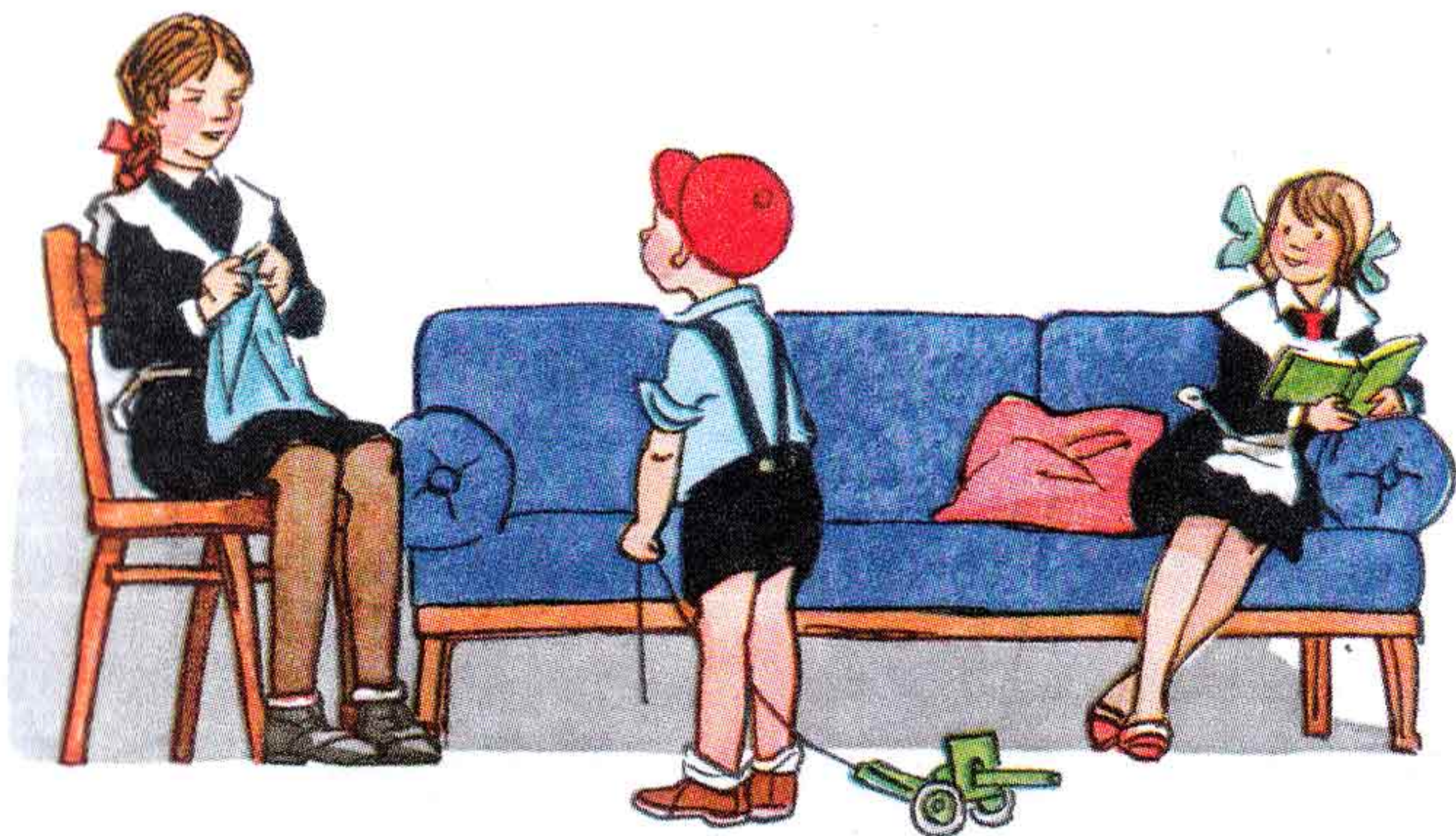
І отак цілу дорогу сміялася з нас.

Приїжджаємо на станцію, тітка подивилася навколо і каже:

— Тьху! Зовсім ви мене заплутали! Нам на Арбат треба, а ми на Курський вокзал приїхали. Не в той бік сіли.

Пересіли ми на інший поїзд і поїхали назад. І тітка більше не сміялася з нас. І пошехонцями не називала.





## САШКО

Сашко давно просив маму подарувати йому пістолет, який стріляє пістонами.

— Навіщо тобі такий пістолет? — казала мама. — Це небезпечна іграшка.

— Що тут небезпечного? Якби він кулями стріляв, а то пістонами. Із нього однак нікого не вб'єш.





— Мало що може скоїтися. Пістон відскочить і вцілить тобі в око.

— Не вцілить! Я примружусь, коли стрілятиму.

— Ні, ні, від цих пістолетів бувають різні неприємні випадки. Ще вистрілиш та налякаєш когось, — сказала мама.

Так і не купила йому пістолета.

А в Сашка були дві старші сестри, Маринка та Іринка. От він і завів просити сестер:

— Любенькі, купіть мені пістолетик! Мені дуже хочеться. За це я вас завжди слухатиму!

— Ти, Сашко, хитренький! — сказала Марина. — Коли тобі треба, то підлабузнюєшся і любенькими





називаєш, а щойно мама піде, тобі й ради не даси.

— Ні, даси, даси! От побачите, як я чемно поводитимуся.

— Гаразд, — сказала Іринка. — Ми з Мариною подумаємо. Якщо обіцяєш поводитися чемно, то, може, купимо.

— Обіцяю, обіцяю! Все обіцяю, лишень купіть!

Наступного дня сестри подарували йому пістолет і коробку з пістонами. Пістолет був новенький і блискучий, а пістонів було багато — штук п'ятдесят чи й сто. Стріляй хоч цілий день — не перестріляєш. Від радості Сашко вистрибував по кімнаті, притискав пістолет до грудей, цілував його і примовляв:





— Любий мій, гарненький пістолетику! Як я тебе люблю!

Потім він надряпав на ручці пістолета своє ім'я і почав стріляти. Відразу запахло пістонами, а через півгодини у кімнаті стало синьо від диму.

— Годі тобі стріляти, — сказала нарешті Іринка. — Я щоразу здригаюсь від цих пострілів.

— Боягузка! — відповів Сашко. —  
Всі дівчата — боягузки!

— Ось заберемо у тебе пістолет, тоді знатимеш, які ми боягузки, — сказала Марина.

— Зараз я піду в двір і лякатиму хлопців пістолетом, — заявив Сашко.

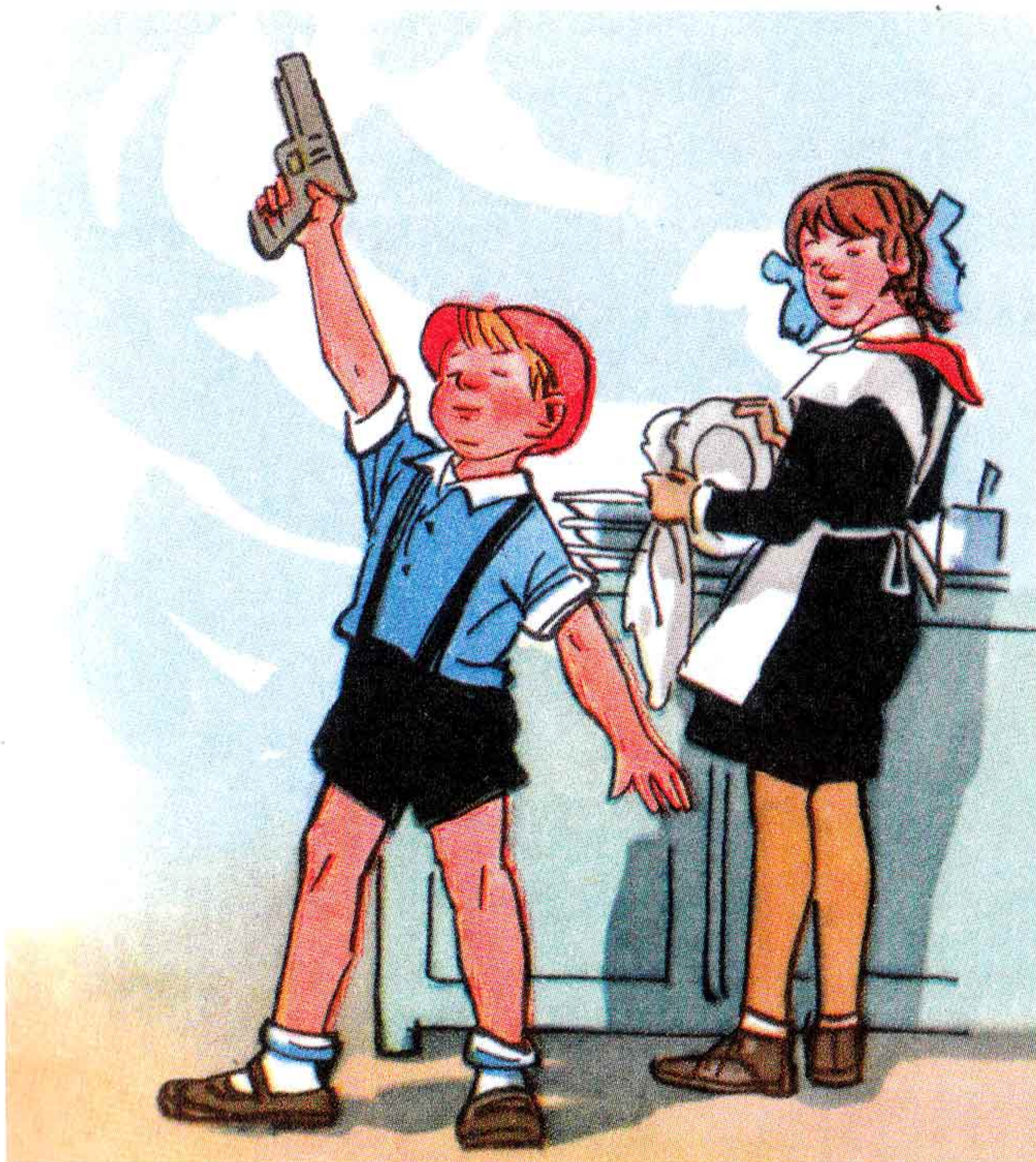
Він вийшов у двір, але хлопців там не було.

Тоді Сашко побіг за ворота, й ось





тут і трапилася ця історія. Саме в  
цей час вулицею йшла бабуса. Саш-  
ко підпустив її ближче — і як бабах-







не з пістолета! Бабуся здригнулась і зупинилася. Тоді каже:

— Ох, як я злякалася! Це ти тут із пістолета смалиш?

— Ні, — сказав Сашко і сховав пістолет за спину.

— Хіба я не бачу, що в тебе пістолет у руках? Ще брехати надумав, безсовісний! Ось я піду заявлю в міліцію...

Вона посварилась пальцем, перейшла на другий бік вулиці і зникла в провулку.

— От так штука! — злякався Сашко. — Здається, й справді пішла в міліцію скаржитись.

Він, захекавшись, прибіг додому.

— Чого ти захекався, неначе за тобою вовк женеться? — запитала Ірина.









— Це я так просто.

— Ні, ти вже краще скажи. Відразу видно: щось накоїв.

— Та нічого я не накоїв — просто так... Налякав бабусю якусь.

— Яку бабусю?

— Ну, «яку, яку»! Звичайну. Просто йшла вулицею бабуся, а я взяв та й вистрілив.

— Навіщо ж ти вистрілив?

— Сам не знаю. Іде бабуся. «Дай, — думаю, — вистрілю». Ну й ви стрілив.

— А вона що?

— Нічого. Пішла в міліцію скаржитись.

— От бачиш, обіцяв чемно поводитися, а сам що накоїв?

— Я ж не винен, що бабуся трапилася така полохлива.





— Ось прийде міліціонер, він тобі покаже бабусю! — пригрозила Іринка. — Тоді знатимеш, як людей лякати!

— А як він мене знайде? Адже він не знає, де я живу. Навіть імені мого не знає.

— Знайде, будь певен. Міліціонери все знають.

Цілу годину Сашко просидів удома і все виглядав у вікно — чи не йде міліціонер. Але міліціонера не було видно. Тоді він потроху заспокоївся, повеселішав і сказав:

— Напевне, бабуся мене просто налякати хотіла, щоб я не пустував.

Він вирішив знову постріляти зі свого улюбленого пістолета й засунув руку до кишені. В кишені лежа-





ла коробка з пістонами, а пістолета не було. Він поліз у другу кишеню, але й там було порожньо. Тоді він заходився шукати по всій кімнаті. Дивився і під столами, і під канапою. Пістолет зник, мов крізь землю провалився. Сашкові стало прикро до сліз.

— Не встиг навіть погратися! — пхикав він. — Такий пістолетик був!

— Може, ти його у дворі загубив? — запитала Ірина.

— Напевно, я його там, за ворітьми, впустив, — збагнув Сашко. Він одчинив двері і кинувся через двір на вулицю. За ворітьми пістолета не було.

«Ну, тепер його знайшов хтось і забрав собі!» — з прикрістю поду-





мав Сашко й раптом побачив, що з провулка напроти вийшов міліціонер і швидко попростував через вулицю, прямо до Сашкового будинку.

«По мене йде! Певно, бабуся таки наскаржилася!» — злякався Сашко і стрімголов побіг додому.

— Ну, знайшов? — запитали його Маринка й Іринка.

— Тихіше! — прошепотів Сашко. — Міліціонер іде!

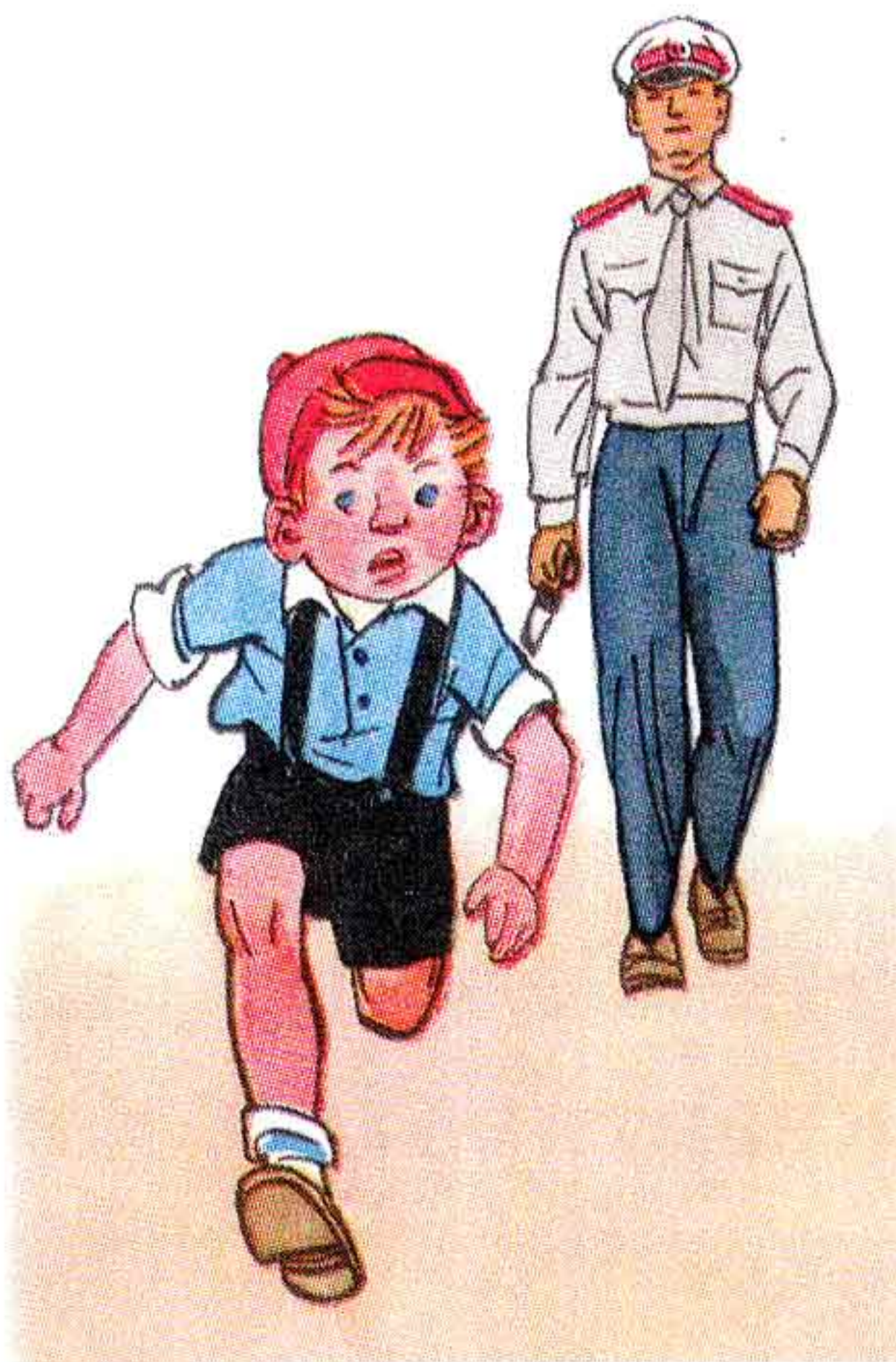
— Куди?

— Сюди, до нас.

— Де ти його бачив?

— На вулиці.

Марина й Ірина стали з нього сміятися:







— Ех ти, боягузик! Побачив міліціонера і злякався. Може, міліціонер зовсім в інше місце йде!

— Та я зовсім і не боюся його! — бадьорився Сашко. — Що мені міліціонер! Подумаєш!

Тут за дверима почулися кроки, і раптом задзеленчав дзвоник. Маринка й Іринка побігли відчиняти двері. Сашко висунувся в коридор і зашепотів:

— Не відчиняйте йому!

Але Марина вже відчинила двері. На порозі стояв міліціонер. Блискучі ґудзики аж сяяли на ньому.

Сашко став рачки і поліз під канапу.

— Скажіть, дівчатка, де тут шоста квартира? — почувся голос міліціонера.





— Це не тут, — відповіла Ірина. — Тут перша, а шоста — це треба вийти у двір, а там двері праворуч.

— У двір, двері праворуч? — перепитав міліціонер.

— Ну, так.

Сашко зрозумів, що міліціонер зовсім не по нього прийшов, і він вже хотів було вилізти з-під канапи, аж тут міліціонер запитав:

— До речі, чи не у вас тут живе хлопчик Сашко?

— У нас, — відповіла Ірина.

— А ось він мені якраз і потрібен, — сказав міліціонер і увійшов до кімнати.

Марина й Ірина увійшли разом із міліціонером до кімнати і побачили, що Сашко кудись зник.

Марина навіть заглянула під канапу.





Сашко побачив її і мовчки погро-  
зив їй з-під канапи кулаком, щоб  
вона не виказала його.

— Ну, де ж ваш Сашко? — запитав  
міліціонер.

Дівчатка дуже злякалися за Саш-  
ка і не знали, що відповідати. Наре-  
шті Марина сказала:

— А його, розумієте, вдома нема.  
Він, розумієте, гуляти пішов.

— А що ви про нього знаєте? —  
запитала міліціонера Ірина.

— Що я знаю! — відповів міліціо-  
нер. — Знаю, що звуть його Сашко.  
Ще знаю, що у нього був новенький  
пістолет, а тепер у нього пістолета  
нема.

«Все знає!» — подумав Сашко.

Від страху в нього навіть у носі за-





крутило, і він як чхне під канапою:  
«Апчхи!»

— Хто це там? — здивувався міліціонер.

— А це в нас... Це в нас собака, — ніяковіючи, сказала Маринка.

— Чого ж він під канапу заліз?

— А він у нас завжди під канапою спить, — вигадувала далі Марина.

— Як же його звати?

— Е... Бобик, — вигадала Маринка й почервоніла, мов буряк.

— Бобик! Бобик! Фіть! — засвистів міліціонер.

— Чому ж він не хоче вилазити? Ня! Ня! Чи ти бач, не хоче. А собака гарний? Якої породи?

— Е... — протягла Маринка... — Е-е... — Вона ніяк не могла пригада-





ти, які бувають породи собак. — Порода ця от... — сказала вона. — Як її?... Гарна порода... Довгошерстий фокстер'єр!

— О, це чудовий собака! — зрадів міліціонер. — Я знаю. У нього така волохата морда.

Він нахилився і заглянув під канапу. Сашко лежав ні живий ні мертвий і витріщеними очима пильно дивився на міліціонера. Міліціонер аж свиснув з подиву:

— То ось тут який фокстер'єр! Ти чого під канапу заліз, га? Ану, вилазь, тепер однак попався!

— Не вилізу! — заголосив Сашко.

— Чому?

— Ви мене до міліції заберете.

— За що?

— За бабусю.





— За яку бабусю?

— За котру я вистрілив, а вона злякалася.

— Не збагну, про яку він тут бабусю торочить? — сказав міліціонер.

— Він на вулиці з пістолета стріляв, а мимо йшла бабуса і злякалася, — пояснила Ірина.

— Ага, он воно що! Отже, це його пістолет? — запитав міліціонер і дістав із кишені новенький, блискучий пістолет.

— Його, його! — зраділа Ірина. — Це ми з Маринкою йому подарували, а він загубив. Де ви його знайшли?

— Та ось отут, у дворі, коло ваших дверей... Ну, зізнавайся, навіщо лякав бабусю? — запитав міліціонер і нагнувся до Сашка.





— Я ненавмисне... — відповів Сашко з-під канапи.

— Неправда! По очах бачу, що неправда. От скажи правду — віддам пістолет назад.

— А що мені буде, коли я скажу правду?

— Нічого не буде. Віддам пістолет — і все.

— А до міліції не заберете?

— Ні.

— Я не хотів налякати бабусю. Я тільки хотів спробувати, злякається вона чи ні.

— А оце, братику, недобре! За це тебе слід би забрати до міліції, та нічого не вдієш: коли я обіцяв не забирати — то повинен виконати. Тільки гляди, якщо ще раз нашкодиш — обов'язково заберу. Ну,





вилазь із-під канапи й одержуй пістолет.

— Ні, я краще потім вилізу, коли ви підете.

— Ото дивак який! — усміхнувся міліціонер. — Ну, я йду.

Він поклав пістолет на канапу й пішов. Маринка побігла показати міліціонерові шосту квартиру. Сашко виліз з-під канапи, побачив свій пістолет і закричав:

— Ось він, мій голубчик! Знову повернувся до мене! — Він схопив пістолет і сказав: — Не розумію лише, як це міліціонер моє ім'я взнав!

— Ти ж сам написав своє ім'я на пістолеті, — сказала Ірина.

Тут повернулась Марина і накинунулась на Сашка:



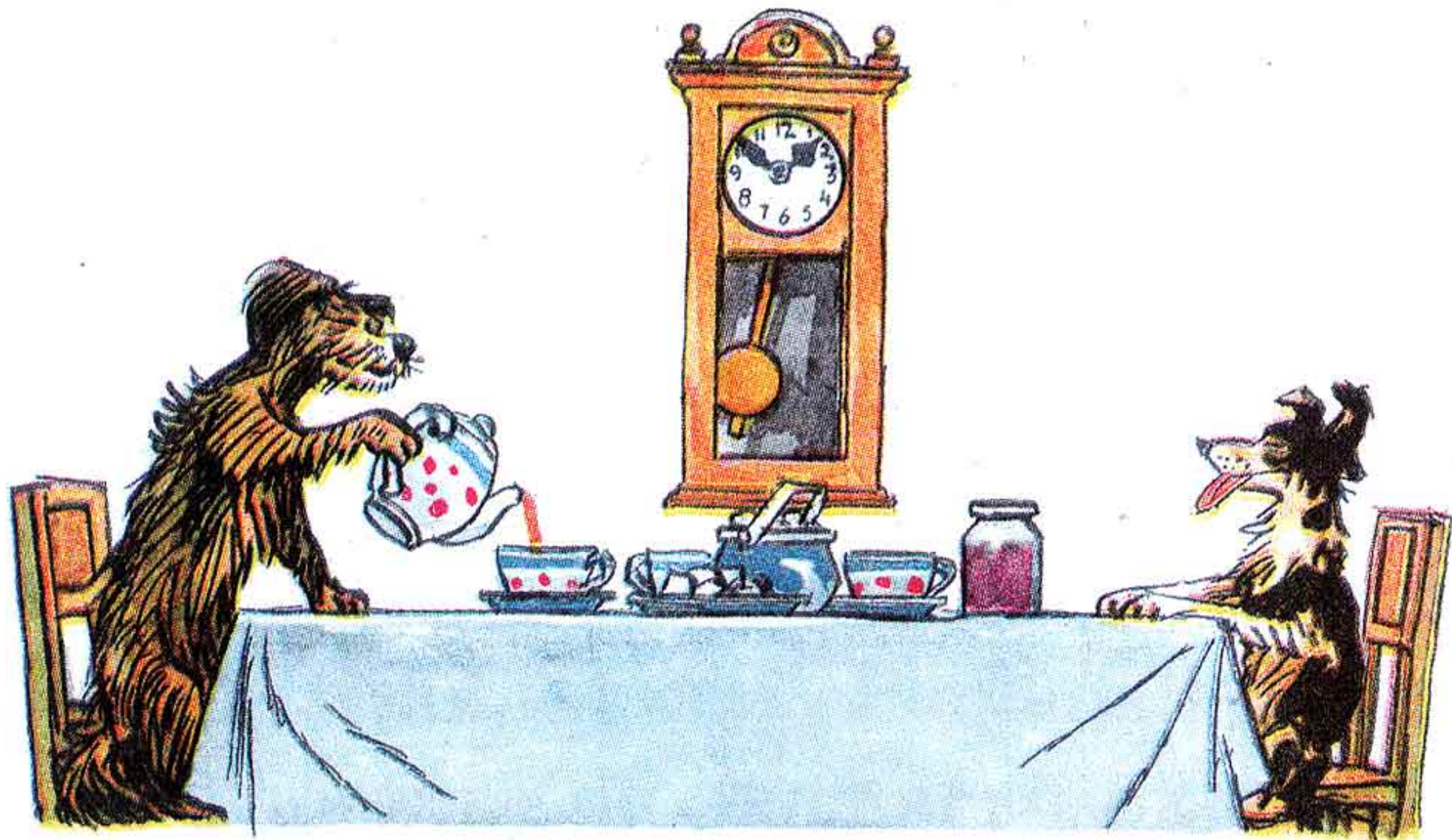


— Ах ти, опудало! Через тебе мені довелось міліціонерів брехати! Я мало не згоріла від сорому! От натвори ще що-небудь, нізащо не стану тебе вигороджувати!

— А я й не буду більше нічого витворяти, — сказав Сашко. — Сам тепер знаю, що не треба людей лякати.







## БОБИК У ГОСТЯХ У БАРБОСА

Жив собі пес Барбоско. І в нього був друг — кіт Васько. Обоє вони жили у дідуся. Дідусь ходив на роботу. Барбоско стеріг дім, а кіт Васько мишей ловив.

Якось дідусь пішов на роботу, кіт Васько чкурнув кудись гуляти, а Барбос залишився вдома. Знічев'я він заліз на підвіконня і почав визирати





з вікна. Йому було скучно, і тому він роззирався навсібіч.

«Дідусеві нашому добре! — думав Барбоско. — Пішов на роботу і працює. Васькові також непогано — втік з дому і гуляє по дахах. А мені ось доводиться вдома сидіти, квартиру стерегти».

Саме на ту пору вулицею біг приятель Барбоска — Бобик. Вони часто зустрічались у дворі й гралися разом. Побачивши приятеля, Барбос зрадів:

— Гей, Бобику, куди біжиш?

— Нікуди, — каже Бобик. — Так, просто собі біжу. А чого ти вдома сидиш? Ходімо гуляти.

— Мені не можна, — відповів Барбос, — дідусь наказав будинок стерегти. Ти краще до мене в гості йди.





— А ніхто не нажене?

— Ні. Дідусь на роботу пішов. Удома нема нікого. Лізь прямо у вікно.

Бобик заліз у вікно і з цікавістю почав розглядати кімнату.

— Тобі добре! — сказав він Барбосу. — Ти в будинку живеш, а от я в буді живу. Дуже тісно. І дах протікає. Умови погані!

— Так, — відповів Барбос, — у нас квартира хороша: дві кімнати з кухнею, та ще й ванна. Гуляй де хочеш.

— А мене навіть у коридор хазяїн не пускає! — пожалівся Бобик. — Кажуть — я дворовий пес, і тому маю жити в буді. Раз зайшов до кімнати — що було! Закричали, заохкали, навіть палицею один раз потягли.

Він почухав лапою за вухом, потім





побачив на стіні годинник з маятником і питає:

— А що це у вас за штука на стіні висить? Постійно: цок-цок та цок-цок, а внизу теліпається.

— Це годинник, — відповів Барбос. — Ти хіба ніколи годинників не бачив?





— Ні./ А для чого вони?

Барбос і сам достеменно не знав, для чого годинник, але все-таки почав пояснювати:

— Ну, це така штука, розумієш... годинник... він ходить...

— Як — ходить? — здивувався Бобик. — У нього ж ніг нема!

— Ну, розумієш, це тільки так мовиться, що йде, а насправді він просто цокає, а потім починає бити.

— Ого! Так він ще й б'ється? — злякався Бобик.

— Та ні! Як він може битися!

— Ти ж сам сказав — бити!

— Бити — означає дзвонити: бом! бом!

— Ага, ну так би й казав!

Бобик побачив на столі гребінець і запитав:





— А що то за пилка?

— Яка пилка! Це гребінець.

— А для чого він?

— Ех, ти! — сказав Барбос. — Відразу видно, що весь вік у буді прожив. Не знаєш, для чого гребінець? Причісуватися.

— Як це — причісуватися?

Барбос узяв гребінець і почав причісувати у себе на голові шерсть:







— Ось дивися, як треба причісуватися. Підійди до дзеркала і розчешишся.

Бобик узяв гребінець, підійшов до дзеркала і побачив у ньому своє віддзеркалення.

— Слухай, — закричав він, указуючи на дзеркало, — там якийсь собака!

— Та це ж ти сам у дзеркалі! — засміявся Барбос.

— Як — я?.. Адже я тут, а там інший собака.

Барбос також підійшов до дзеркала. Бобик побачив його відображення і закричав:

— Ну от, тепер їх уже двоє!

— Та ні! — сказав Барбос. — Це не їх двоє, а нас двоє. Вони там, у дзеркалі, не живі.





— Як — неживі? — закричав Бобик. — Вони ж рухаються!

— От дивак! — відповів Барбос. — Це ми рухаємося. Бачиш, там один собака на мене схожий?

— Справді, схожий! — зрадив Бобик. — Точнісінько, як ти!

— А другий собака на тебе схожий.

— Що ти! — відповів Бобик. — Там якийсь бридкий пес і лапи у нього криві.

— Такі ж лапи, як у тебе.

— Ні, це ти мене дуриш! Посадив туди якихось двох собак і гадаєш — я тобі повірю, — сказав Бобик.

Він заходився причісуватися перед дзеркалом, тоді раптом як засміється:

— Поглянь, а той дивак у дзеркалі також причісується! Сміх та й годі!



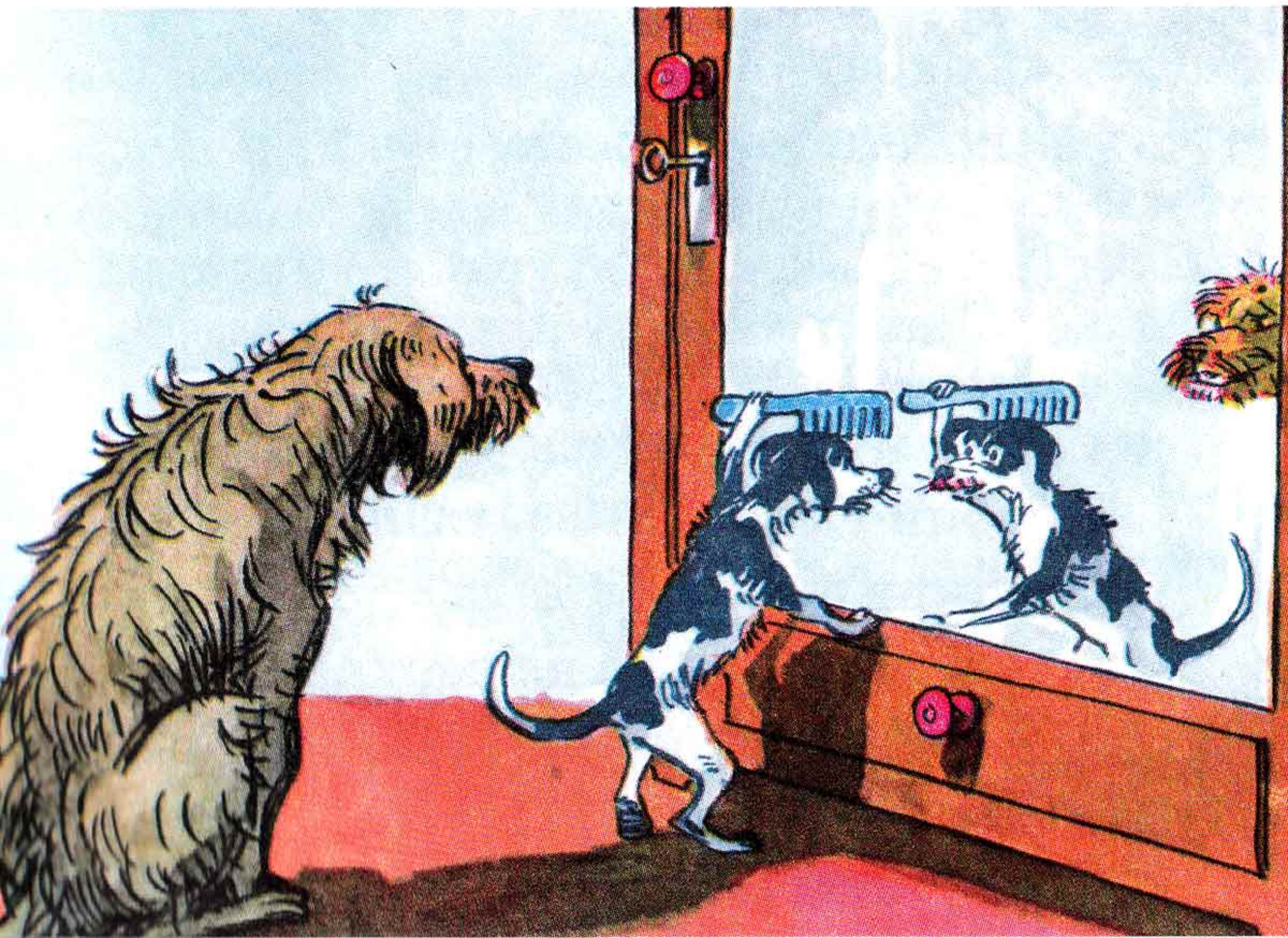


Барбос тільки пирхнув і відійшов убік. Бобик причесався, поклав гребінець на місце і каже:

— Чудернацьке все у вас! Годинник якийсь, дзеркала із собаками, різні витребеньки і гребінці.

— У нас ще телевізор є! — похвалився Барбос і показав на телевізор.

— Для чого це? — спитав Бобик.







— А це така штука — вона все робить: співає, грає, навіть картини показує.

— Оцей ящик?

— Так.

— Ну, це вже брехні!

— Слово честі!

— Ану хай заграє!

Барбос увімкнув телевізор. Залучила музика. Собаки зраділи і почали стрибати по кімнаті. Танцювали, танцювали, втомились.

— Мені навіть їсти захотілося, — говорить Бобик.

— Сідай за стіл, зараз я тебе пригощатиму, — запропонував Барбос.

Бобик умоститися за стіл. Барбоско відчинив буфет, бачить — там миска з киселем стоїть, а на верхній полиці — великий пиріг. Він взяв миску









з киселем, поставив на підлогу, а сам поліз на верхню полицю по пиріг. Узяв його, почав униз спускати-ся і попав лапою в кисіль. Послизнувшись, він бехнувся прямо на миску, і весь кисіль розмазався у нього на спині.

— Бобику, іди швидше кисіль їсти! — закричав Барбос.

Бобик прибіг:

— Де кисіль?

— Та ось у мене на спині. Злизуй. Бобик нум йому спину облизувати.

— Ой і смачний же кисіль! — каже.

Потім вони перенесли пиріг на стіл. Самі теж на столі вмостилися, щоб зручніше було. Їдять та розмовляють.

— Тобі добре живеться! — каже Бобик. — У тебе все є.









— Так, — каже Барбос, — я живу добре. Що хочу, те й роблю: хочу — гребінцем причісуюся, хочу — на телевізорі граю, їм та п'ю що хочу чи на ліжку вилежуюсь.

— А тобі дозволяє дідусь?

— Що мені дідусь? Подумаєш! Це моє ліжко.

— А де ж дідусь спить?

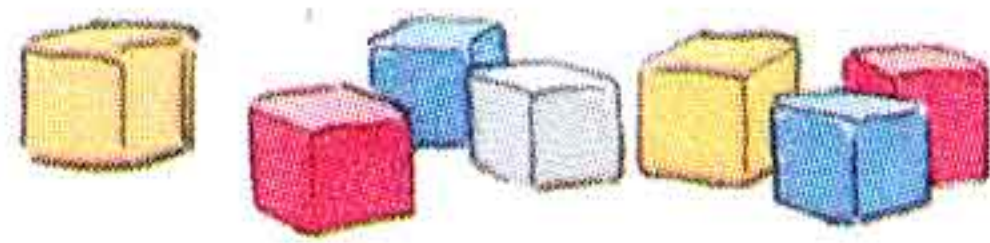
— Дідусь там, у кутку, на килимку.

Барбоско так забрехався, що вже не міг зупинитися.

— Тут все моє! — вихвалявся він. — І стіл мій, і буфет мій, і все, що в буфеті, теж моє.

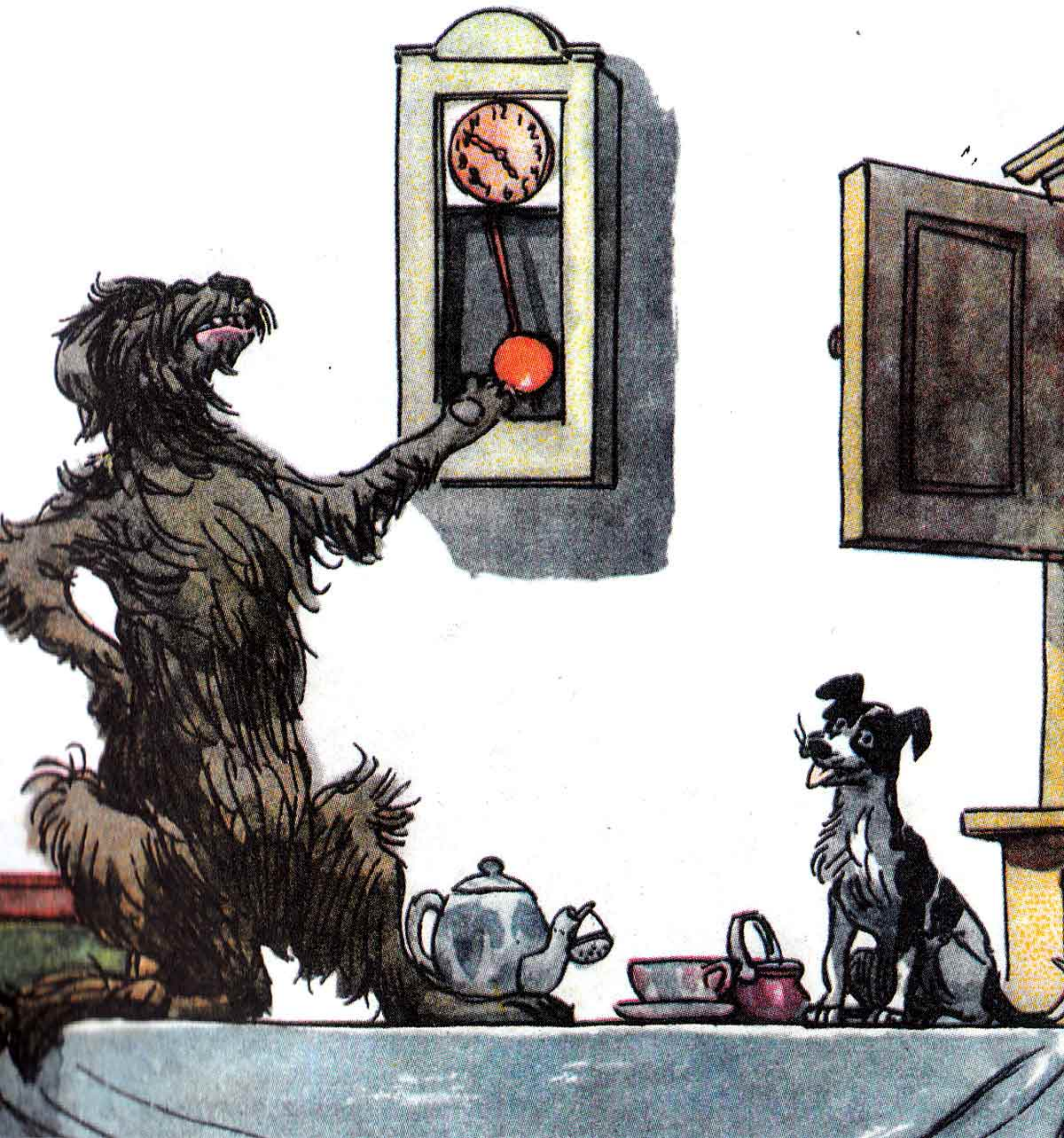
— А можна мені на ліжку по-лежати? — запитав Бобик. — Я жодного разу в житті на ліжку ще не спав.





— Ну ходімо, поперекидаємося, —  
погодився Барбос.

Вони вмостилися на ліжку.





Бобик побачив батіг, який висів  
на стіні, й питає:

— А для чого вам тут батіг?







— Батіг? Це для дідуся. Якщо не слухається, я його батогом, — відповів Барбос.

— Це добре! — схвалив Бобик.

Лежали вони на ліжку, лежали, пригрілись і поснули. Не вчули навіть, як дідусь з роботи прийшов.

Він побачив на своєму ліжку двох собак, зняв зі стіни батіг і замахнувся на них.

Бобик з переляку вистрибнув у вікно і помчав у свою буду, а Барбос забився під ліжку, так що його навіть шваброю не можна було витягти. До вечора там просидів.

Увечері повернувся додому кіт Васько. Він побачив Барбоса під ліжком й одразу зрозумів, у чому справа.

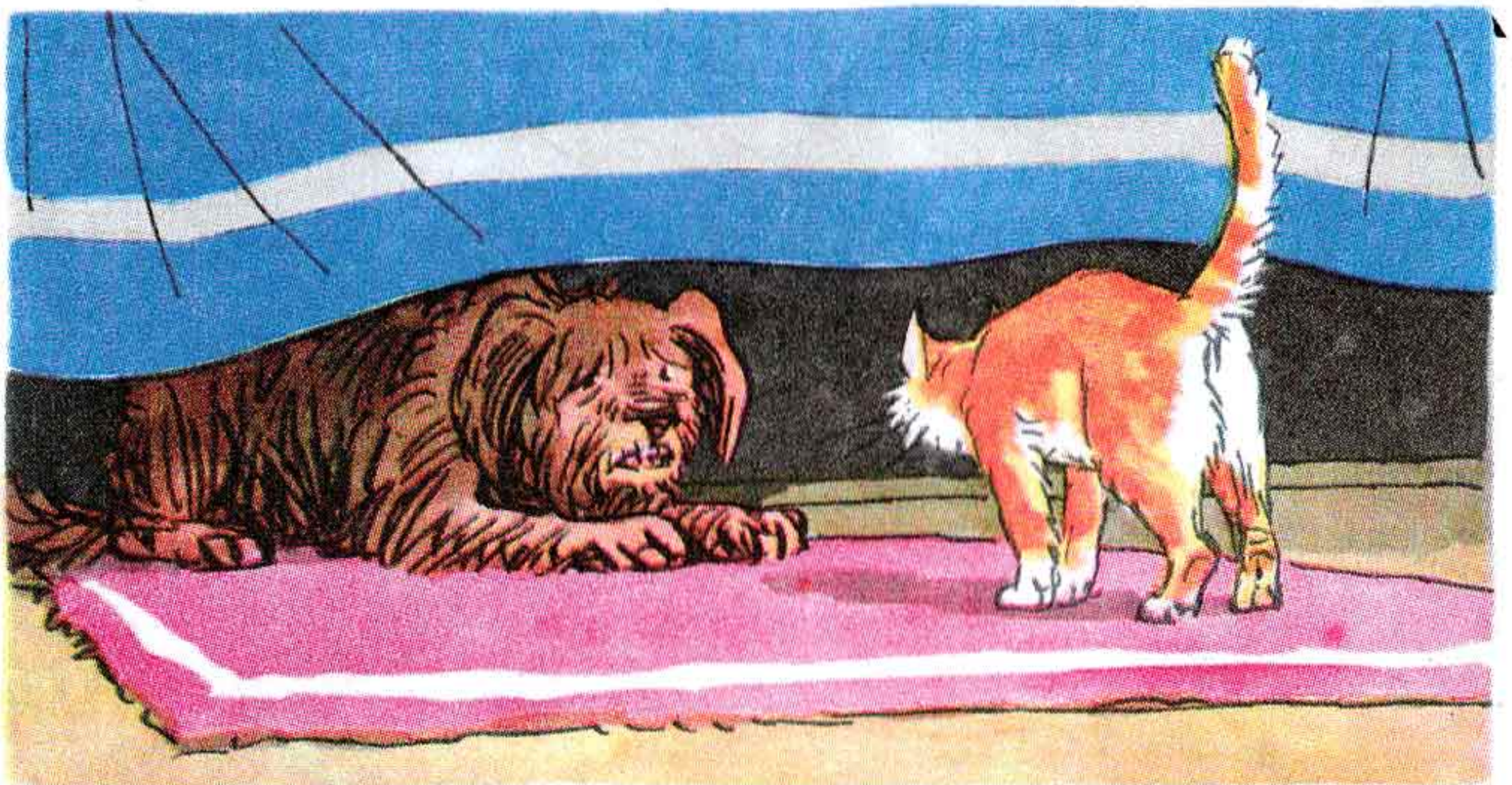
— Ех, Васько, — сказав Барбос, — знову мене висварили! Навіть сам не



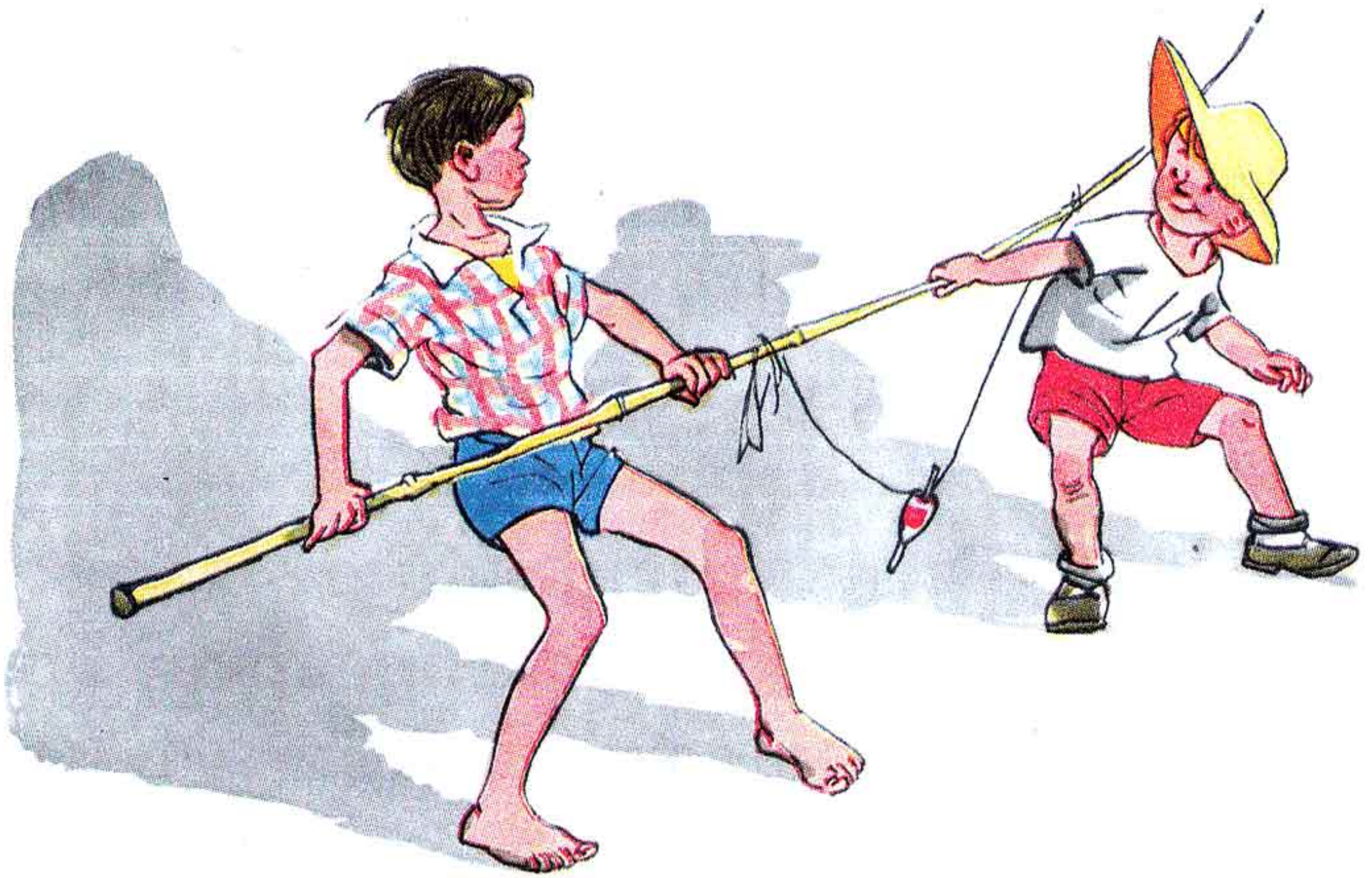


знаю за що. Принеси мені шматочок ковбаски, якщо тобі дідусь дасть.

Васько пішов до дідуся, почав муркати і тертися спинкою об його ноги. Дідусь дав йому шматочок ковбаски. Васько половину з'їв сам, а іншу половинку відніс під ліжко Барбоскові.







## ШУРКО В ДІДУСЯ

Улітку ми з Шурком жили у дідуся. Шурко — це мій менший брат. Він ще в школі не вчиться, а я вже до першого класу вступив. Тільки він усе одно мене не слухається... Ну й не треба!.. Коли ми приїхали, то відразу ж обнишпорили все подвір'я,





облазили всі сараї та горища. Я знайшов скляну банку з-під варення і круглу залізну коробочку від гуталіну.

А Шурко знайшов стару дверну ручку й велику калошу на праву ногу. Потім ми мало не побилися з ним на горищі через вудку. Я перший побачив вудку й сказав:

— Цур, моя!

Щурко теж побачив і нумо кричати:

— Цур, моя! Цур, моя!

Я схопив вудку, а він теж учепився за неї і віднімає. Я розсердився — як смикону!.. Він одлетів убік і мало не впав. Тоді каже:

— Подумаєш, дуже мені потрібна твоя вудка! У мене є калоша.





— От і цілуйся зі своєю калошею, —  
кажу я, — а вудку нічого викидати з  
рук.

Я знайшов у сараї заступ і пішов  
копати черв'яків, щоб ловити рибу,  
а Шурко пішов до бабусі і почав про-  
сити у неї сірники.

— Навіщо тобі сірники? — запи-  
тує бабуся.

— Я, — каже, — розкладу на по-  
двір'ї вогнище, зверху покладу  
калошу, калоша розплавиться, і з  
неї вийде гума.

— Ще що вигадасш! — зама-  
хала руками бабуся. — Ти тут і  
будинок весь спалиш своїми пусто-  
щами. Ні, голубе, і не проси. Що це  
за розваги з вогнем! І слухати нічого  
не хочу.





Тоді Шурко взяв дверну ручку, яку знайшов у сараї, прив'язав до неї мотузку, а до другого кінця мотузки прив'язав калошу. Ходить по подвір'ю, мотузку за ручку тримає, а калоша за ним по землі тягнеться. Куди Шурко — туди й калоша. Підійшов до мене, побачив, що я черв'яків копаю, і каже:







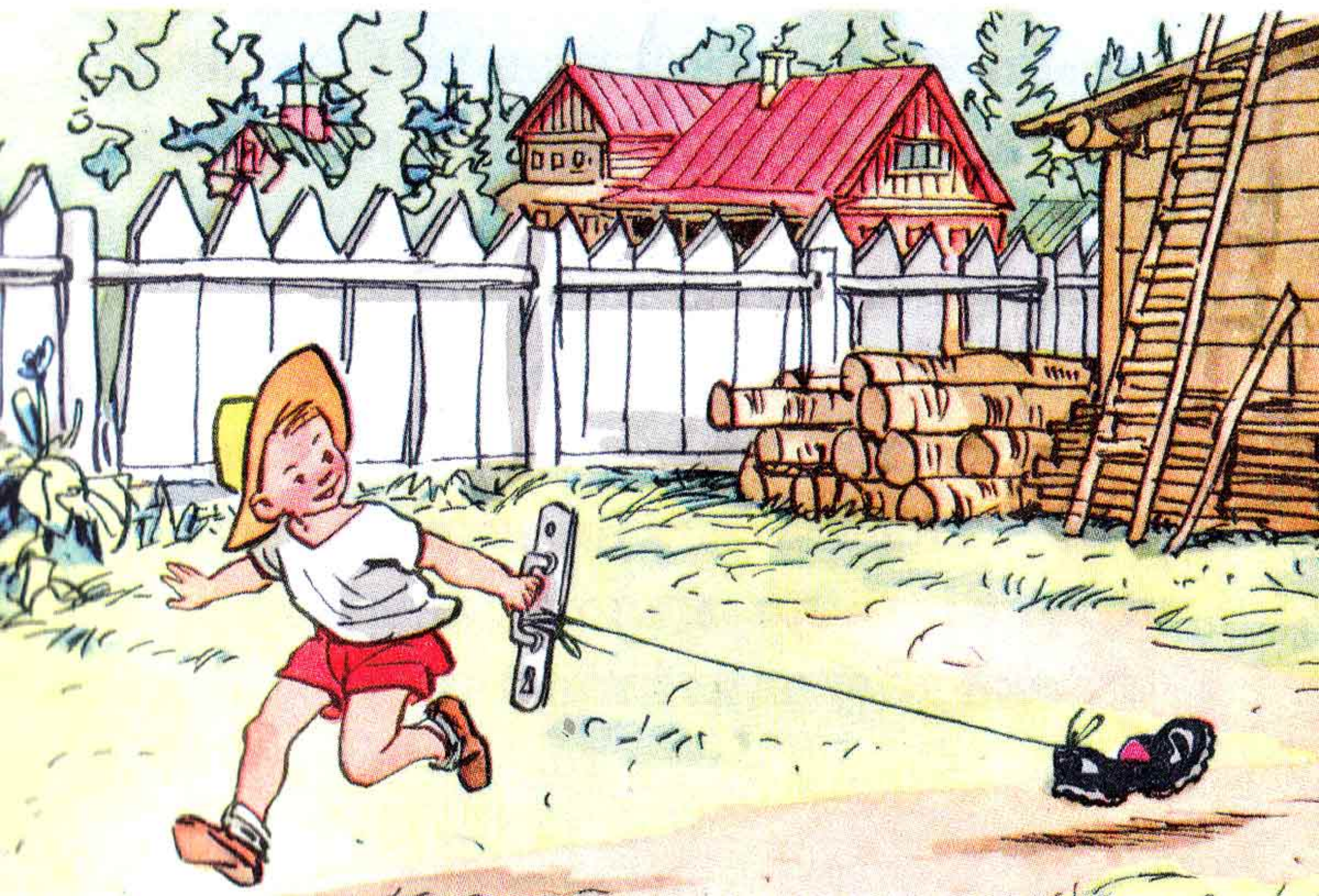
— Можеш не старатися: все одно нічого не зловиш.

— Це ж чому? — запитую.

— Я зачаклую рибу.

— Будь ласка, — кажу, — чаклуй на здоров'я.

Я накопав черв'яків, склав їх у коробочку й пішов до ставка. Ставок був зразу за подвір'ям — там, де кол-







госпний город починається. Настро-  
мив я на гачок черв'яка, сів на бере-  
зі й закинув вудку. Сиджу та за  
поплавцем спостерігаю. А Шурко  
підкрався ззаду і ну галасувати на  
все горло:

*Чаклуй, бабо, чаклуй, дід,  
Чаклуй, сіренький ведмідь!  
Чаклуй, бабо, чаклуй, дід,  
Чаклуй, сіренький ведмідь!*

Я вирішив мовчати і нічого не ка-  
зати, бо з ним завжди так: коли ска-  
жеш що-небудь, іще гірше буде.

Нарешті він начаклувався, кинув  
у ставок калошу й почав її по воді на  
мотузці тягати. Потім вигадав таку  
штуку: кине калошу на середину  
ставка і ну в неї камінням жбурля-





ти, поки втопить, а потім витягує її з дна за мотузку.

Я спершу мовчки терпів, а тоді як не витерплю:

— Геть звідси! — кричу. — Ти розполохав мені всю рибу!

А він каже:

— Все одно нічого не зловиш: зачаклована риба.

І знову плюх калошу на середину ставка! Я скочив, ухопив палицю — і до нього. Він навтьоки, а калоша за ним на мотузці так і стрибає! Насилу втік од мене.

Повернувся я до ставка і знову рибу ловлю. Ловив, ловив... Уже й сонечко височенько-таки підбилося, а я все сиджу та на поплавцець дивлюся. Не клює риба, хоч лусни! На Шурка злюсь, прямо побити ладен. Не те





щоб я в його чаклування вірив, а знаю, що коли прийду без риби, сміятиметься. Вже що я не робив: і далі від берега закидав вудку, і ближче, і глибше гачок опускав — нічого не виходить. Захотілося мені їсти, пішов я додому, раптом чую — хтось у ворота грюкає: «Бум-бум! Бах-бах!»

Підходжу до воріт, дивлюсь, а це Шурко. Дістав десь молоток, цвяхи і прибиває до хвіртки дверню ручку.

— Це ти навіщо прибиваєш? — питаю.

Він побачив мене, зрадів:

— Ха-ха! Рибалка прийшов. Де ж твоя риба?

Я кажу:

— Ти навіщо прибиваєш ручку? Тут же є одна ручка.





— Нічого, — каже, — нехай дві будуть. А що як одна відірветься.

Прибив ручку, і ще у нього один цвях залишився. Шурко довго думав, що з цим цвяхом робити, хотів його просто у хвіртку загнати, тоді придумав: приклав калошу підошвою до хвіртки і ну її цвяхом прибивати.

— А це навіщо? — питаю.

— Просто так.

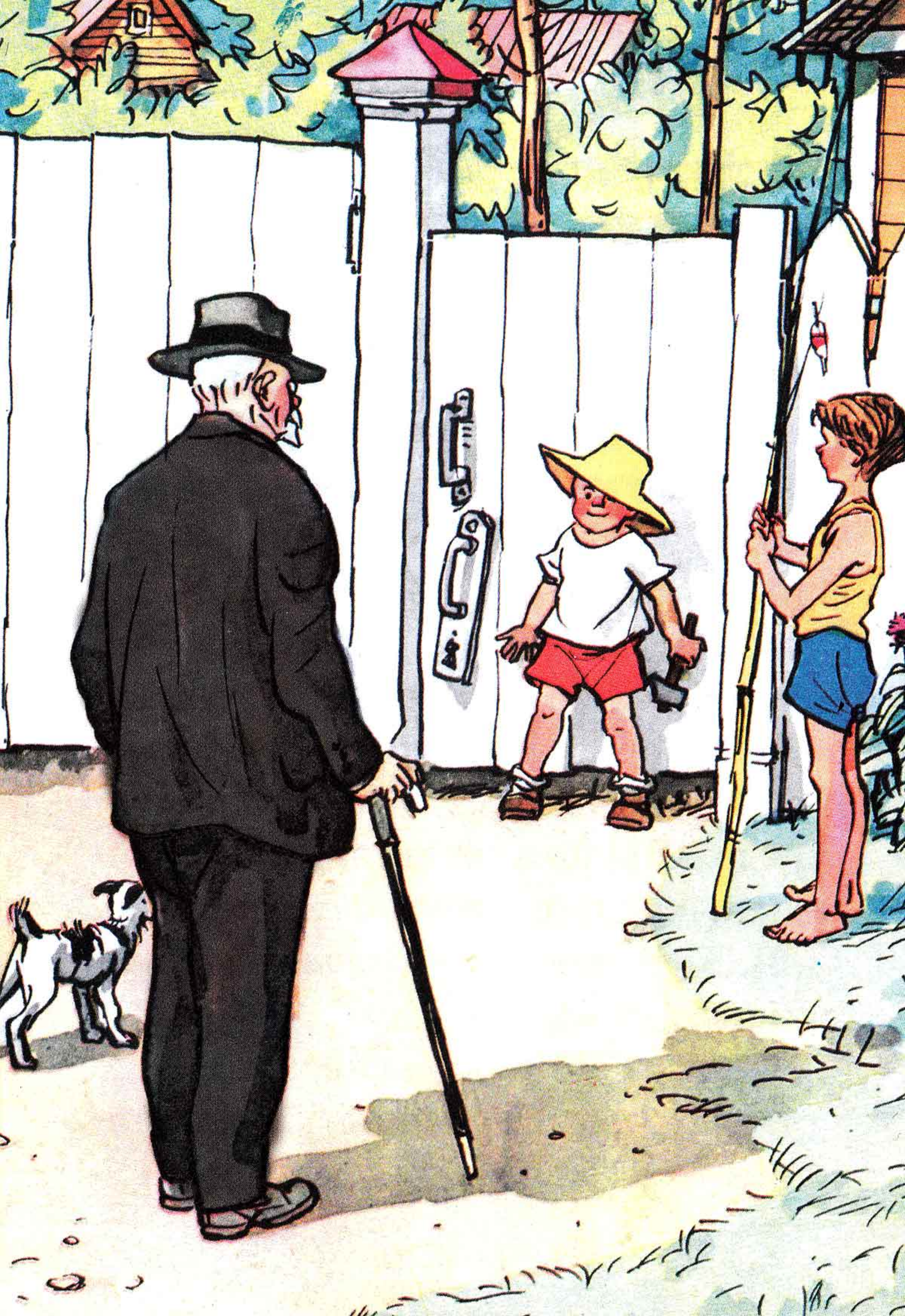
— Просто безглуздо, — кажу я.

Раптом дивимося — дідусь із роботи йде. Шурко злякався, кинувся відривати калошу, а вона не відривається. Тоді він став, затулив калошу спиною і стоїть.

Дідусь підійшов і каже:

— От молодці, хлопці! Тільки приїхали — і до роботи відразу. Хто це









придумав до хвіртки другу ручку  
прибити?

— Це, — кажу, — Шурко.

Дідусь лише крякнув.

— Ну що ж, — каже, — тепер у  
нас дві ручки буде: одна зверху, дру-  
га знизу. Раптом якась куценька  
людина прийде. До верхньої ручки  
їй не дотягтися, то вона нижню діс-  
тане.

Тут дідусь помітив калошу:

— А це що?

Я так і пирснув.

«Ну, — думаю, — зараз Шуркові  
від дідуся перепаде».

Шурко почервонів, сам не знає,  
що відповідати.

А дідусь каже:

— Це ж що? Це, напевно, все одно  
що скринька для листів. Прийде





листоноша, побачить, що в нас удома немає нікого, покладе листа в калошу й піде собі спокійнісінько далі. Дуже дотепно.

— Це я сам придумав! — похваستався Шурко.

— Та невже?

— Слово честі!

— Ну молодець! — розвів руками дідусь.

За обідом дідусь усе розводив руками і розповідав бабусі про калошу:

— Розумієш, який дотепний хлопець! До чого сам додумався, ти не повіриш навіть! Розумієш, калошу до хвіртки, га? Я давно кажу, що треба скриньку для листів прибити, а того й не докумекав, що калошу простіше.

— Гаразд, — усміхнулася бабу-

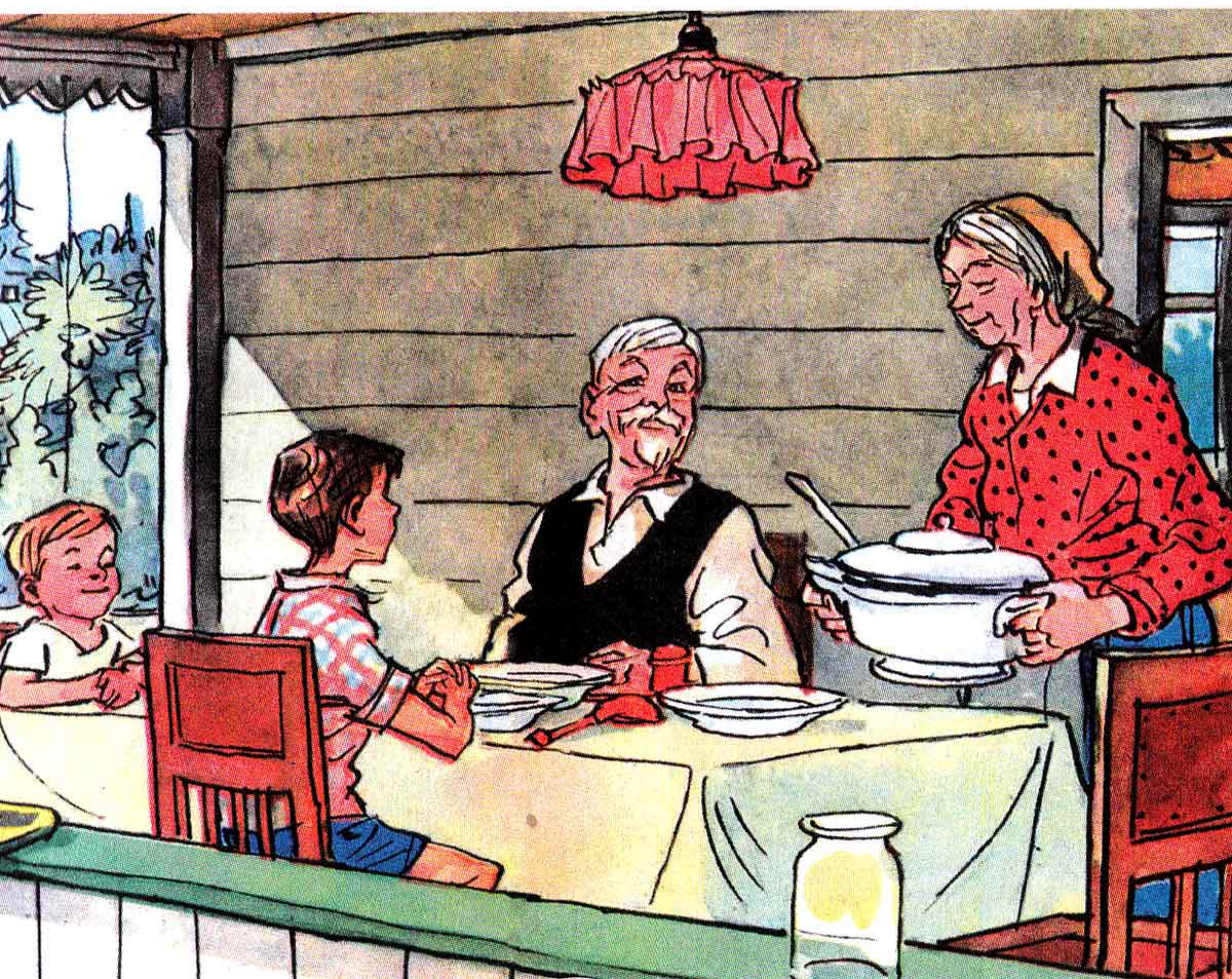




ся. — Я куплю скриньку, а поки що нехай калоша повисить.

По обіді Шурко побіг у садок, а дідусь каже:

— Ну, Шурко в нас уже відзначився, а ти, Миколко, теж, либонь, щось утнув. Ти вже зізнавайся, порадує дідуся.







— Я, — кажу, — ловив рибу, але риба не ловиться.

— А ти де ловив?

— У ставку.

— Е... — протяг дідусь, — яка ж тут риба? Цей ставок недавно викопали. Тут навіть жаби ще не завелись. А ти, голубе, не полінуйся, піди на річку. Там біля містка течія швидка. На цій бистринці й полови.

Дідусь пішов на роботу, а я взяв вудку й кажу Шуркові:

— Ходімо на річку, будемо разом рибу ловити.

— Ага, — каже, — злякався! Тепер підлабузнюєшся!

— Навіщо мені підлабузнюватися?

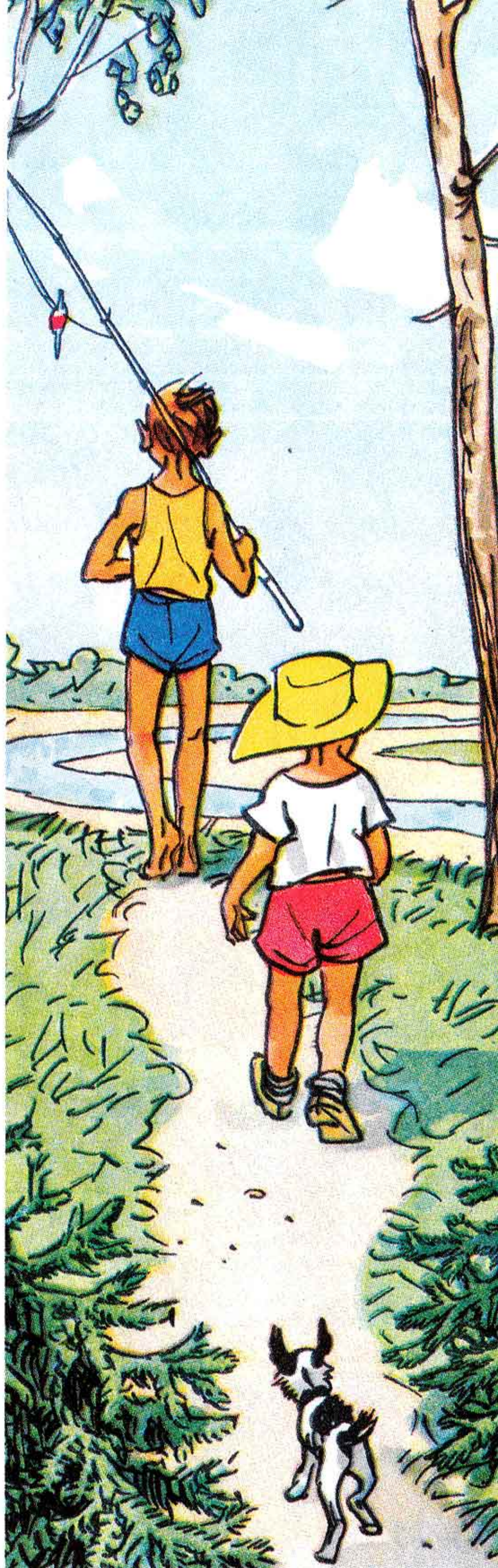


— А щоб я не чаклував більше.

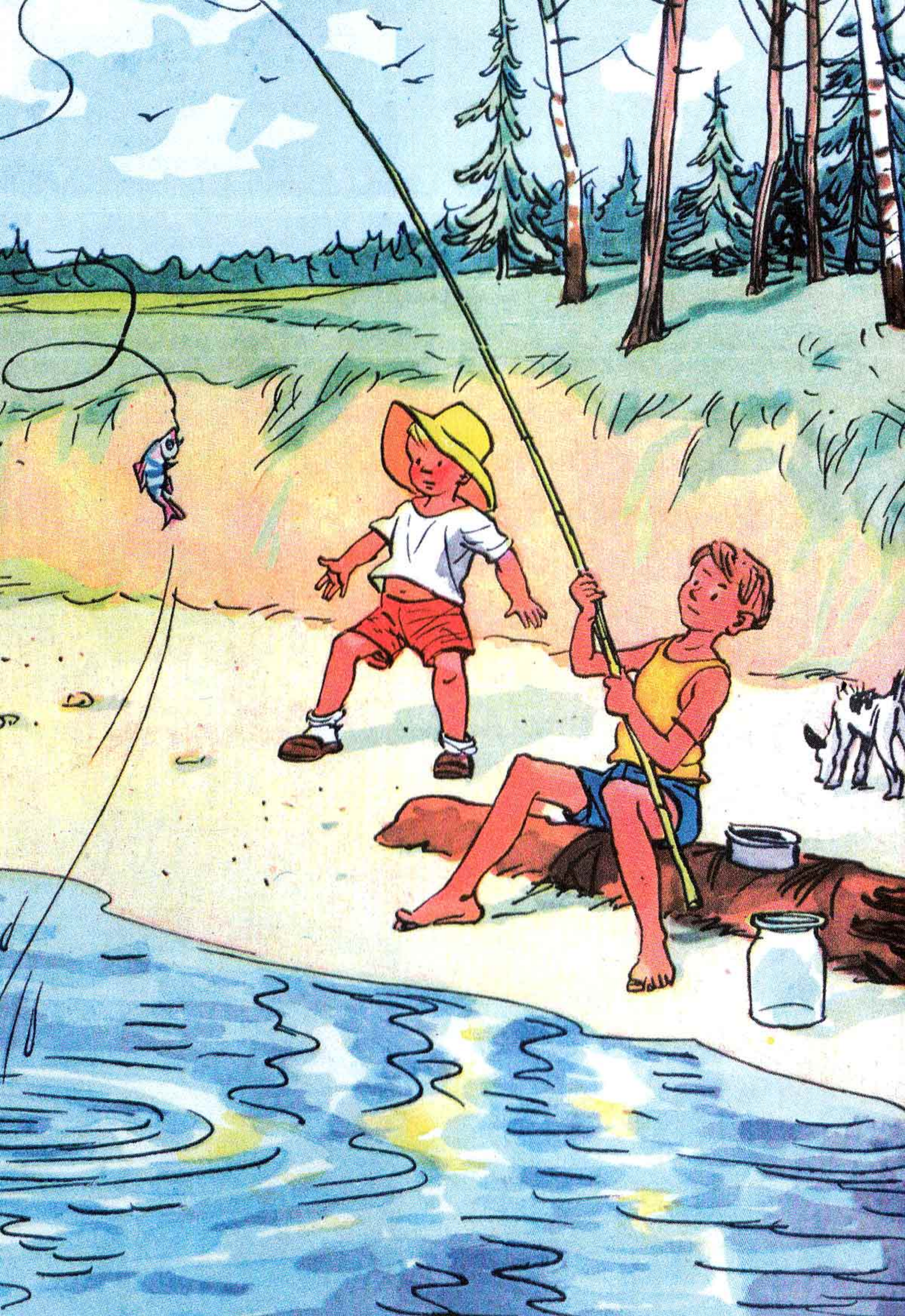
— Чаклуй, — кажу, — будь ласка.

Узяв я коробку з черв'яками, банку з-під варення, щоб було куди рибу складати, і пішов. А Шурко позаду поплентався.

Прийшли на річку. Я примостився на березі, поблизу мосту, де течія бистра, закинув вудку.











А Шурко товчеться коло мене і все бурмоче:

*Чаклуй, бабо, чаклуй, дід,  
Чаклуй, сіренький ведмідь!*

Помовчить трішечки, помовчить,  
а потім знову:

*Чаклуй, бабо, чаклуй, дід...*

Раптом риба як клюне, я як сми-  
кну вудку! Риба блиснула в повітрі,  
зірвалася з гачка, впала на берег і ну  
танцювати біля самісінької води.

Шурко як закричить:

— Держи її!

Кинувся до риби і давай ловити.  
Риба по березі скаче, а він прямо жи-  
вотом на неї падає, ніяк упіймати не





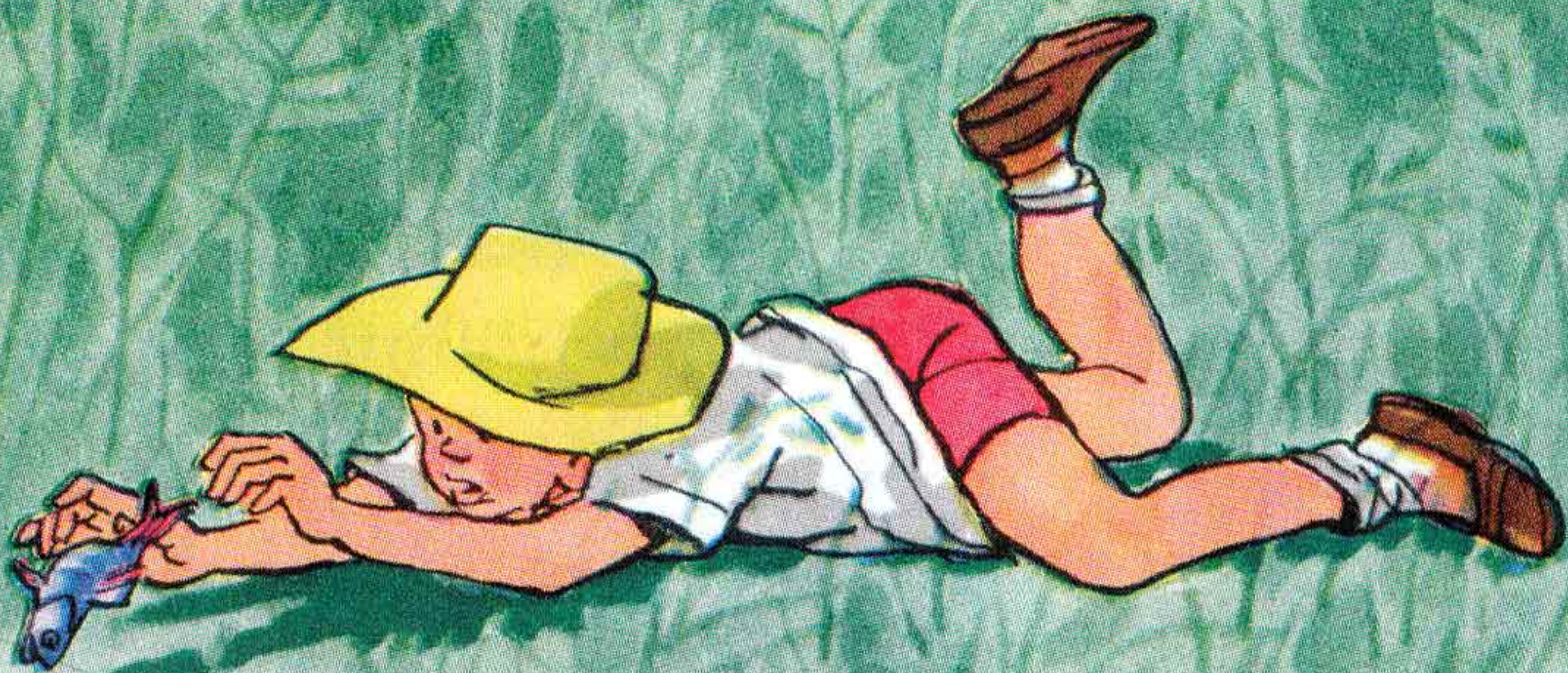
може; мало вона назад у річку не втекла.

Нарешті він її схопив. Я набрав у банку води, Шурко пустив у неї рибу і почав розглядати.

— Це, — каже, — окунь. — Слово честі, окунь! Бачиш, які у нього смужки. Цур, мій буде.

— Гаразд, хай буде твій. Ми ще багато наловимо.

У цей день ми довго вудили. Зловили шість окуньців, чотирьох пічкурів і навіть йоржика одного вивудили.







На зворотному шляху Шурко ніс банку з рибою і навіть подержати не давав мені. Він був дуже радий і зовсім не образився, коли побачив, що його калоша зникла, а замість неї на хвіртці висить новенька голуба скринька для листів.

— Ну й нехай, — сказав він. — Моєму, скринька ще навіть краще, ніж калоша.

Він махнув рукою і мерщій побіг показувати бабусі рибу. Бабуся похвалила нас. А потім я йому сказав:

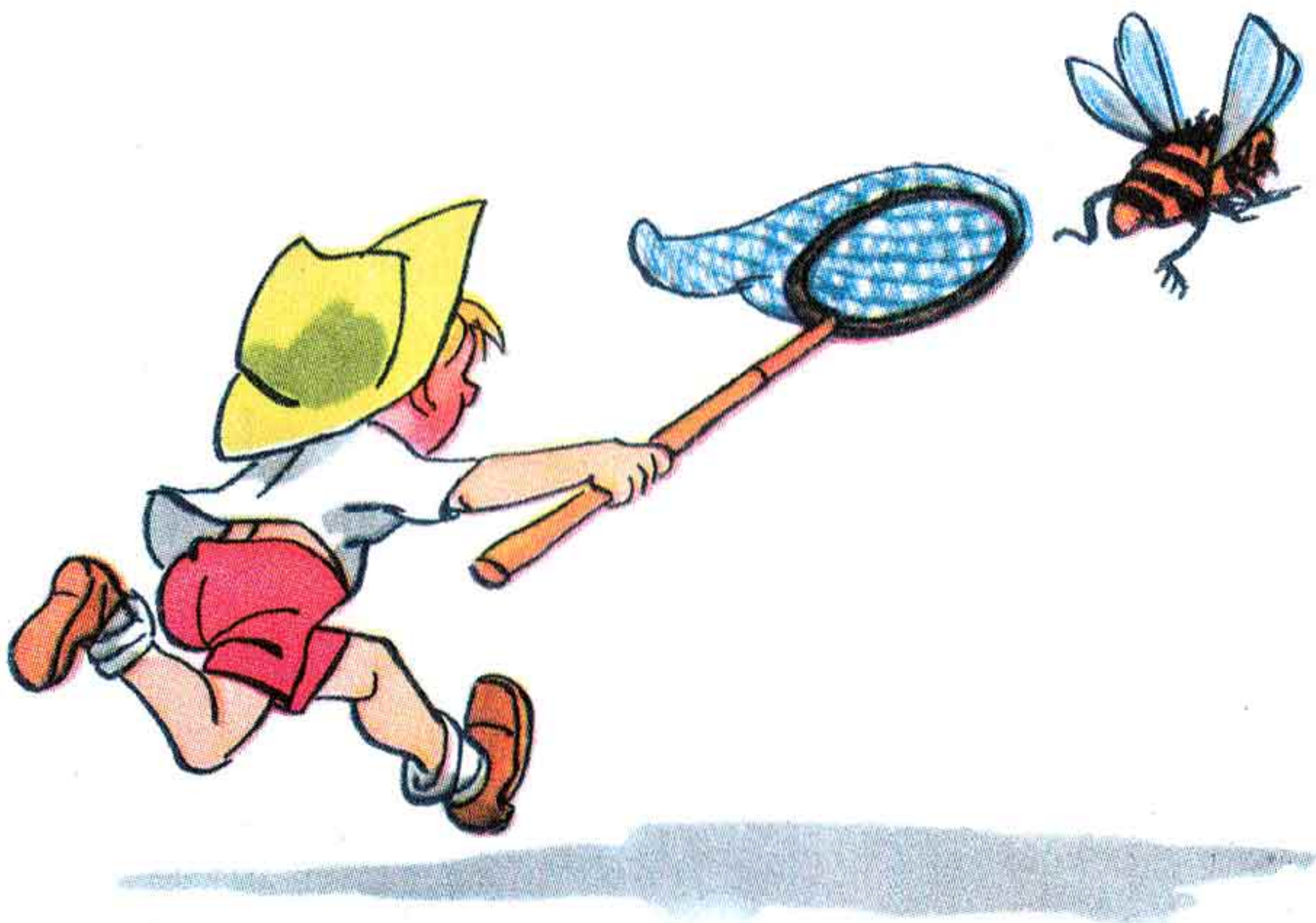
— От бачиш, а ти чаклував! Нічого твоє чаклування не варте. Я в чаклування не вірю.

— У! — сказав Шурко. — А я, думаєш, вірю! Це тільки дикуни вірять та старенькі бабусі.





Цим він дуже насмішив бабусю,  
бо вона хоч і була старенька, але теж  
не вірила в чаклунство.







## КАРАСИК

Мама нещодавно подарувала Віталику акваріум з рибкою. Дуже хороша була рибка, красива! Срібний карасик — ось як вона називалася. Віталик радів, що у нього є карасик. Спочатку він дуже цікавився рибкою — годував її, міняв воду в акваріумі, а згодом звик до неї й іноді навіть забував погодувати вчасно.





А ще у Віталіка було кошеня Мурзик. Воно було сіре, пухнасте, а очі в нього були великі, зелені. Мурзик дуже любляв дивитися на рибку.

Годинами сидів котик біля акваріума і не зводив очей з карасика.

— Ти наглядай за Мурзиком, — говорила мама Віталіку. — Аби він не поласував твоїм карасиком.

— Не з'їсть, — відповідав Віталік. — Я наглядатиму.

Якось, коли мами не було вдома, до Віталіка прийшов друг Сергійко. Він побачив в акваріумі рибку і сказав:

— Мінняймося. Ти дай мені карасика, а я, якщо хочеш, дам тобі свій свисток.





— А для чого мені свисток? — сказав Віталік. — Як на мене, рибка краща за свисток.

— Чим же вона краща? Свисток свистіти може. А рибка що? Хіба рибка може свистіти?

— А для чого рибці свистіти? — відповів Віталік. — Рибка не може свистіти, зате вона може плавати. А хіба свисток може плавати?

— Сказав! — засміявся Сергійко. — Хто таке бачив, щоб свистки плавали! Зате рибку кіт може з'їсти, ось і не буде в тебе ні свистка, ні риби. А свисток кіт не з'їсть — він залізний.

— Мені мама не дозволяє мінятися. Вона каже, що сама купить, коли мені щось треба, — сказав Віталік.





— Де ж вона купить такий свисток? — відповів Сергійко. — Такі свистки не продаються. Це справжній міліцейський свисток. Я як вийду у двір та як засвищу, відразу всі подумують, що міліціонер прийшов.

Сергійко вийняв із кишені свисток і засвистів.

— Ану, дай я, — попросив Віталік.

Він узяв свисток і подув у нього. Свисток дзвінко, переливчасто засвистів. Віталику дуже сподобалося, як він свистить. Йому кортіло мати свисток, але він не міг одразу вирішити і сказав:

— А де в тебе житиме рибка? У тебе ж немає акваріума.

— А я посаджу її в банку з-під варення. У нас є велика банка.





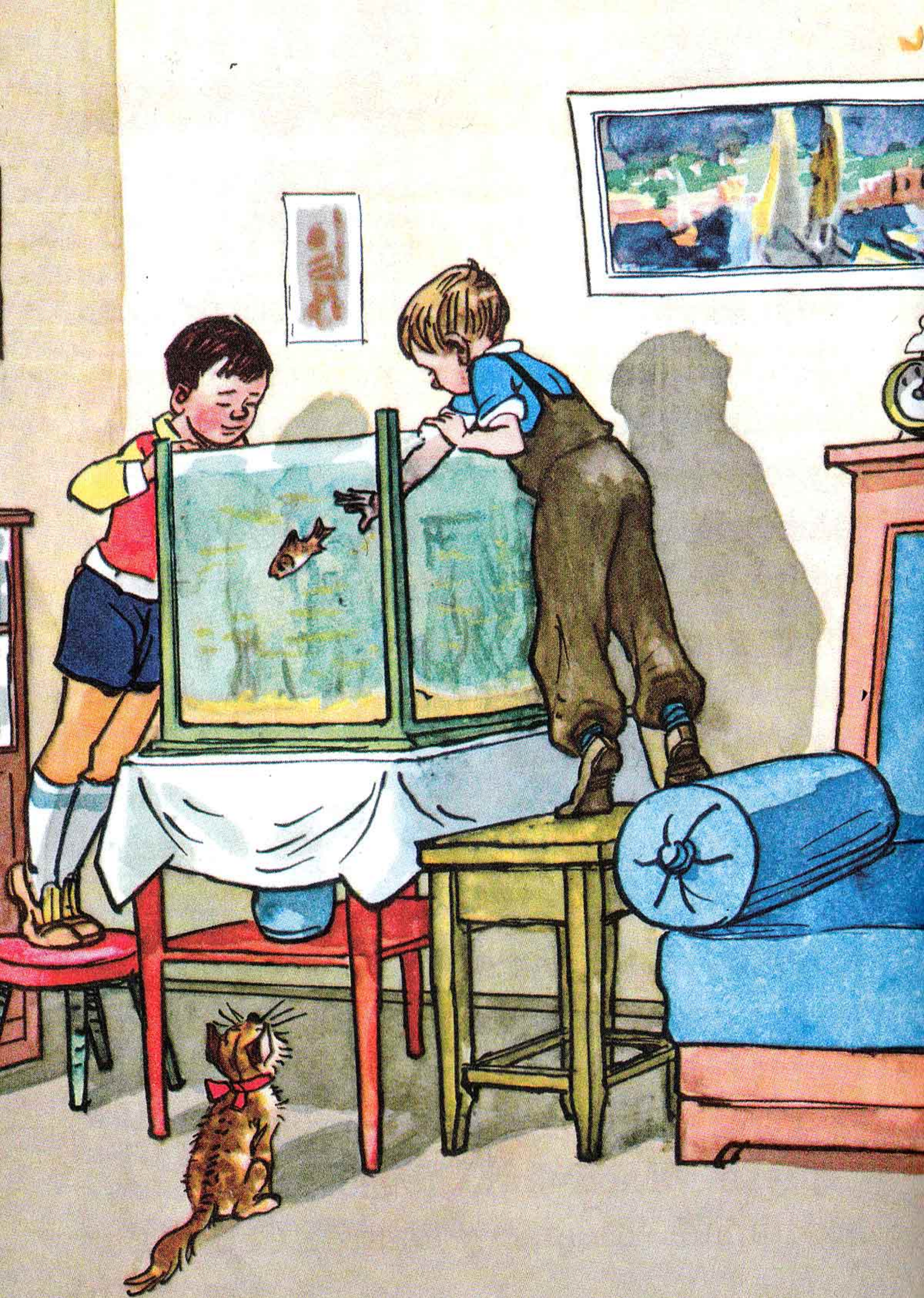
— Ну гаразд, — погодився Віталік.

Приятелі заходилися ловити рибку в акваріумі, але карась плавав швидко і не давався до рук. Вони набризкали довкруг водою, а Сергій намочив рукави по самі лікті. Нарешті йому вдалося схопити карасика.

— Є! — закричав він. — Давай сюди якусь кружку з водою! Я посаджу туди рибку.

Віталік швиденько налив у кружку води. Сергійко посадив карася в кружку. Обидва пішли до Сергійка — пускати рибку в банку. Банка виявилася не дуже велика, і карасику в ній було не так просторо, як в акваріумі. Хлопчаки довго дивилися, як карась плаває у банці. Сергійко









радів, а Віталику було шкода, що тепер у нього не буде рибки, а головне, він боявся признатися мамі, що проміняв карасика на свисток.

«Ну нічого, може, мама і не помітить одразу, що рибка пропала», — подумав Віталік і пішов додому.

Коли він повернувся, мама вже була вдома.

— Де ж твоя рибка? — запитала вона.

Віталік розгубився і не знав, що сказати.

— Може, її Мурзик з'їв? — запитала мама.

— Не знаю, — пробурмотів Віталік.

— От бачиш, — сказала мама. — Він таки вибрав час, коли вдома нікого не було, і виловив з акваріума





рибку! Де він, розбишака? Ну ж бо знайди мені його негайно!

— Мурзик! Мурзику! — став кликати Віталік, але кота ніде не було.

— Мабуть, у кватирку втік, — сказала мама. — Піди-но у двір, поклич його.

Віталік одягнув пальто і вийшов у двір.

«От як негарно вийшло! — думав він. — Тепер Мурзику через мене дістанеться».

Він хотів повернутися додому і сказати, що Мурзика у дворі немає, але Мурзик саме вигулькнув з душника, який був під будинком, і швидко побіг до дверей.

— Мурзичку, не ходи додому, — сказав Віталік. — Тобі від мами перепаде.





Мурзик замуркотів, почав тертися спинкою об ноги Віталіка, потім глянув на зачинені двері й тихенько нявкнув.

— Не розумієш, дурненький, — сказав Віталік. — Тобі ж людською мовою кажуть, що не можна додому.

Але Мурзик, звісно, нічого не розумів. Він лащився до Віталіка, терся об нього боками і легенько буцав його головою, ніби просив чимшвидше відчинити двері. Віталік почав відштовхувати його від дверей, але Мурзик опирався. Тоді Віталік сховався від нього за дверима.

— Няв! — закричав Мурзик під дверима.

Віталік швидко вийшов зі схованки:





— Тихіше! Репетуєш тут! Ось мама почує, тоді матимеш!

Він схопив Мурзика і почав запи-хати його назад до душника під бу-динком, з якого Мурзик нещодавно виліз. Мурзик упирався всіма чоти-рма лапами і не хотів лізти у душ-ник.

— Лізь, дурненький! — умов-ляв його Віталик. — Посидь там, поки.

Нарешті він запхав його всього у душник. Тільки хвіст Мурзика ли-шився ззовні. Деякий час Мурзик сердито вертів хвостом, потім і хвіст зник у душнику. Віталик зрадів. Він сподівався, що кошеня тепер сидіти-ме у підвалі, але Мурзик саме знову визирнув з дірки.





— Ну куди ж ти лізеш, дурна голово! — засичав Віталик і загородив вихід руками. — Адже кажуть тобі: не можна йти додому.

— Няв! — закричав Мурзик.

— Ось тобі й «няв»! — передражнив його Віталик. — Ну що мені тепер з тобою робити?

Він почав роззиратися довкруг і шукати, чим би закрити дірку. Біля нього лежала цеглина. Віталик підняв її і затулив дірку цеглиною.

— Отепер не вилізеш, — сказав він. — Посидь там, у підвалі, а завтра мама забуде про рибку і я тебе випущу.

Віталик повернувся додому і сказав, що Мурзика у дворі немає.

— Нічого, — сказала мама, — по-





вернеться. Я все одно не подарую йому цього.

За обідом Віталик сидів сумний і навіть не хотів нічого їсти.

«Я оце обідаю, — думав він, — а Мурзик бідолашний у підвалі сидить».

Коли мама вийшла з-за столу, він непомітно запхав у кишеню котлету і пішов у двір. Там він відсунув цеглину, якою був затулений душник, і тихо погукав:

— Мурзику! Мурзику!

Але Мурзик не відгукувався. Віталик нахилився і заглянув у дірку. У підвалі було темно, хоч в око стрель.

— Мурзику! Мурзичку!

Мурзик не вилазив.

— Не хочеш — то й сиди, дурна го-





лово! — сказав Віталік і повернувся додому.

Удома без Мурзика він занудьгував. На душі було якось недобре, через те що маму обдурив.

Мама помітила, що він сумний, і сказала:

— Не сумуй! Я тобі іншу рибку куплю.

— Не треба, — сказав Віталік.

Він уже хотів признатися мамі в усьому, але йому забракло сміливості, тож він нічого не сказав. Коли це за вікном почувся шерхіт і пролунало:

— Няв!

Віталік глипнув у вікно і побачив назовні на підвіконні Мурзика. Мабуть, він виліз з підвалу через іншу дірку.





— А! Прийшов нарешті, розбишако! — сказала мама. — Ходи-но сюди, ходи!

Мурзик застрибнув у відкриту квартиру й опинився в кімнаті. Мама хотіла схопити його, але він, схоже, здогадався, що його хочуть покарати, і метнувся під стіл.

— Бачиш, хитрий який! — сказала мама. — Відчуває, що винен. Ану, спіймай його.

Віталик поліз під стіл. Мурзик побачив його і шмигонув під диван. Віталик зрадів, що Мурзик утік від нього. Він поліз під диван і зумисне намагався шуміти, щоб Мурзик почув і встиг втекти. Мурзик вискочив з-під дивана. Віталик погнався за ним і почав гасати по всій кімнаті.





— Чого ти шум такий здійняв? Хіба його так упіймаєш? — сказала мама.

Мурзик знову стрибнув на підвіконня, де стояв акваріум, і хотів вистрибнути назад у кватирку, але зірвався і з розгону як шубовсне в акваріум! Вода так і бризнула вусібіч. Мурзик вистрибнув з акваріума і нум обтрушуватися. Отут мама і схопила його за шкірку:

— Ось я тебе як слід провчу!

— Матусю, рідненька, не бий Мурзика! — заплакав Віталик.

— Не варто його жаліти, — сказала мама. — Адже він не пожалів рибку!

— Мамусю. Він не винуватий!

— Як «не винуватий»? А хто карася з'їв?





— Це не він.

— Та хто ж?

— Це я...

— Ти з'їв? — здивувалася мама.

— Ні, я не з'їв. Я його проміняв на свистка.

— На якого свистка?

— На оцього.

Віталик вийняв із кишені свисток і показав мамі.

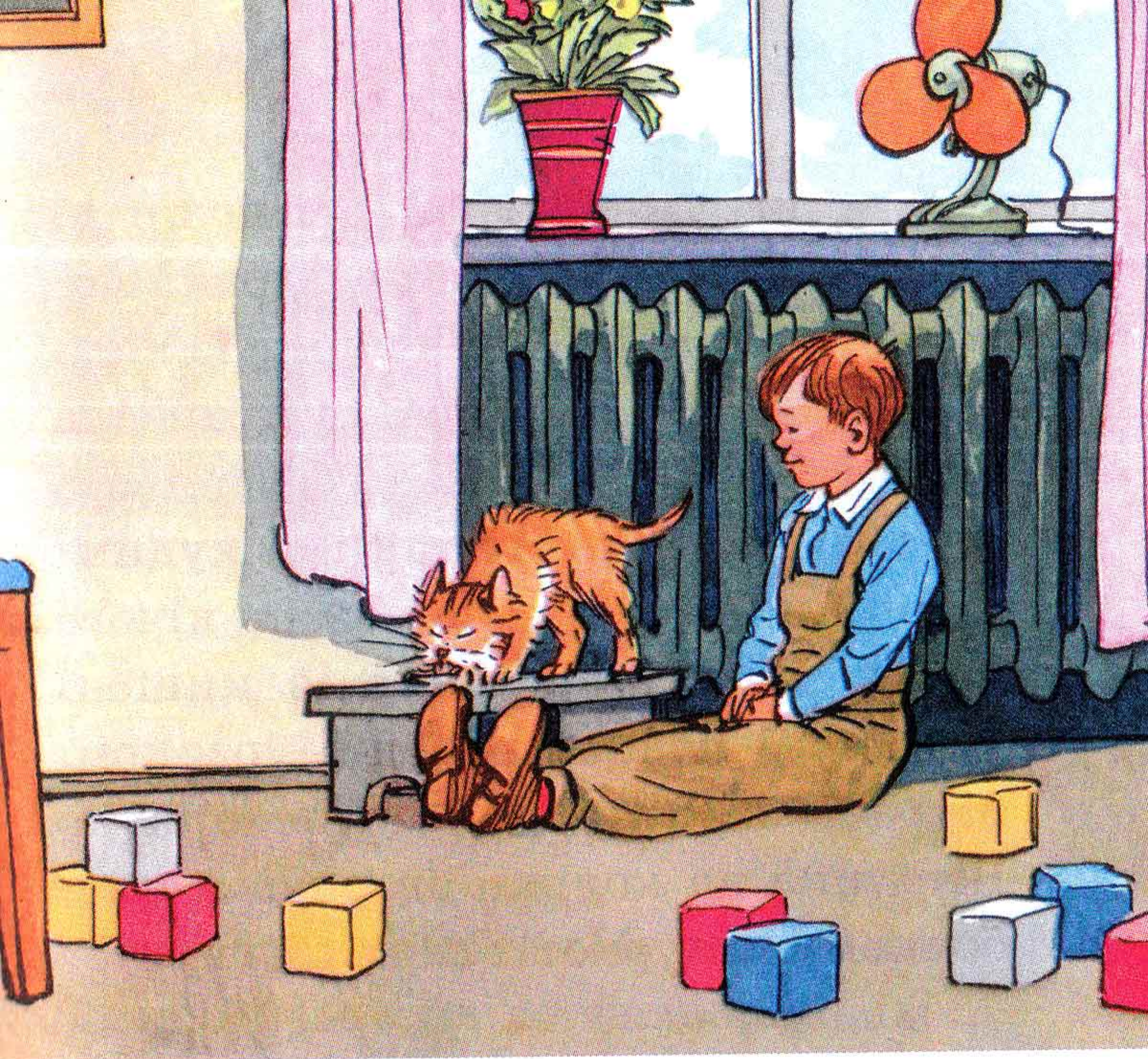
— Як же тобі не соромно? — сказала мама.

— Я випадково. Сергій сказав: «Міняймося», я й помінявся.

— Я не про те! Я питаю, чому ти не сказав правди? Адже я на Мурзика подумала. Хіба чесно на інших звертати?

— Я боявся, що ти сваритимеш мене.





— Це тільки боягузи правду говорити бояться! Гарно було б, якби я Мурзика покарала?

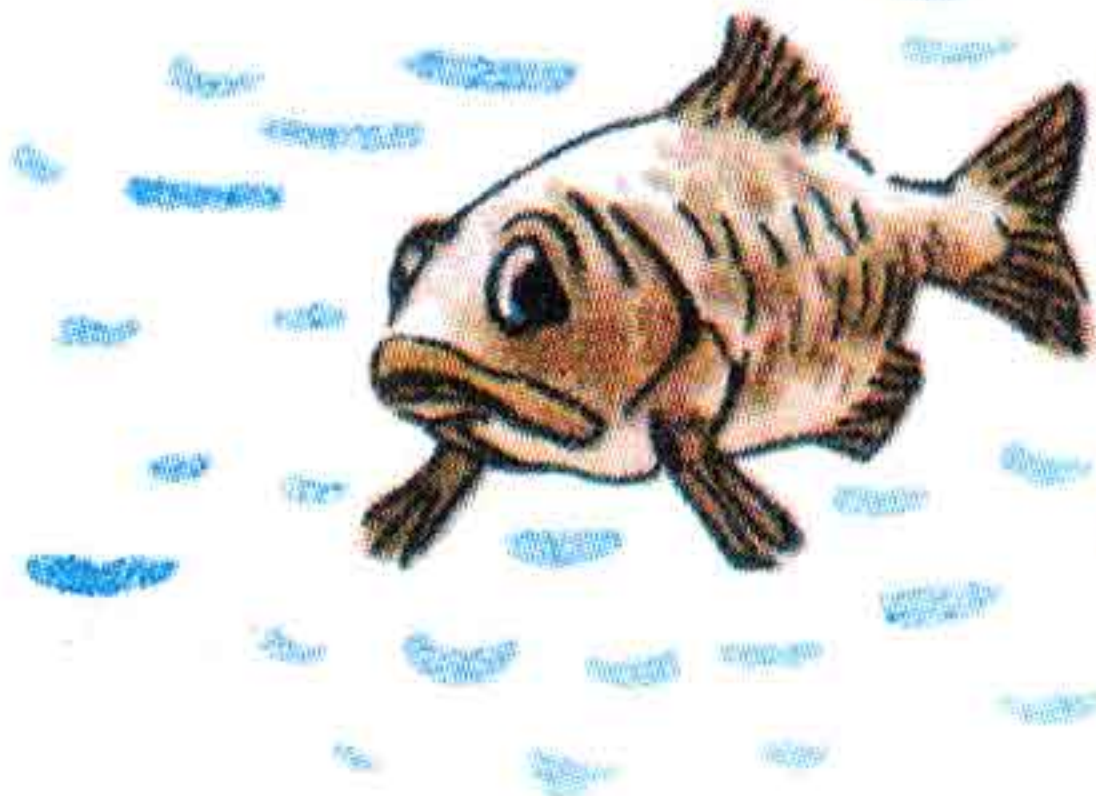
— Я більше не буду.

— Ну гляди ж! Тільки тому пробачаю, що ти сам зізнався, — сказала мама.

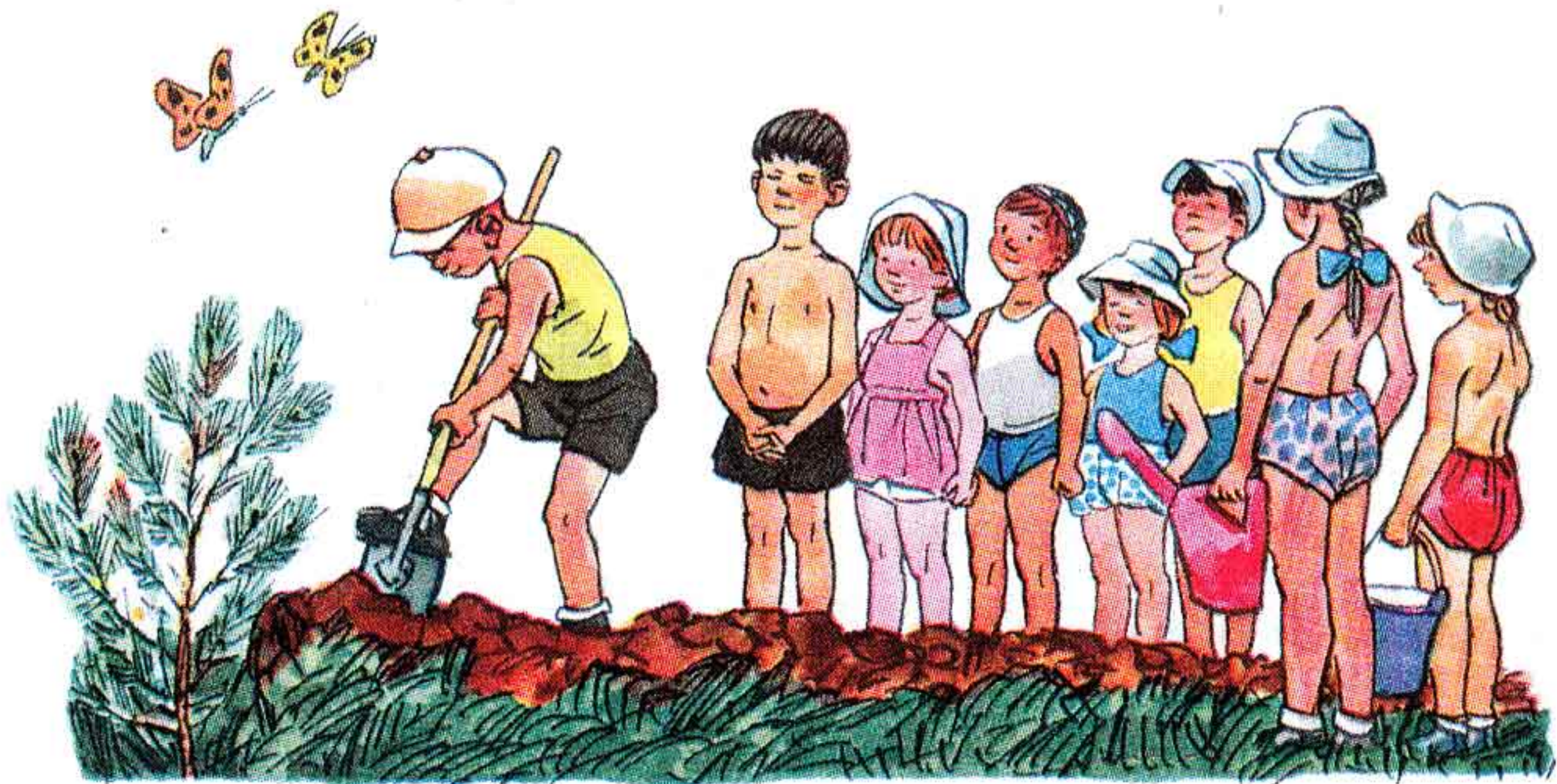




Віталик узяв Мурзика і поніс до батареї обсихати. Він посадовив його на табуреточку і сів поряд із ним. Мокра шерсть на Мурзику стирчала вусібіч, як голки в їжака, і від цього Мурзик здавався таким худим-худим, ніби тиждень зовсім нічого не їв. Віталик вийняв із кишені котлету і поклав перед Мурзиком. Мурзик з'їв котлету, потів заліз до Віталика на коліна, згорнувся клубочком і замуркотів своєю пісеньку.



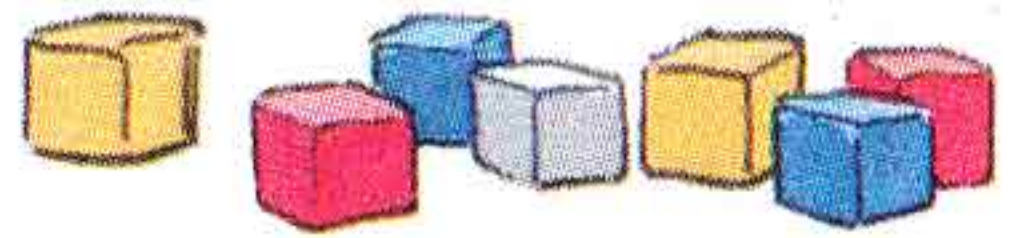




## ПРО РІПКУ

От і весна настала. На небі засяяло сонечко. Потепліло надворі, навіть не потрібно було одягати пальто — зовсім як улітку. З-під землі вилізла зелена травичка. Молоді липи на вулиці ще вчора стояли геть-чисто голі, а сьогодні за один день вкрилися маленькими листочками, такими м'якими, ніжними. Дуже радісно





було дивитися на них! Того дня Павлик прийшов із дитячого садка додому і сказав мамі:

— Мамо, незабаром ми поїдемо з дитячим садком на дачу! Нам Ольга Миколаївна сказала. За тиждень.

— От і добре, — сказала мама. — Відпочиватимеш там на дачі.

— А я й не втомився, — відповів Павлик, — нащо ж мені відпочивати? Краще я щось робитиму.

— То збиратимеш у лісі ягоди й гриби. Ловитимеш у полі метеликів. Хочеш, я куплю тобі сачка для метеликів?

Павлик замислився:

— Краще купи мені лопату, щоб землю копати. Я город садитиму.





— Гаразд, — сказала мама і купила йому лопатку.

Наступного дня Павлик приніс лопатку в дитячий садок і всім показав:

— Дивіться, яка у мене лопатка є! Я город садитиму.

Діти оточили його і почали сміятися:

— Хіба діти садять город? У тебе все одно нічого не виросте.

— Чому не виросте? Виросте! — сказав Павлик.

— Ні, не виросте! Ні, не виросте!

Ну й крик здійнявся! Дітей було багато, і всі так голосно кричали. Хіба міг Павлик перекричати всіх? Від образи він ледве не заплакав.

— Ти не плач, — сказала йому найменша дівчинка, Нінуся. —





Хочеш, будемо разом садити город?  
Я тобі допомагатиму, і в нас виросте  
великий-превеликий город.

— Обов'язково виросте, — сказав  
Павлик.

Він заспокоївся і більше не спере-  
чався з дітьми.

Увечері прийшла за ним бабуся, і  
він сказав:

— Бабусю, бабусю, а виросте у  
мене город?

— Виросте.

— А що я садитиму, бабусю?  
У мене ж немає ніякого насіння.

— Я куплю.

— Так ти чимшвидше купи, ба-  
бусю, а то ми скоро поїдемо.

— Завтра куплю.

Наступного ранку Павлик про-  
кинувся, а бабуся йому каже:





— Ось твоє насіння.

І дала йому невеличкий паперовий пакетик. Павлик подивився, а в пакетик — зернятка, маленькі-маленькі! Кожне завбільшки з машинку.

— Що ж це за насіння? — спитав він.

— Це насіння ріпки.

— Чого ж воно таке маленьке?

— Отаке насіння у ріпки, — сказала бабуса.

— І з кожного зернятка виросте ріпка?

— Виросте.

— Та як же воно виросте, бабусю?

— Отак і виросте, сам побачиш.

Бабуса пояснила Павлику, як скопати землю і зробити грядку і як посадити насіння.





Павлик слухав уважно і все зрозумів. Він узяв насіння із собою у дитячий садок і почав показувати дітям:

— Діти, діти, подивіться, яка у мене ріпка!

— Яка ж це ріпка? — здивувалися діти. — Ріпка велика, а це якийсь мак.

— Ні, не мак, — сказав Павлик. — Це насінини ріпки, а з них ріпка виросте.

— Як же вона виросте?

— Не знаю.

— Сам не знаєш, а кажеш, — сказали діти і більше його не слухали.

Тиждень швидко минув, і дитячий садок поїхав на дачу. Вже першого дня по приїзді Павлик пішов до Ольги Миколаївни і запитав:





— Ольго Миколаївно, можна, я город садитиму? У мене насіння є.

— Можна, — сказала Ольга Миколаївна.

Вона показала Павлику місце за будинком, де можна було влаштувати грядку. Павлик узяв лопатку і заходився скопувати землю. Прибігли діти і почали дивитися. Земля була тверда, і копати було важко. Павлик дуже старався і не хотів полишати розпочату справу. Ніночка побачила, що він дуже втомився, і сказала:

— Дай тепер мені покопати, Павлику, ти втомився.

— Ну, покопай трішечки, — погодився Павлик, — а потім знову я.

Ніночка взяла лопатку і почала копати.





Діти дивилися, дивилися, їм теж закортіло покопати.

— Дай і нам покопати, — почали просити вони Павлика.

— Копайте, — говорить Павлик.

Діти по черзі почали копати. Вони навіть посперечалися між собою, кому раніше копати, але Павлик сказав:

— Якщо будете сперечатися, то зовсім заберу лопату.

Тоді діти вгамувалися і почали працювати без галасу. До обіду грядка була готова, а по обіді Павлик розпушив землю граблями і заходився висівати насіння.

— Дай і нам посіяти, — почали просити діти.

— Не можу. Мені самому цікаво, — відповів Павлик.









— Дай! Адже ми теж землю скопували, — сказав Толя.

— Та хіба я примушував?

— Ну дай хоч одне зернятко!

Павлик дав йому вкинути одну насінину. Тоді й інші почали просити. Довелося кожному дати по зернятку. Та й нічого. Зерняток було багато, так що дехто навіть по два посадив.

Наступного дня діти прокинулися рано і відразу побігли на город. Усім кортіло якомога швидше побачити, чи зійшло насіння, але, звісно, насіння не могло так швидко зійти.

— Якщо город поливати, то насіння швидко зійде, — сказала Надя.

Діти побігли до Ольги Миколаївни, попросили в неї поливальницю і почали поливати грядку водою.





Тепер щоранку вони поливали грядку з поливальниці і дивилися, чи не пробиваються з-під землі паростки. Та минуло кілька днів, а паростків все не було.

— Що ж це таке? — казали діти. — Ми, напевне, зернятка догори дригом посадили — от вони і ростуть донизу, а не вгору.

І діти перестали поливати город. Павлик думав:

«Можливо, ми і справді зернятка донизу головою посадили? Хіба розбереш, де у них голова, де ноги! Вони маленькі!»

Ще два дні він поливав город, а потім теж покинув.

— От тобі й виросла ріпка! — говорили діти. — Тільки даремно трудилися.





Павлик полишив думку про город. Він грався разом із дітьми, збирав ягоди в лісі, ловив метеликів у полі й надумав улаштувати у дворі годівничку для пташок. Діти приносили залишки обіду та вечері й годували пташок, які прилітали з лісу.

Якось Павлик біг повз грядку і побачив, що на ній з'явилася зелена травичка.

— Ну от, — сказав він, — вже наш город травою заростає.

Тут він помітив, що травичка росте правильними рядками, ніби її хто зумисне посіяв.

— Та це ж наша ріпа росте! — закричав Павлик.

Прибігли діти.

— А можливо, це й не ріпа? — сказали вони.









— Ось побачите, що буде ріпка, — відповів Павлик. — Якщо бабуса сказала — ріпка, отже, і буде ріпка.

Діти знову почали поливати город. Травичка все більшала і більшала і перетворилася на кущики з великим листям. Але час непомітно промайнув, і настала пора їхати до міста.

— Ет, — сумував Павлик, — не встигла вирости ріпка!

Він пішов до Ольги Миколаївни і запитав:

— А коли ми поїдемо, хто буде на дачі жити?

— Приїдуть інші діти, з іншого дитячого садка.

— А! Тоді все гаразд. Нехай вони





собі мою ріпку візьмуть, коли виросте.

Діти поїхали. Стало тихо на дачі. Тільки пташки пурхали біля порожньої годівнички і голосно цвіріньчали, ніби питаючи одна одну, де поділися діти.

Наступного дня приїхали діти з іншого дитячого садка.

Вони бігали двором, зазираючи в усі куточки.

— Дивіться, город! — закричав хтось.

Звідусюди збігалися діти. Хтось висмикнув кілька кущиків із землі. Саме прибігла найстарша дівчинка, Зіна.

— Нащо ж ви топчете город? — закричала вона. — Як вам не сором-





но! Хтось посадив, а ви нищите!  
Ну-бо, садіть кущики назад!

Діти слухняно посадили кущики назад.

Зіна придумала зробити довкруг грядки огорожу. Діти побігли збирати гіллячки і зробили з них довкола городу загорожу. Відтоді ніхто більше не топтав грядку.

Настала спекотна пора. Сонечко щодень припікало дедалі дужче.

Два тижні поспіль не було дощичку, не з'явилося жодної хмаринки. Земля на грядці вся висохла і потріскалася.

Кущики почали в'янути. Листочки поопускалися донизу і навіть почали жовкнути. Якось Зіна йшла повз грядку.





— Бідні кущики, — сказала вона, — зовсім пов'яли! Якщо не буде дощичку, вони геть зів'януть.

Вона взяла кухля, принесла води і заходилася поливати грядку.

Діти побачили і прибігли хто з каструлею, хто з чайником, а хто і просто зі склянкою. Грядку полили так, що вся земля стала мокра. Потім діти знайшли в сараї стару поливальницю і відтоді щодня поливали грядку.

Через кілька днів кущики ожили. Листочки піднялися догори і знову стали зеленими. До кінця літа вони розрослися так буйно, що вся грядка вкрилася зеленню, а знизу під листям визирали верхівки великих жовтих ріпок.





— Чия ж це ріпка? — питали діти. — Хто її посадив?

— Очевидно, ті діти, які тут жили до нас, з іншого дитячого садка, — сказала Зіна.

Перед від'їздом з дачі діти вирішили зібрати врожай. Всі заходилися висмикувати із землі ріпку і складати її на купу на траві. Купа вийшла чимала.

— Великий урожай зібрали! — раділи діти.

Вони посідали довкруг і довго милувалися ріпкою. Кожен думав, що тепер робити з нею...

... От і осінь настала.

— Одягай-но пальто й узуй калоші, надворі холодно, — сказала Павликові бабуся, коли він уранці збирався йти до дитячого садка.





Павлик одягся і вийшов у двір. Усі калюжі довкруг замерзли. Тоненький лід легенько потріскував під ногами.

А скільки листу з дерев нападало! Ніби по килиму йдеш.

Того дня Ольга Миколаївна займалася з дітьми. Діти грали у школу. Вони малювали картинки, а Ольга Миколаївна ставила всім оцінки. Раптом хтось постукав у двері.

Ольга Миколаївна відчинила, і до кімнати увійшов поштар. У руках він тримав ящик, обшитий тканиною, на якій великими фіолетовими буквами була написана адреса дитячого садка.

— Вам посилка, — сказав поштар і поставив ящика на стіл.





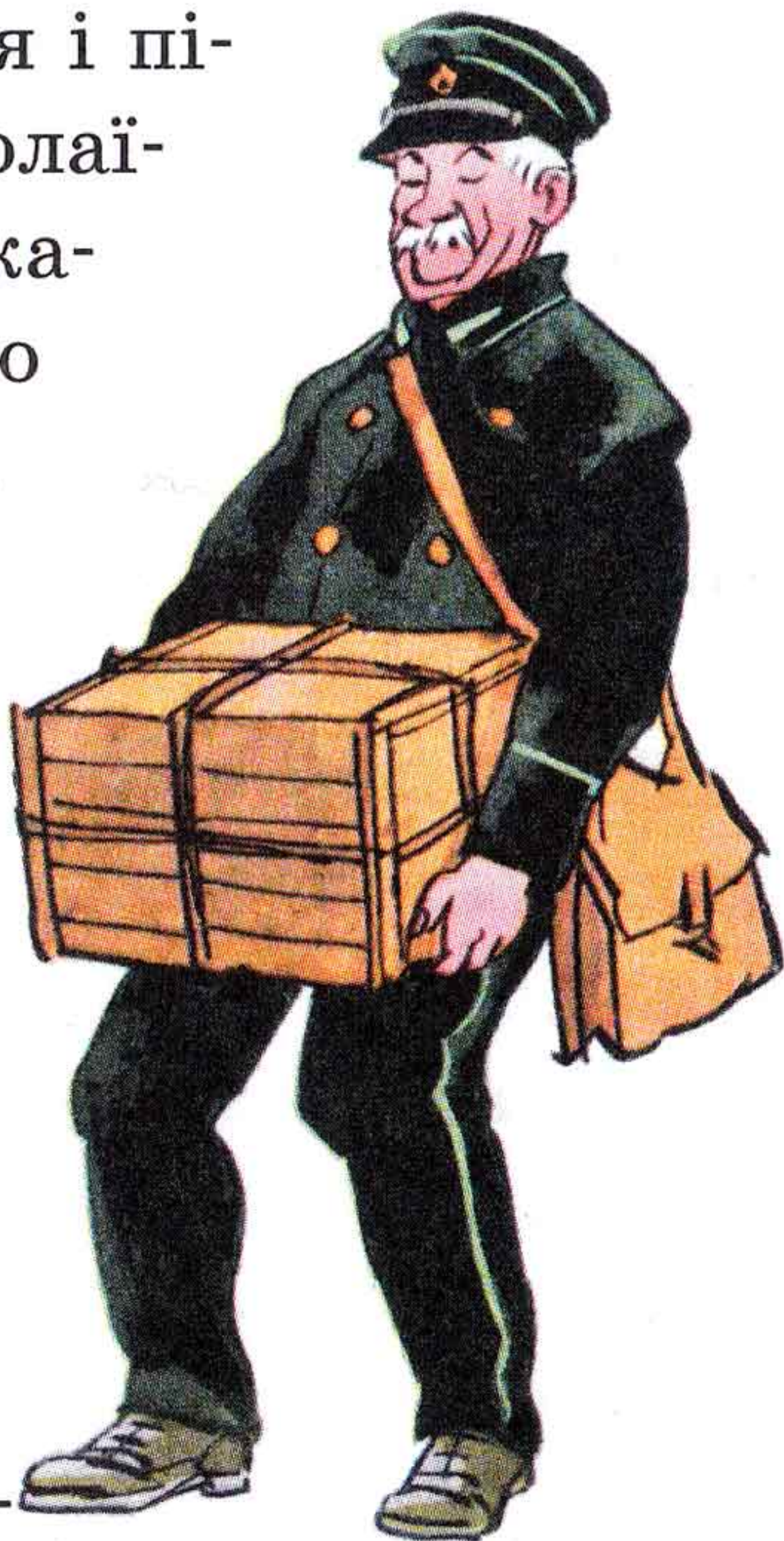
— А що у цій посилці? — почали питати діти.

— Не знаю, діти. Щось дуже важке — насилу дотяг, — сказав поштар.

Він попрощався і пішов. Ольга Миколаївна розпорола тканину, якою було обшито ящик, і зняла накривку.

— Нічого не збагну, — пробурмотіла вона. — Якась ріпа!

Усі діти штовхалися довкола і ставали навшпиньки: кож-







ному хотілося зазирнути в ящик. Павлик навіть на стільця заліз.

— Справді, ріпка! — вигукнув він. — От смішно! Хто ж це міг нам ріпку прислати.

Тоді й інші діти почали на стільці залазити.

— Стривайте, діти, тут лист є, — сказала Ольга Миколаївна.

Вона взяла лист, що лежав у поси-лці, й почала читати:

— «Любі діти! Коли ви поїхали з дачі, ми доглядали вашу ріпку. А коли літо закінчилося, ми зібрали весь урожай.

Ріпка виросла велика і дуже смачна. Ми всі їли, і нам дуже сподобалося. Ми дізналися вашу адресу і вирішили надіслати вам ріпку у поси-лці. Їжте на здоров'я!»





— Отже, це та ріпка, яку ми садили! — закричали діти. — От яка вона велика виросла!

Ольга Миколаївна поставила ящик на стілець, щоб усім було видно. Діти дивилися на ріпку і стрибали від радощів. Ну й галасу було!

Увечері за дітьми прийшли батьки.

Діти почали показувати їм ріпку і розповідати, як вони садили її, як поливали, як вона не хотіла рости, а потім як почала рости, та не встигла вирости, а потім як її виростили інші діти і прислали у посилці.

Відтоді, коли у дитячий садок приходив хтось із дорослих, хто ще не бачив ріпки, діти вели його до кімнати, показували ріпку і знову





розповідали всю цю історію від початку і до кінця.

А коли до дитячого садка приходив хтось новенький, то йому насамперед показували ріпку і теж розповідали всю цю історію.

Ріпка пролежала у ящику до середини зими. І тоді Ольга Миколаївна сказала, що ріпку треба з'їсти, бо вона не може так довго лежати у теплому приміщенні.

Ріпку віднесли на кухню і попросили тітку Дарину приготувати її. Тітка Дарина почистила ріпку, акуратно нарізала кружальцями, ошпарила, щоб ріпка не була гіркою, і полила олією.

Діти сиділи за столом, їли ріпку і хвалили її:

— Ой і смачна ж ріпка!





— А пам'ятаєте, яке було ріпчине насіння? — сказав Толя. — Геть крихітне. Дивовижно, як з нього виросла така ріпка.

— Це все Павлик придумав, — сказали діти. — Якби не Павлик, ніякої ріпки не було б.







## МІЛІЦІОНЕР

Понад усе на світі Алик боявся міліціонерів. Його завжди вдома міліціонерами лякали. Не слухається — йому кажуть:

— От зараз міліціонер прийде!





Нашкодить — знову кажуть:  
— Доведеться тебе до міліції спрово-  
вадити!

Одного разу Алик заблукав. Він  
навіть сам не помітив, як це сталося.  
Він вийшов гуляти у двір, потім  
побіг на вулицю. Бігав, бігав і опи-  
нівся в незнайомому місці. Тоді він,  
звісно, почав плакати. Зібралися  
люди. Почали питати:

— Де ти живеш?

А він і сам не знає!

Хтось сказав:

— Треба його в міліцію доправити.  
Там знайдуть його адресу.

Алик, як почув про міліцію, ще го-  
лосніше заплакав.

Саме нагодився міліціонер. Він  
нахилився до Алика і питає:

— А тебе ж як звати?





Алик підвів голову, побачив міліціонера — і бігцем від нього. Тільки недалеко втік. Його швидко упіймали і тримають, щоб не забіг іще кудись. А він кричить:

— Не хочу до міліції! Не хочу! Краще я заблуканий буду!

Йому кажуть:

— Не можна так, щоб заблуканим бути.

— Я й так якось знайдуся!

— Як же — так знайдешся? Так не знайдешся!

Саме знову міліціонер підійшов. Алик побачив його і такий лемент зчинив, що міліціонер тільки рукою махнув, відійшов і заховався за ворота.

Люди кажуть:

— Та не кричи. Пішов міліціонер, бачиш — немає його!





— Ні, не пішов. Он він за ворітьми заховався, я бачу!

А міліціонер гукає з-за воріт:

— Громадяни, дізнайтеся хоча б його прізвище, я до міліції подзвоню!

Одна жінка каже Алику:

— От у мене є знайомий маленький хлопчик, він ніколи не заблукає, бо знає своє прізвище.

— Я теж знаю прізвище, — каже Алик.

— Ану скажи.

— Кузнєцов. А звати Олександр Іванович.

— Ти бач. Молодець! — похвалила жінка. — Виявляється, ти все знаєш.

Вона пішла до міліціонера і повідомила йому прізвище Алика. Мілі-





ціонер зателефонував до міліції, потім приходить і каже:

— Він неподалік живе: на Піщаній вулиці. Хто допоможе відвести хлопчину додому? Бо він мене чомусь боїться.

— Давайте я відведу. Здається, він уже до мене трохи звик, — сказала жінка, яка дізналася прізвище Алика.

Вона взяла Алика за руку і повела додому. А міліціонер позаду пішов. Алик заспокоївся і перестав плакати. Тільки він весь час озирався на міліціонера і питав:

— А навіщо міліціонер позаду йде?

— Ти не бійся його! Це він для порядку. Бачиш-но, ти не хотів сказати йому своє прізвище, а я





і черевики зашнуровувати, і коси заплітати, і навіть літери писати.

З бабунею Ніночка проводила увесь день, а з мамою тільки ранок і вечір. А от тата Ніночка бачила не часто, тому що він працював у далекій Арктиці. Він був полярним льотчиком і додому приїздив тільки у відпустку.

Раз на тиждень, а інколи й частіше, від Ніночкиного тата приходив лист. Коли мама поверталася з роботи, вона читала листа вголос, а Ніночка і бабуня слухали. А потім усі гуртом писали відповідь. Наступного дня мама йшла на роботу, а бабуня з Ніночкою відносили листа на пошту.

Одного разу бабуня з Ніночкою пішли на пошту, щоб надіслати татові





листа. Погода була гарна, сонячна. На Ніночці було красиве блакитне платтячко і білий фартушок з вишитим на ньому червоним зайчиком. Повертаючись з пошти, бабуня з Ніночкою пішли прохідними дворами, через пустир.

Раніше там стояли невеличкі дерев'яні будиночки, а нині всіх мешканців переселили до нового великого кам'яного будинку, а на цьому місці вирішили посадити дерева і розбити парк. Парку поки що не було, а край пустирища лежала купа залізччя, яке забули вивезти: шматки старих залізних труб, уламки батареї парового опалення, заплутаний залізний дріт.

Бабуня навіть зупинилася біля цієї купи заліза і сказала:





— Оце не знають піонери, де є залізний брухт. Треба підказати їм.

— А навіщо піонерам брухт? — запитала Ніночка.

— Адже вони завжди бігають по дворах, збирають залізний брухт і здають державі.

— А нащо державі?

— А держава відправляє на завод. На заводі залізо розплавляють і зроблять з нього нові речі.

— А хто примушує піонерів збирати брухт? — запитала Ніночка.

— Ніхто не примушує. Вони самі. Адже діти також повинні допомагати дорослим.

— А мій тато допомагав дорослим, коли був маленьким?

— Допомагав.





— А я, бабуню, чого я дорослим не допомагаю?

— Та й ти допомагатимеш, коли підростеш трішечки, — засміялася старенька.

Минуло кілька днів, і бабуня забула про всю цю розмову. Та Ніночка нічого не забула. Якось вона гралася у дворі. Бабуня відпустила її гуляти саму. Діти ще не повернулися зі школи, у дворі нікого не було, і Ніночці самій було сумно.

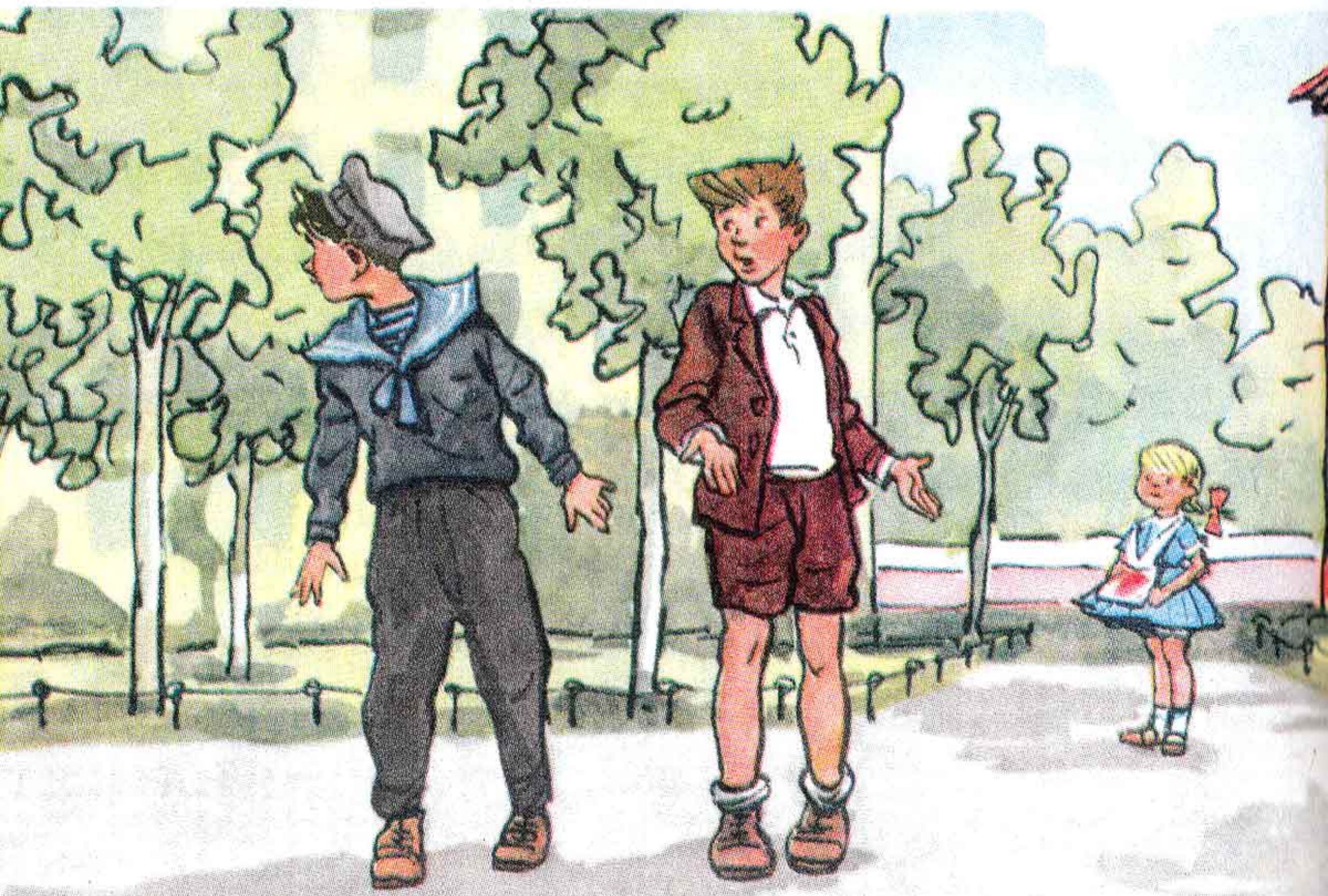
Раптом вона побачила, що у ворота забігли два незнайомі хлопчики. Один із них був у довгих штанцях і синій матроській курточці, другий — у коричневому костюмі з коротенькими штанцями. Черевики у нього на ногах були не чорні, а





якісь руді, тому що він завжди забував їх почистити.

Обидва хлопчики не звернули на Ніночку жодної уваги. Вони почали бігати по всьому двору, зазирали в усі кутки і ніби щось шукали. Нарешті вони зупинилися посеред двору, і той, котрий був у довгих штанцях, сказав:







— От бачиш! Нічого нема.

А хлопчик у рудих черевиках шморгнув носом, зсунув на потилицю кашкета і сказав:

— Пошукаємо в інших дворах, Валерику. Десь та знайдемо.

— Знайдеш тут! — досадливо пробурчав Валерик.

Вони пішли назад до воріт.

— Хлопчики! — закричала навздогін їм Ніночка.

Хлопці зупинилися біля воріт.

— Тобі чого?

— Що ви шукаєте?

— А тобі що?

— Ви, напевне, залізо шукаєте?

— Та хоча б і залізо. А тобі що?

— Я знаю, де багато заліза.

— Звідки ти знаєш?





— От і знаю.

— Нічого ти не знаєш!

— Ні, знаю.

— Ну гаразд, показуй, де воно, твоє залізо.

— Це не тут. Це треба піти вулицею, потім повернути отуди, потім ще повернути там, потім через прохідний двір, потім... потім...

— Дуриш, бачу, — сказав Валерик.

— І зовсім не дурю! От ходіть за мною, — відповіла Ніночка і рішуче попростувала вулицею.

Хлопці презирнулися.

— Підемо, Андрусь? — запитав Валерик приятеля.

— То що ж, ходімо, — усміхнувся Андрійко.





Хлопці наздогнали Ніночку і закрокували позаду. Вони прикидалися, ніби йдуть не з нею, а окремо, самі по собі. На обличчях у них був насмішкуватий вираз.

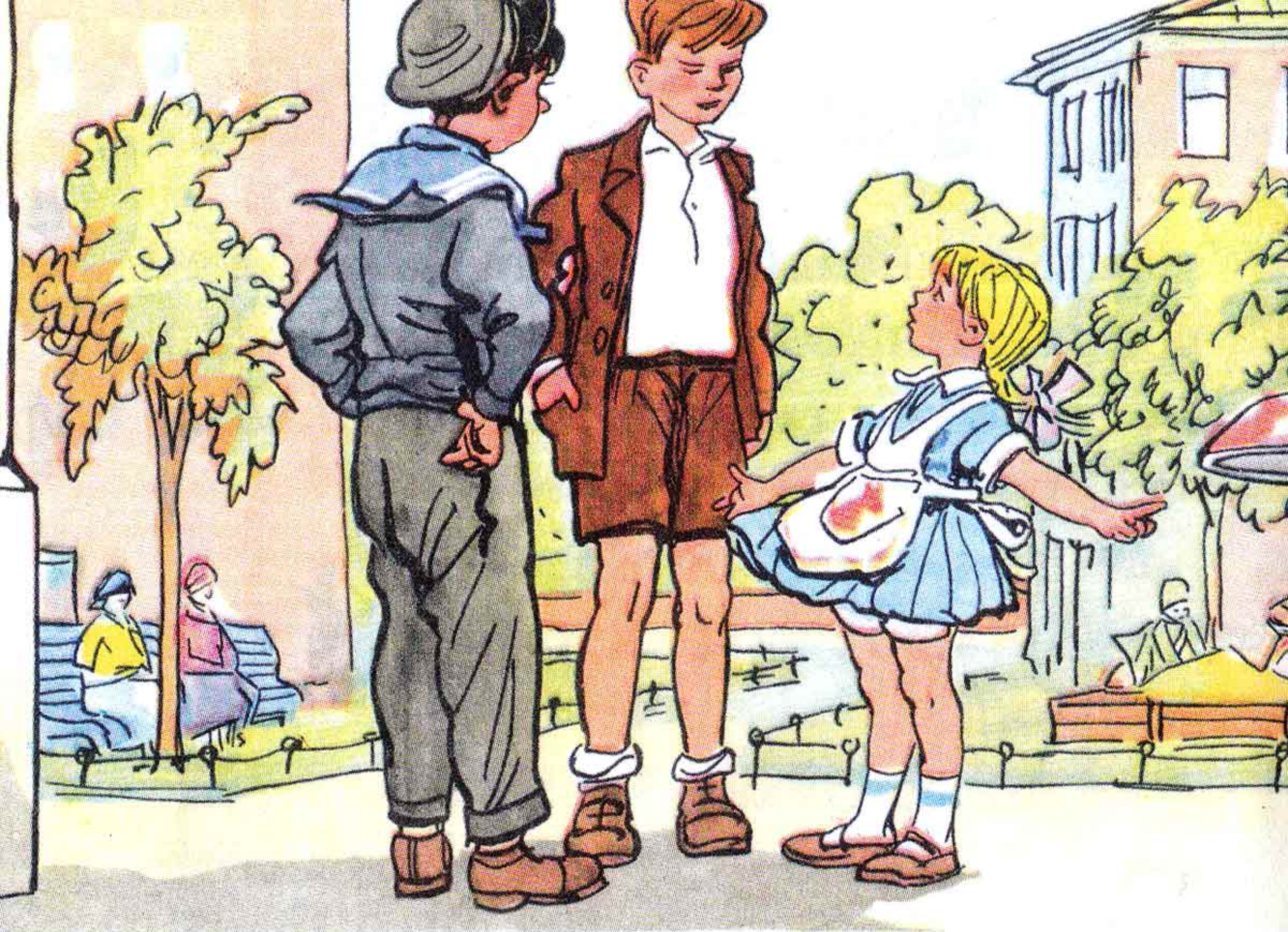
— Іч, крокує, як доросла, — казав Валерик.

— Ще заблукає, — відповів Адрійко. — Морочся тоді з нею. Доведеться відводити назад додому.

Ніночка дійшла до рогу вулиці й звернула ліворуч. Хлопці покійно повернули за нею. На наступному розі вона зупинилася, постояла нерішуче, потім сміливо почимчикувала через дорогу. Діти, мов по команді, рушили за нею.

— Слухай-но, — гукнув Валерик до Ніночки, — а там багато заліза?





Може, там одна стара зламана кочерга?

— Там багато, — відповіла Ніночка, — ви удвох не донесете.

— Казочки! — відповів Валерик. — Ми удвох скільки хочеш дотягнемо. Ми сильні.

Ніночка саме підійшла до якогось будинку і зупинилася біля воріт.





Вона уважно оглянула ворота і зайшла у двір. Хлопці пішли слідом за нею. Вони дійшли до кінця двору, потім повернули назад до воріт і знову вийшли на вулицю.

— Що ж це ти? — здивовано запитав Валерик.

— Це не той двір, — засоромлено сказала Ніночка. — Я помилилася. Нам прохідний треба, а цей не прохідний. Мабуть, поряд.

Вони пішли до сусіднього двору, але він теж виявився непрохідний. У наступному дворі на них чекала така сама невдача.

— Це що, ми так і будемо по всіх дворах тинятися? — буркотливо сказав Андрусь.

Нарешті четвертий двір виявився прохідний. Діти пройшли через





нього у вузенький провулок, потім повернули на широку вулицю і пішли нею. Пройшовши аж квартал, Ніночка зупинилася і сказала, що вони, здається, пішли не в той бік.

— То пішли в інший бік, коли не в той. Чого тут стояти, — пробурчав Андрій.

Вони розвернулися і пішли в інший бік; проминули провулок, знову пройшли квартал.

— А зараз куди: праворуч чи ліворуч? — запитав Валерик.

— Праворуч, — відповіла Ніночка. — Чи ліворуч...

— Що-що? — суворо запитав Андрись. — Ну й нетяма ти!

Ніночка заплакала.





— Я заблукала! — сказала вона.

— Ех ти! — з докором сказав Валерик. — Ну, ходімо, ми тебе додому відведемо, а то скажеш, що ми тебе завели й покинули посеред вулиці.

Валерик узяв Ніночку за руку. Всі троє рушили у зворотну дорогу. Андрусь ішов позаду і бурчав сам до себе:

— Через цю пискуху стільки часу дарма згаяли. Без неї давно десь би знайшли метал!

Вони знову повернулися до прохідного двору. Валерик вже було хотів звернути у ворота, та раптом Ніночка зупинилася і сказала:

— Стривайте, стривайте! Я, схоже, згадала. Нам отуди треба.









— Куди це «отуди»? — невдоволено запитав Андрусь.

— Он туди. Через той прохідний двір, що навпроти. Я тепер згадала. Ми з бабунею через два прохідні двори йшли. Спочатку через отой, а потім через оцей.

— А ти не дуриш? — спитав Валерик.

— Ні, здається, не дурю.

— Гляди, якщо заліза не буде, ми тобі покажемо, де раки зимують.

— А де вони зимують?

— Тоді визнаєш. Ходімо!

Діти перейшли на інший бік провулку, пройшли через прохідний двір і опинилися на пустирищі.

— Ось воно, залізяччя. Ось воно! — закричала Ніночка.





Андрій і Валерик рвонули до купи залізного брухту. Ніночка бігла за ними підстрибцем і радісно торочила:

— От бачите! Я казала вам. Правду я казала?

— Молодець! — похвалив її Валерик.

— Ти казала правду. Як тебе звати?

— Ніночка. А вас?

— Мене — Валерик, а його — Андрусько.

— Не треба казати — Андрусько, потрібно казати — Андрійко, — поправила Ніночка.

— Байдуже, він не ображається, — махнув рукою Валерик.

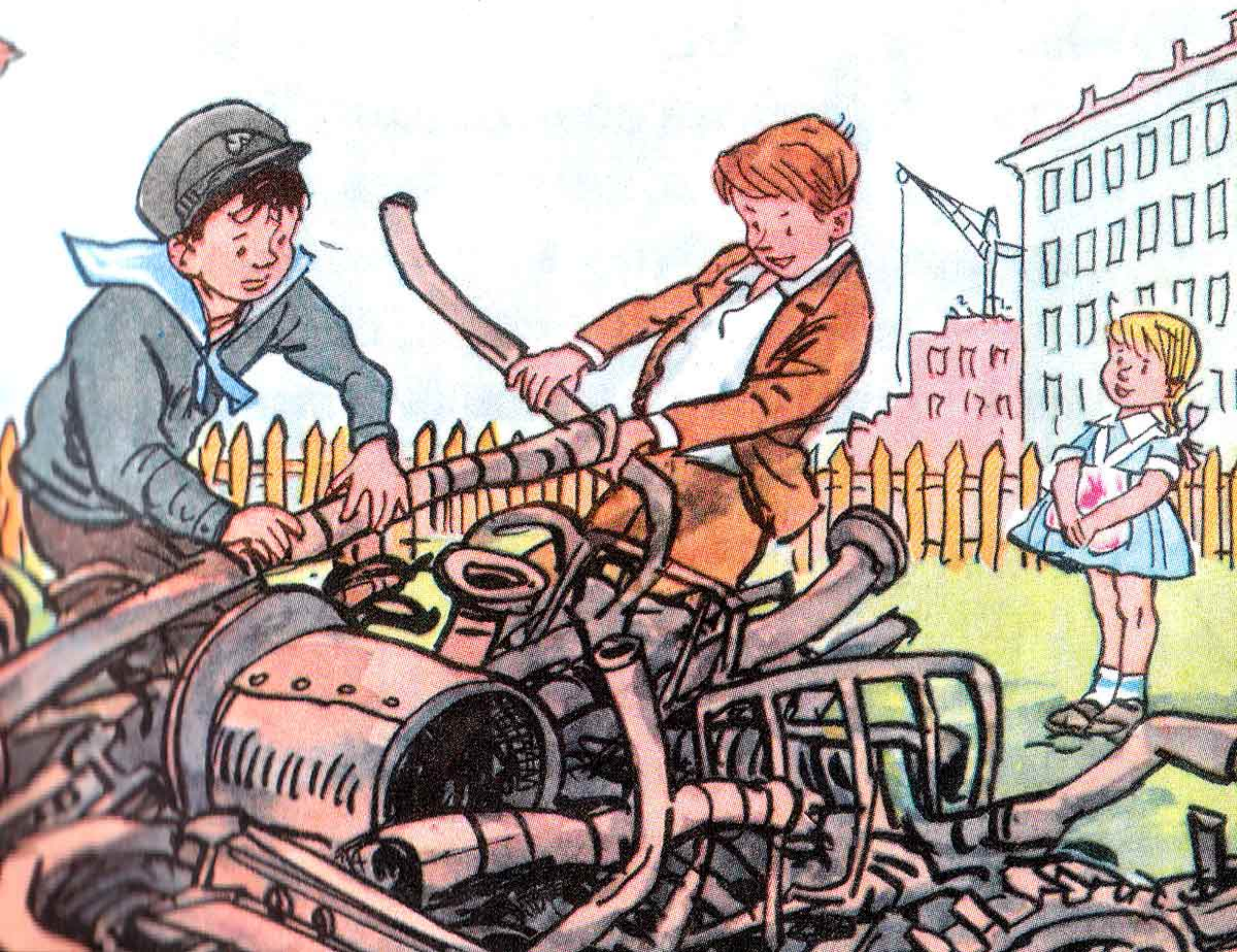
Діти заходилися розбирати іржаві труби й уламки радіатора. Залізниччя





було наполовину засипане землею,  
і витягати його було не так уже й  
просто.

— А й справді, тут багато заліза, —  
сказав Валерик. — Як ми його дотяг-  
немо?







— Пусте. Зв'яжемо дві труби дротом, і вийдуть ноші, — придумав Андрій.

Діти заходилися майструвати ноші. Андрій працював старанно. Він постійно шморгав носом і ялозив по ньому кулаком.

— І носом так робити не слід, — повчально сказала Ніночка.

— Ти ба! А це ще чого?

— Бабуня не дозволяє.

— Багато вона тямить, твоя бабуня.

— Бабуня все розуміє, бо вона найстарша. На ось краще носовичок.

— Ніночка дістала з кишені акуратно складену, біленьку, наче сніжинка, хустинку. Андрійко взяв її, якийсь час розглядав її мовчки, потім простяг назад:





— Візьми, бо я тобі її своїм носом забрудню.

Він вийняв із кишені носовичок — щоправда, не такий білий, як у Ніночки, — і висякався.

— От бачиш, як добре! — сказала Ніночка.

— Що може бути краще! — відповів Андрійко і скорчив таку мармизку, що Ніночка не втрималася від сміху. Коли ноші були готові, діти повантажили на них метал, і тільки одна товста крива труба не помістилася.

— Дарма, її потім при нагоді можна буде захопити, — сказав Валерик.

— Нащо потім? — відповіла Ніночка. — Я допоможу вам.

— І справді! — підхопив Андрійко. — Ходімо з нами до школи, тут





недалеко. А потім ми тебе додому відведемо.

Діти взяли ноші і потягли метал до школи, а Ніночка поклала на плече криву трубу і закрокувала за ними.

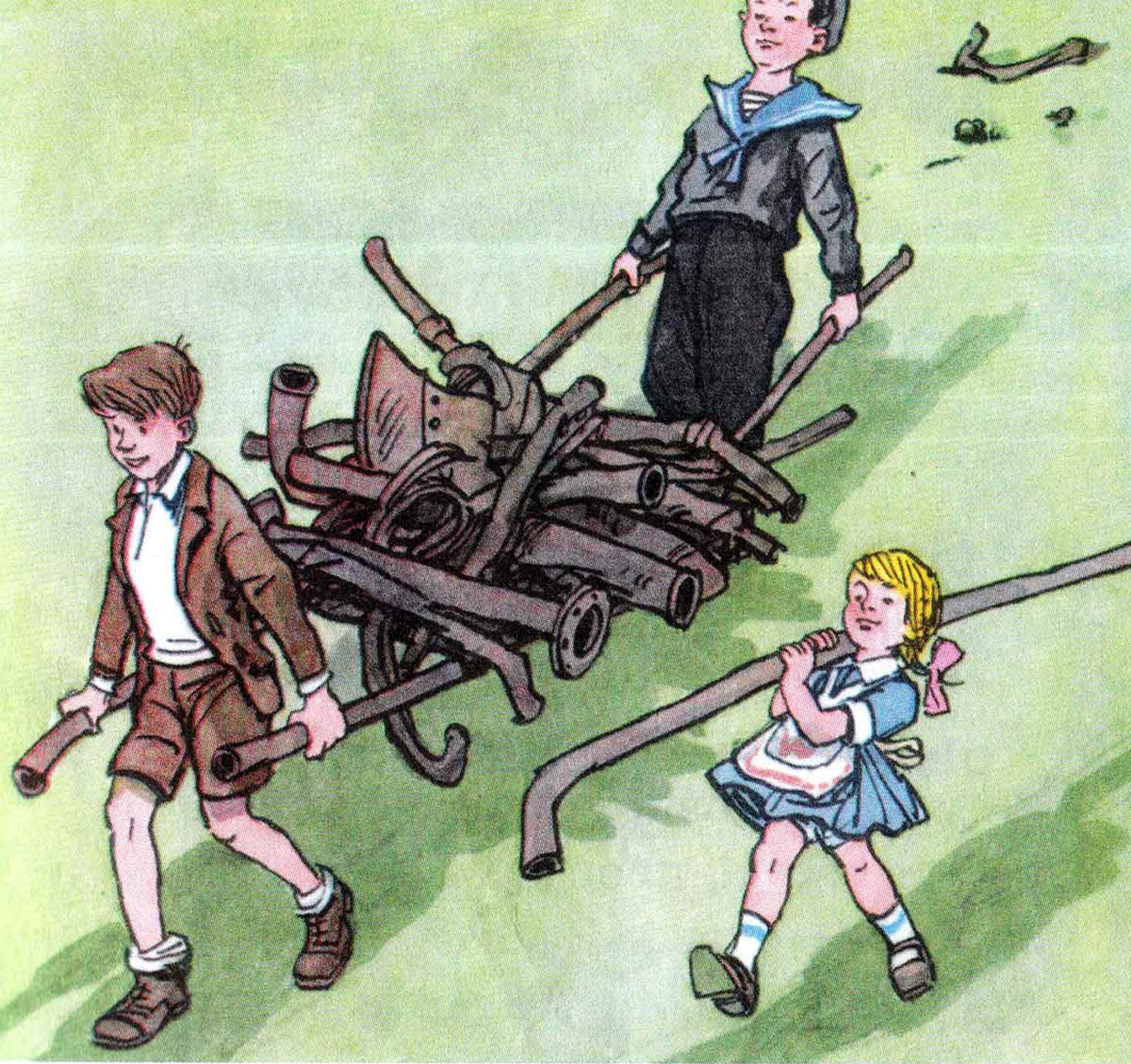
Відтоді як бабуня відпустила Ніночку погуляти, минула ціла година.

— Щось моя дзиґа загулялася сьогодні, — сказала бабуня, коли згадала, що Ніночка вже давно гуляє. — Щоб вона, бува, десь не завіялася без мене.

Старенька накинула на плечі хустку і вийшла у двір. У дворі було багато дітей. Вони грались у квача.

— Діти, ви не бачили Ніночку? — запитала бабуня.





Та діти так загралися, що не почули запитання.

Саме пробігав хлопчик Вася. Він був увесь червоний від біганини; волосся на голові скуйовдилось.

— Ти, Васю, не бачив Ніночку?





біжімо по дворах! А ви не ходіть, бабуню. Ми, щойно знайдемо, відразу скажемо вам. Ідіть додому, відпочивайте.

— Який там відпочинок!

Старенька зітхнула сумно і повернулася додому. До неї відразу зазирнула сусідка:

— Не знайшлася Ніночка?

— Ні.

— Ви б до міліції сходили. Раптом вона там.

— А й справді! Справді! — сказала бабуня. — А я, нерозумна, тут сиджу.

Вона вийшла з дому. Біля воріт її зустріли діти.

— Ми, бабуню, по цей бік вулиці всі двори обшукали! — закричали вони. — Тепер іншим боком підемо.



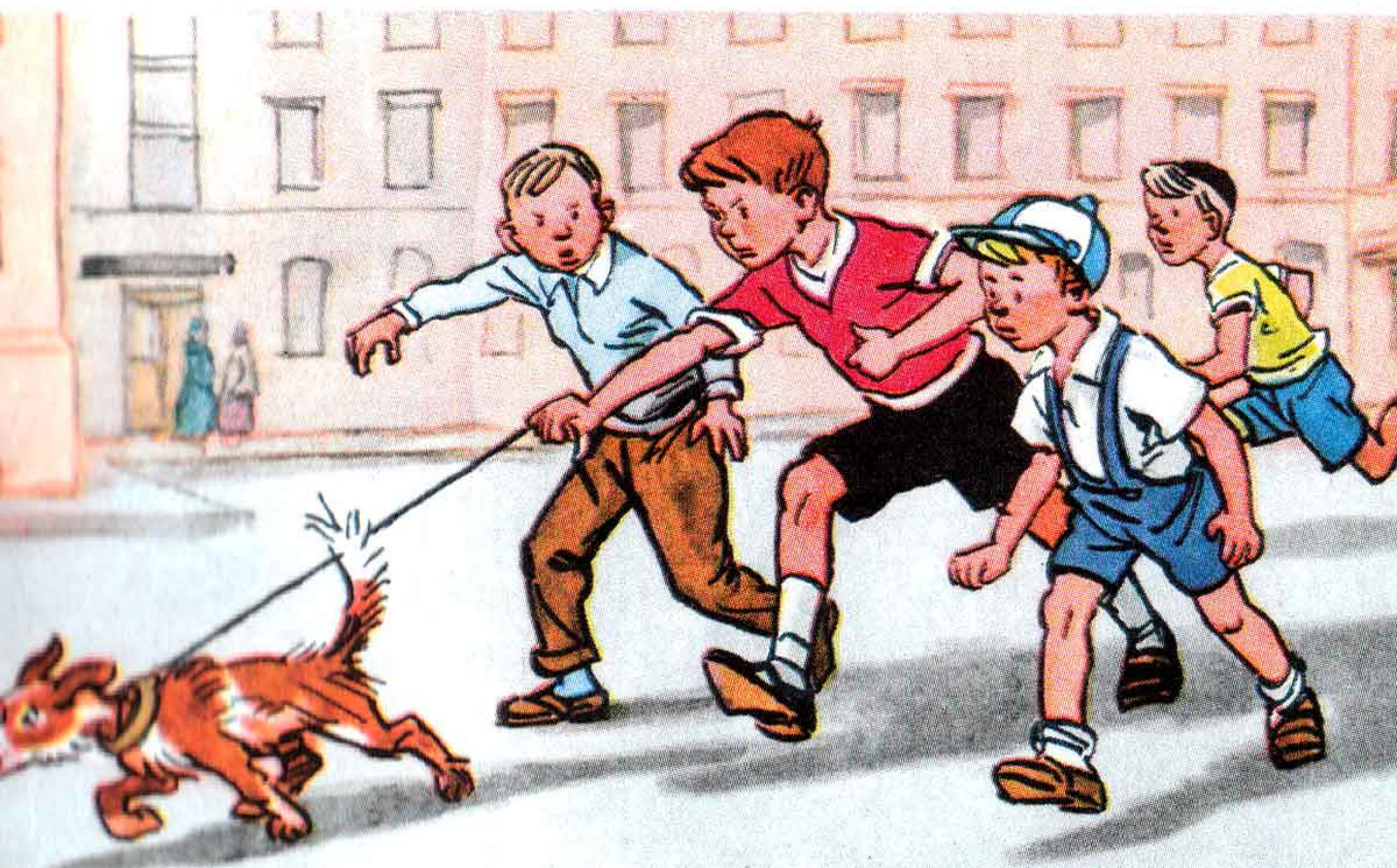


Ви не переймайтеся, відшукаємо.

— Шукайте, шукайте, любі! Спасибі вам! Ой спасибі! Ой же ж я нерозумна стара! Недогледіла! Я й не каратиму її. Геть анічогісінько не скажу, аби тільки знайшлася!

— А ви куди, бабуню, йдете?

— Я до міліції, діточки, до міліції. Вона попрямувала вулицею, щораз роззираючись. Нарешті дісталася







міліцейського відділення і знайшла дитячу кімнату. Там був черговий міліціонер.

— Синку, чи нема тут у вас моєї дівчинки? Онучка моя загубилася, — сказала бабуня.

— Сьогодні ми ще нікого з дітлахів не знаходили, — відповів міліціонер. — Але ви, громадянко, не турбуйтеся. Знайдеться ваша дівчинка.

Він усадовив стареньку на стільця і розгорнув великого товстого зошита, що лежав на столі.

— Скільки років вашій дівчинці? — запитав він і почав записувати. — Як звати, де живе?

Записав усе: й ім'я, і прізвище, і що Ніночка одягнена у блакитне платтячко і білий фартушок з червоним зайчиком. Це щоб легше було

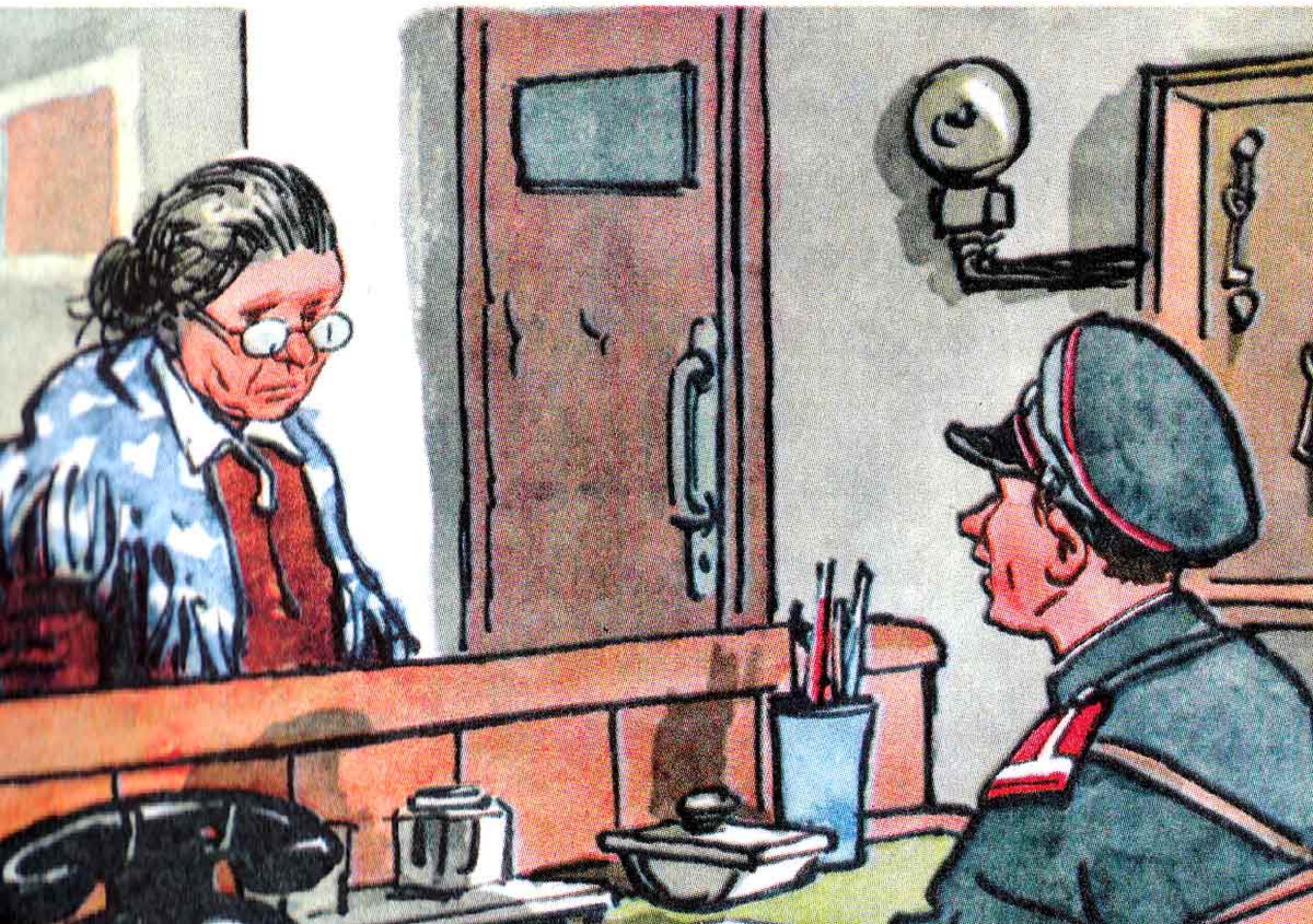




шукати. Потім запитав, чи є вдома телефон, і записав номер.

— Отак, бабуню, — сказав він на-  
решті, — йдіть додому і не потерпай-  
те. Можливо, ваша Ніночка вже  
чекає на вас удома, а коли ні — то ми  
хутко її вам знайдемо.

Старенька трохи заспокоїлася і  
попрямувала назад додому. Та чим







ближче вона підходила до домівки, тим більшала її тривога. Біля воріт будинку вона зупинилася. До неї підбіг Вася. Волосся у нього на голові ще більше розкуйовдилось, і на обличчі блищали крапельки поту.

— Ніноччина мама прийшла, — пояснив він перелякано.

— А Ніночка?

— Іще не знайшли.

Бабуня прихилилася до хвіртки. Її ноги ослабли. Вона не знала, як сказати Ніноччиній мамі про те, що Ніночка загубилася. Вона хотіла ще щось запитати у Васі, коли раптом угледіла на тротуарі двох хлопчиків. Вони швидко крокували вулицею, а поміж них дріботіла ніжками маленька дівчинка. Обидва хлопчики тримали її за руки, а вона щораз





підбирала під себе ноженята і, пови-  
снувши на хлопчачих руках, вища-  
ла від задоволення. Разом з нею смі-  
ялися і хлопчики. От вони ще набли-  
зилися, і бабуня побачили на блаки-  
тному платтячку дівчинки білий фа-  
ртушок із червоним зайчиком.

— Та це ж Ніночка! — зраділа ба-  
буня. — Оце щастя!

— Бабусенько! — вигукнула Ніно-  
чка і кинулася до неї.

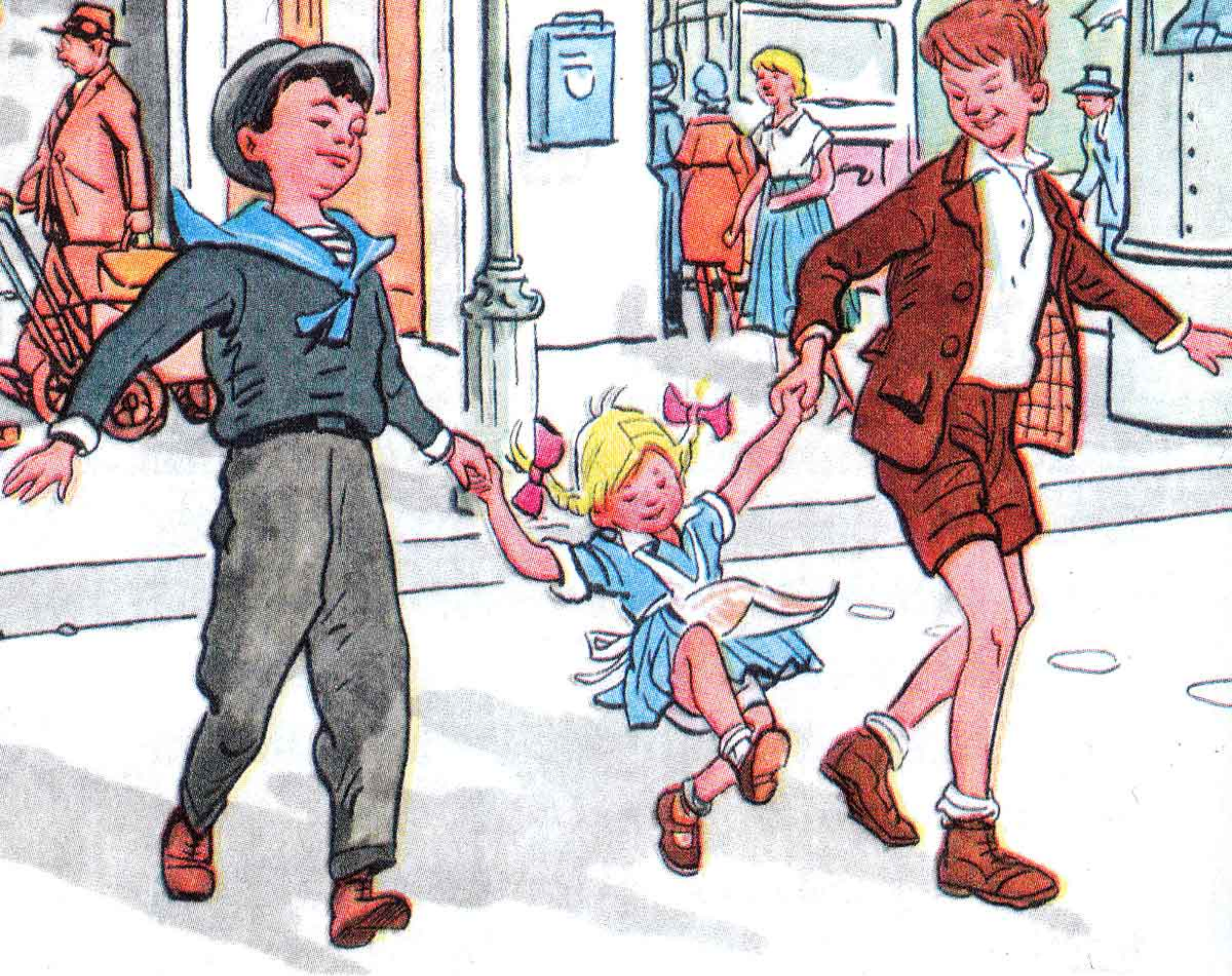
Бабуня вхопила Ніночку на руки і  
почала цілувати. А Андрій і Вале-  
рик зупинилися поруч і дивилися на  
них.

— Спасибі вам, хлопчики, де ви її  
знайшли? — запитала старенька.

— Кого? — спантеличено запитав  
Валерик.

— Та ось її, Ніночку.





— А, Ніночку! Послухай, Анд-  
русь, ти не пам'ятаєш, де ми знайш-  
ли Ніночку?

— Де?... Та ж отут, у цьому от дво-  
рі. Тут ми її і знайшли. А звідси піш-  
ли за залізом.

— Ой спасибі, діточки! Ой спаси-  
бі! — примовляла бабуня.





Вона спустила Ніночку додолу і, міцно тримаючи за руку, повела додому.

У коридорі їх зустріла мати Ніночки.

Мама нашвидкуруч вдягала капелюшок. Вона була украй стривожена.

— Що тут у вас діється? — запитала вона. — Щойно дзвонили з міліції. Питали, чи повернулася Ніночка. Куди вона ходила?

— Нічого, нічого, — заспокоїла її бабуня. — Ніночка загубилася, а тепер ось знайшлася.

— Та ні, бабуню, зовсім я і не губилася, — сказала Ніночка. — Я ходила з хлопчиками показати, де залізо.

— Яке залізо?

Ніночка почала розповідати про свої походеньки.





Бабуня тільки охкала, слухаючи її розповідь.

— Іч, чого тільки не вигадують! — казала вона. — Залізо їм нащось знадобилося.

— Та ж, бабуню, адже ти сама казала, що діти мають допомагати дорослим. Тато теж допомагав, коли був маленьким. От і я допомагаю.

— Ти добре вчинила, що допомогла піонерам, — сказала Ніночці мама. — Але спочатку треба було бабуню запитати. Бабуня хвилювалася.

— Ти зовсім не жалієш свою бабуню! — кивала головою старенька.

— Я тебе жалію, бабунечко! Тепер я завжди питатимусь. А ми з тобою





ще десь залізо знайдемо. Багато заліза! Так?

Того дня тільки й мови було, що про те залізо. А ввечері всі знову сиділи за столом.

Бабуня і мама писали татові листа.

А Ніночка малювала.

Вона намалювала маленьке, вкри-  
те снігом арктичне селище: усього  
кілька будинків на березі скutoї кри-  
гою річки. Мешканці селища зібра-  
лися на пагорбі і чекають на літак. А  
літак уже видно у далечині високо у  
небі. Він доставляє людям необхідні  
речі: кому цукор, кому борошно, ко-  
му ліки, а дітям — іграшки.

Унизу Ніночка намалювала себе з  
товстою залізною трубою в руках і

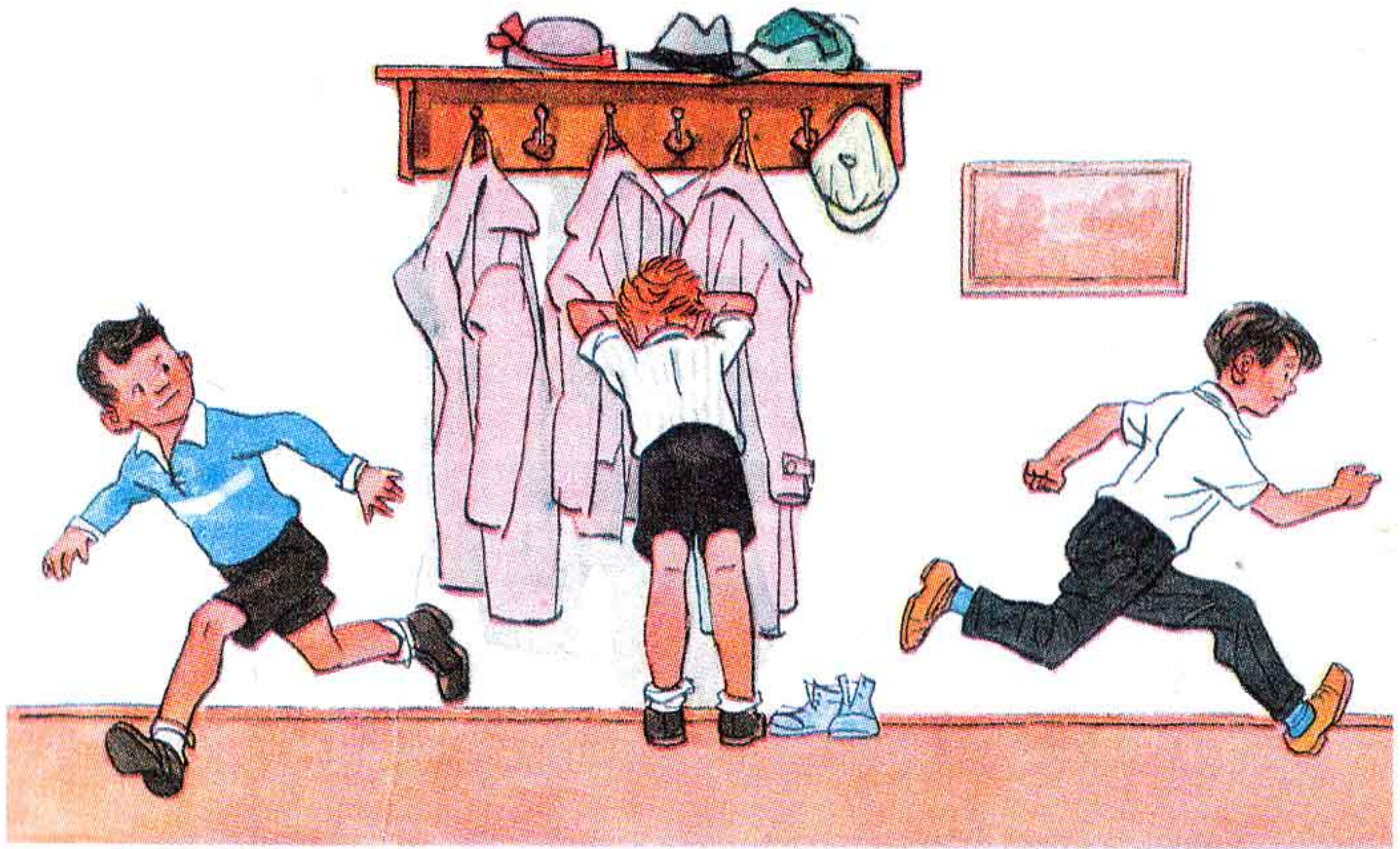




підписала великими друкованими літерами: «І я допомагаю».

— От чудово! — зраділа бабуня. — Ми цю картинку надішлемо у листі татові, і тато знатиме, яка у нього хороша донечка.





## ВИНАХІДЛИВІСТЬ

Ми з Володею сиділи вдома, за те що розбили цукерницю. Мама пішла, а до нас прийшов Костик і каже:

— Давайте пограємося в щонебудь.

— Давайте в схованки, — кажу я.





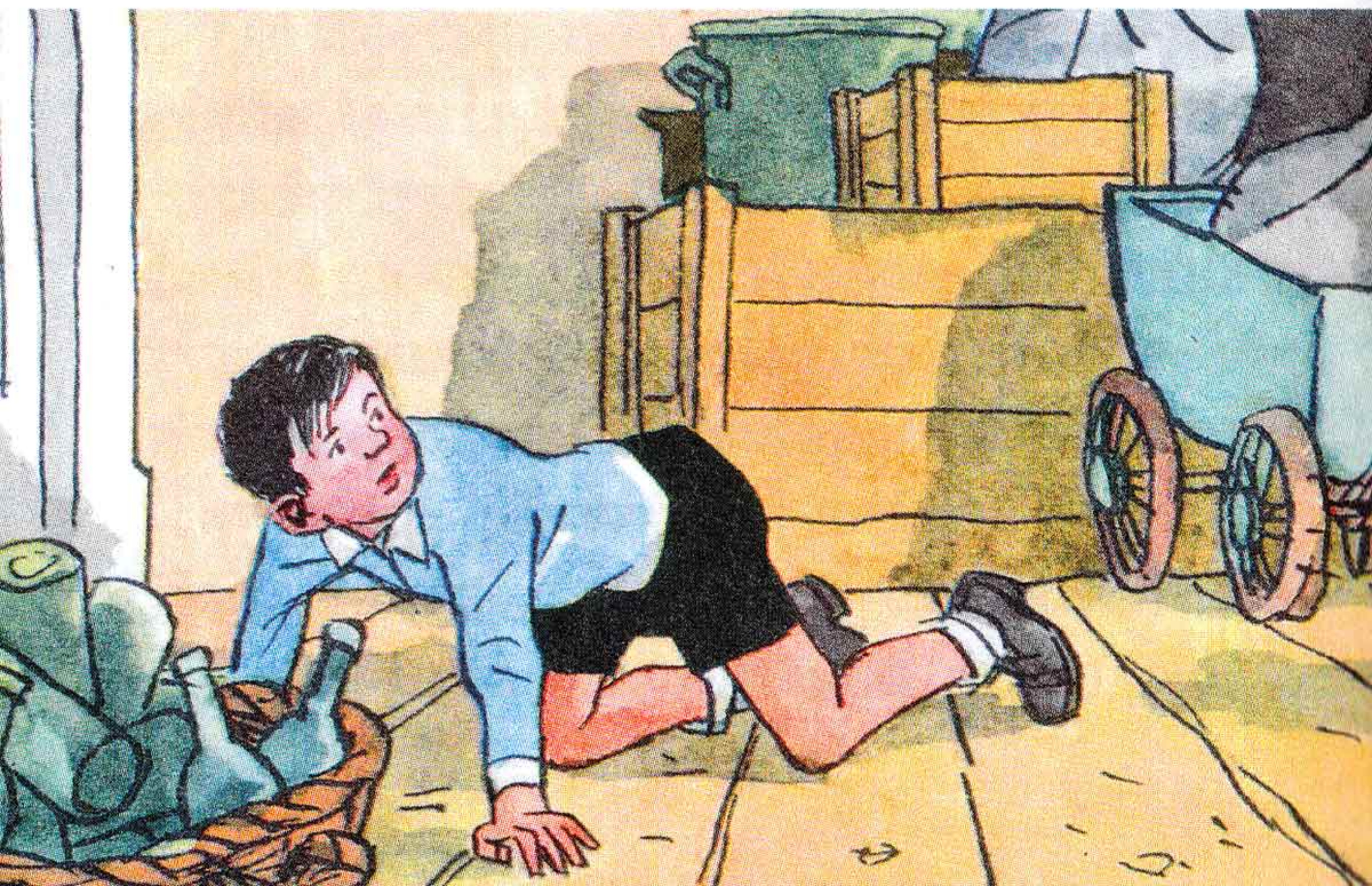
каже Володя. — Ану, підхоплюй з того боку! Ра-а-а-азом!

Бух! Скриня перекинулась, аж підлога задвигтіла.

— Ні, напевне, його там нема, — каже Костик.

— Не може ж він догори ногами сидіти!

— Мабуть, він на кухні у підпіччі, — відповів Володя.







Вони побігли на кухню і почали  
тицяти кочергою в підпіччя:

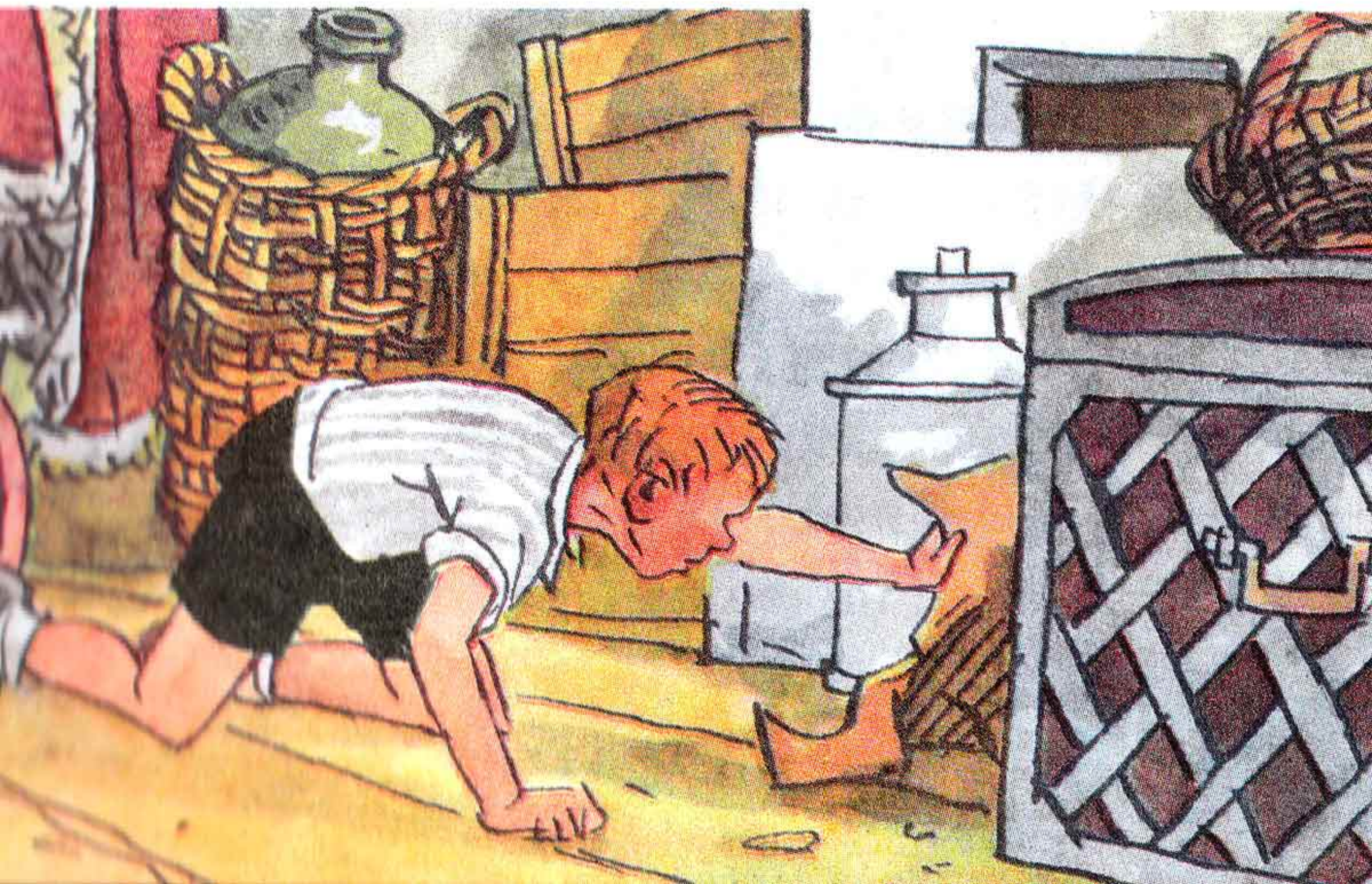
— Вилазь! Однаково попався!

Я насилу стримався, щоб не засмі-  
ятись.

— Стривай, — каже Володя. —  
Я, здається, зловив когось.

— Ану, тягни його!

— Зараз тільки кочергою зачеп-  
лю... Є! Ану, подивимося, хто це...







Тьху! Старі валянки!.. Де ж його шукати?

— Не знаю. Я більше не граюся. Виходь! — закричав Костик. — Гру закінчено! Не хочеш, то й сиди собі!

Вони повернулись до кімнати.

— Може, він у комоді? — запитує Володя.

Щось зарипіло.

— Ну, що ти шукаєш у комоді! Хіба в шухляді сховаєшся? — розсердився Костик і пішов у коридор.

— Чому не сховаєшся? Треба перевірити, — відповів Володя.

Він довго рипів шухлядами і раптом закричав:

— Костику, ходи-но сюди!

— Знайшов? — обізвався Костик.

— Ні, я не можу вилізти.





— Звідки?

— З комода. Я в комоді сиджу.

— Навіщо ж ти заліз у комод?

— Я хотів перевірити, чи можна сховатись у шухляді, а шухляда нерехнябилась, і я не можу вилізти.

Тут я не витримав і голосно зареготав. Костик почув і кинувся шукати мене.

— Витягни мене спочатку! — благав Володя.

— Та не кричи ти! Я не розберу, де це він сміється.

— Витягни мене! Мені тут у шухляді страшно!

Костик висунув шухляду і допоміг Володі вилізти. Вони разом побігли до комірчини. Костик спіткнувся об мене і впав.





— Ще цю рогожку якийсь дурень тут кинув! — закричав він і від злості як штурхоне мене ногою.

Я як закричу! Виліз з-під рогожки:  
— Ти чого б'єшся?

Він побачив мене і зрадів.

— Ага! Попався! — і побіг у коридор. — Паличка-виручалочка! Трата-та!

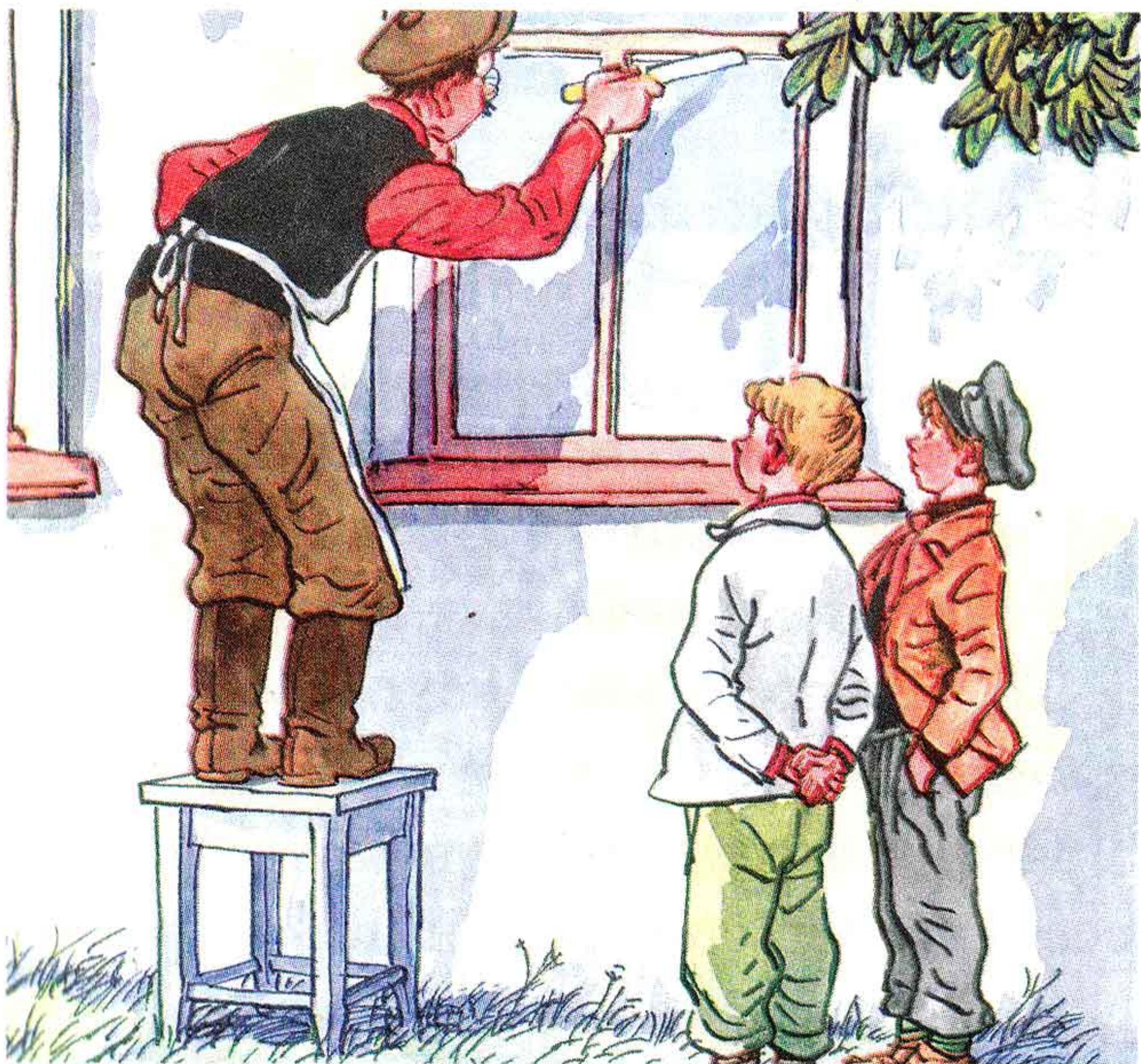
Я кажу:

— Можеш не трататакати, я не граюся більше. Це не гра, щоб битися.

Приходжу до кімнати... Батечку мій! Усе розкидано. Шафи відчинено, з комода шухляди витягнено, білизна на підлозі купою, скриня догори дном!

Довелося нам цілу годину після цього наводити лад у кімнаті.





## ЗАМАЗКА

Одного разу скляр замазував на зиму рами, а Костик та Сашко стояли поряд і дивились. Коли скляр пішов, вони відколупали од вікон замазку і заходилися ліпити з неї





звірів. Тільки звірі у них не виходили. Тоді Костик зліпив гадюку й каже Сашкові:

— Подивися, що в мене вийшло.

Сашко подививсь і каже:

— Ліверна ковбаса.

Костик образився і сховав замазку в кишеню.

Потім вони пішли в кіно. Сашко все непокоївся і питав:

— Де замазка?

А Костик відповідав:

— Ось вона, в кишені. Не з'їм я її!

У кіно вони взяли квитки і купили два м'ятні пряники. Раптом задзеленчав дзвоник.

Костик кинувся займати місце, а Сашко застряв десь. От Костик зайняв два місця.





На одне сам сів, а на друге поклав замазку.

Раптом прийшов незнайомий громадянин і сів на замазку.

Костик каже:

— Це місце зайняте, тут Сашко сидить.

— Який такий Сашко? Тут я сиджу, — сказав громадянин.

Тут прибiг Сашко і сів поруч з iншого боку.

— Де замазка? — питає.

— Тихіше! — прошепотiв Костик і подивився скося на громадянина.

— Хто це? — питає Сашко.

— Не знаю.

— Чого ж ти його боїшся?

— Він на замазці сидить.

— Навіщо ж ти віддавав йому?

— Я не давав, а він сів.





— То забори!

Тут погасло світло і розпочалося кіно.

— Дядечку, — сказав Костик, — віддайте замазку.

— Яку замазку?

— Котру ми з вікна виколупали.

— З вікна виколупали?

— Атож. Віддайте, дядю!

— Та я ж не брав у вас!

— Ми знаємо, що не брали. Ви сидите на ній.

— Сиджу?!

— Атож.

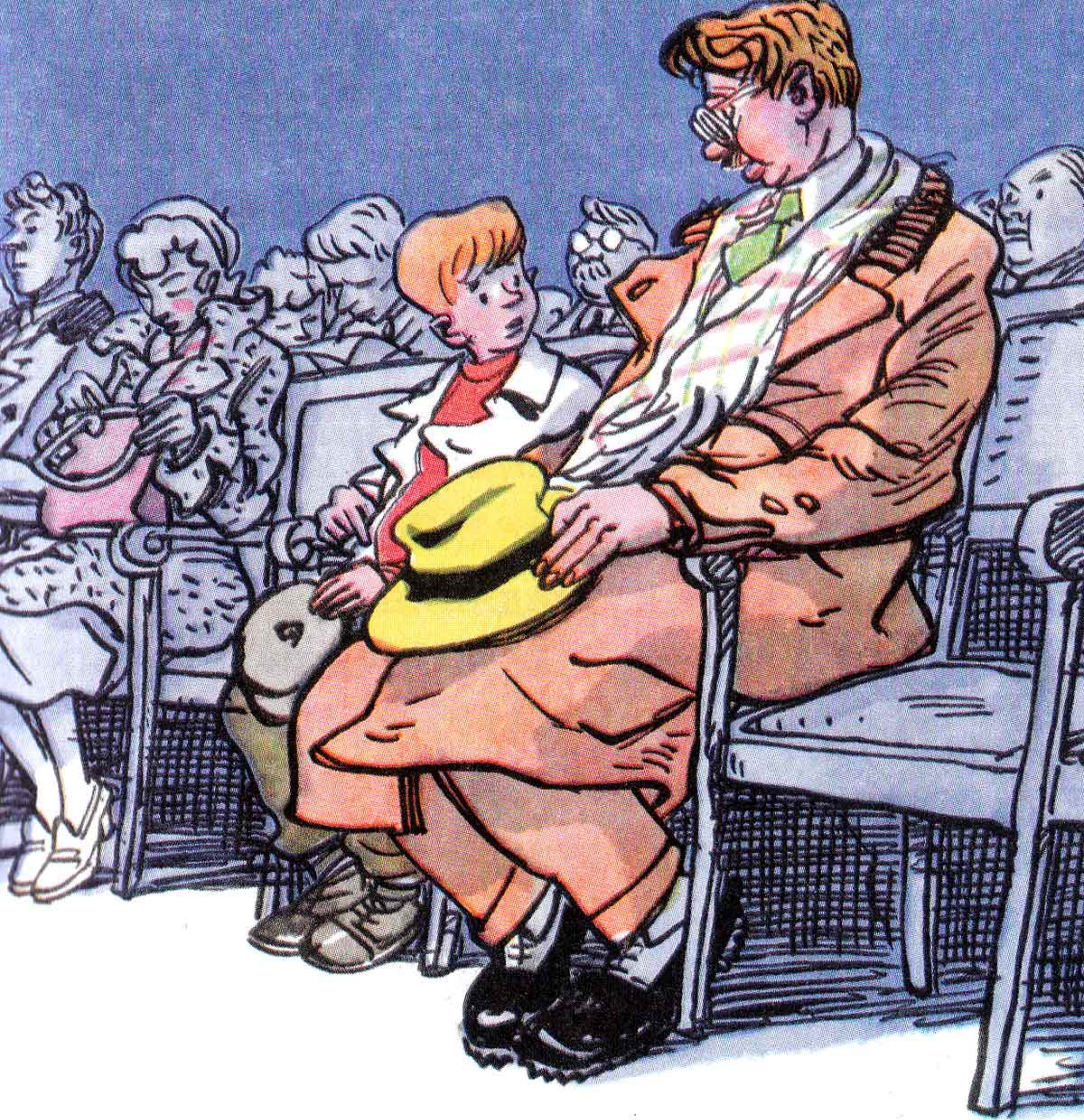
Громадянин підскочив на стільці.

— Чого ж ти раніше мовчав, негіднику?

— Та я ж казав вам, що місце зайняте.

— Коли ж ти казав? Коли я вже сів!





— Звідки ж я знав, що ви сядете?  
Громадянин підвівся і заходився  
нишпорити на стільці.

— Ну, де ж ваша замазка, лихо-  
дії? — пробурчав він.





— Стривайте, ось вона! — сказав Костик.

— Де?



— Ось, на стільці розмазалась. Ми зараз зчистимо.

— Зчищайте швидше, негідники! — гарячкував громадянин.

— Сідайте! — кричали на них ззаду.

— Не можу, — виправдовувався громадянин. — У мене тут замазка.

Нарешті хлопці зішкребли замазку.

— Ну, тепер добре, — сказали вони. — Сідайте.

Громадянин сів.

Стало тихо.

Костик уже хотів дивитися кіно, але тут зашепотів Сашко:





— Ти вже з'їв свого пряника?

— Ні ще. А ти?

— Я теж ні. Давай їсти.

Почулося чавкання. Костик раптом плюнув і прохрипів:

— Слухай, у тебе пряник смачний?

— Угу.

— А в мене несмачний. М'який якийсь. Напевне, розтанув у кишені.

— А замазка де?

— Замазка ось, у кишені... Тільки стривай! Це не замазка, а пряник. Тьху! В темряві переплутав, розумієш, замазку і пряник. Тьху! То ж бо я дивлюся, що несмачно!

Костик зі злості пошпуриє замазку на підлогу.





— Навіщо ж ти її кинув? — запитав Сашко.

— А навіщо мені вона?

— Тобі не треба, а мені треба, — пробурчав Сашко і поліз під стілець шукати замазку. — Де ж вона? — сердився він. — Ось шукай тепер.

— Зараз я знайду, — сказав Костик і теж зник під стільцем.

— Ой! — почулося раптом звідкись ізнизу. — Дядю, пустіть!

— Хто це там?

— Це я.

— Хто — я?

— Я, Костик. Пустіть мене!

— Та я ж не держу тебе.

— Ви мені на руку наступили!

— Чого ж ти поліз під стілець?

*Мені*





— Я замазку шукаю.

Костик проліз під стільцем і зустрівся з Сашком ніс у ніс.

— Хто це? — злякався він.

— Це я, Сашко.

— А це я, Костик.

— Знайшов?

— Нічого не знайшов.

— І я не знайшов.

— Давай краще кіно дивитись, а то всі лякаються, в обличчя ногами тицяють, думають — собака.

Костик і Сашко пролізли під стільцями і сіли на свої місця.

Перед ними на екрані мигнув напис: «Кінець».

Публіка кинулась до виходу. Хлопці вийшли на вулицю.

— Що це за кіно ми дивились? —

Одкс

на дд

хддддд  
зотешь  
попано  
правд

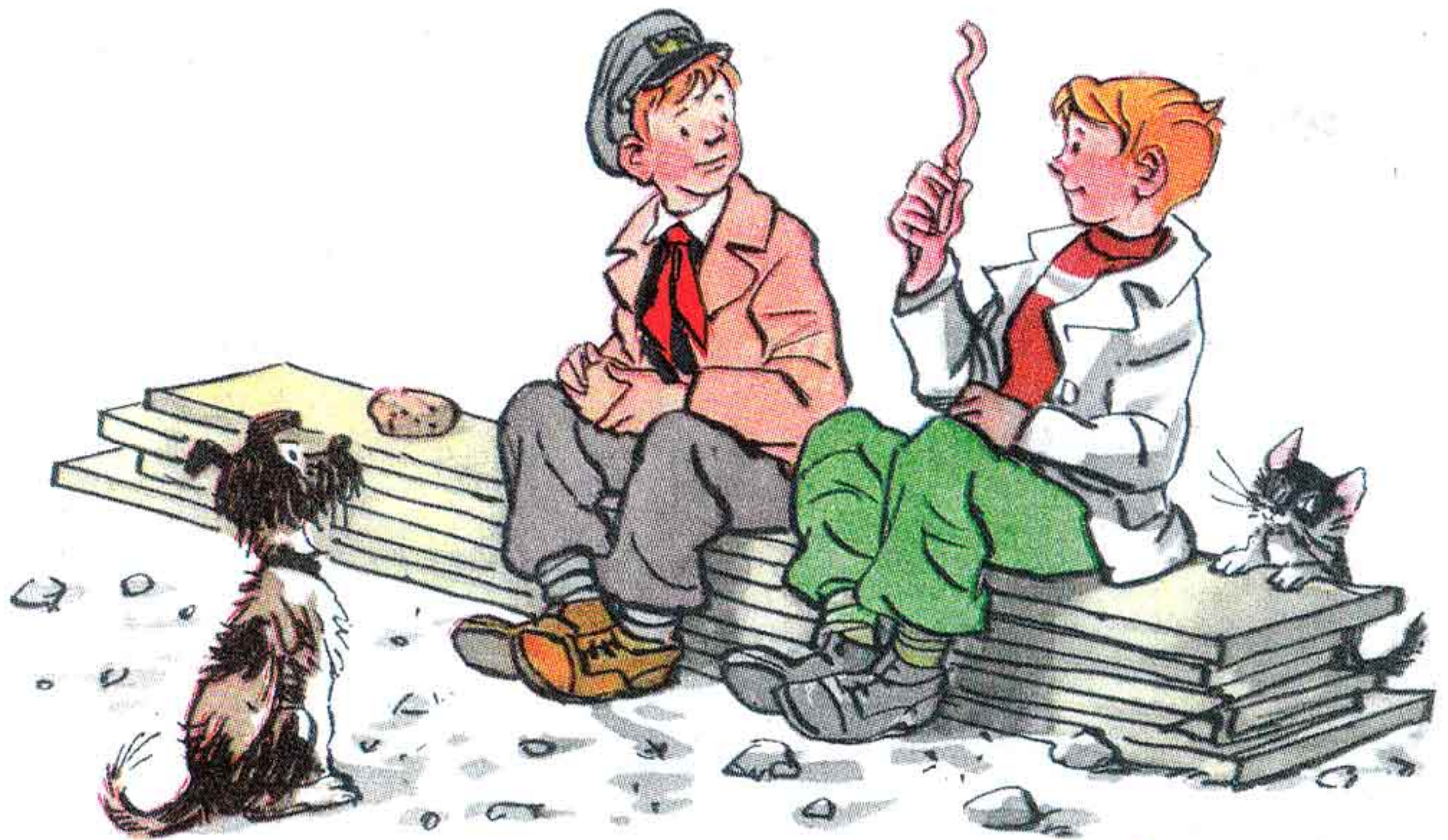






каже Костик. — Я щось нічого не розібрав.

— А я, думаєш, розібрав? — відповів Сашко. — Якась нісенітниця та й годі. Показують же такі картини!







## ГВИНТИК, ШПУНТИК І ПИЛОСОС

Хто читав книгу «Пригоди Незнайка», той знає, що у Незнайка було багато друзів, таких, як він, маленьких чоловічків.





Серед них було два механіки — Гвинтик і Шпунтик, які дуже любили майструвати різні речі.

Одного разу вони надумали змайструвати пиросос для прибирання приміщень.

Зробили круглу металеву коробку з двох половинок. В одній половинці помістили електромотор з вентилятором, до другої приєднали гумову трубку, а між обома половинками проклали шматок щільної тканини, щоб пилюка в пирососі затримувалася.

Трудилися вони увесь день й усю ніч, і тільки над ранок пиросос був готовий.

Усі ще спали, та Гвинтику і Шпунтику дуже кортіло перевірити, як працює пиросос.





— Спочатку почистимо килим у спальні, — запропонував Шпунтик.

Він увімкнув пиросос, і пилюка з килимка так і полетіла в трубу. Потік повітря був такий сильний, що у трубу засмоктало панчохи Розгубійка, що випадково валялися у нього під ліжком.

Потім здмухнуло зі столу наручний годинник лікаря Пігулькина і теж засмоктало у трубу. Гвинтик і Шпунтик нічого не помітили, позаяк їм обом дуже хотілося спати.

Під столом стояв ящик з фарбами художника Тюбика. Після того як Гвинтик почистив пилюку під столом, фарб у ящику значно поменшало.





— А тепер спробуємо чистити одяг, — сказав Гвинтик і заходився чистити піджак Поспішайка.

Пилюка з піджака так і полетіла в трубу, а разом з пилюкою — гудзики.





Потім вони почали чистити штанці Пончика. А в Пончика по кишенях завжди лежали цукерки. Пілосос був такий потужний, що й цукерки повисмоктував із кишень.

Після цього вони почали чистити курточку Знайка, і тільки тоді Шпунтик помітив, що з кишені витягло Знайкову вічну ручку. Він хотів зупинити роботу, та Гвинтик сказав:

— Пусте, потім відкриємо пілосос і дістанемо.

— А тепер почистимо диван,— запропонував Шпунтик.

Вони почали чистити диван. Гвіздки з обшивки вистрибували і хутенько зникали в трубі.

Обшивка поступово розлізлася, пружини повискакували, спинка





відпала, диван розсипався на шматки, й усе диванне начиння разом із пружинами полетіло в трубу.

Усе закінчилося тим, що в трубі застрягла диванна ніжка і пиłosос більше не міг нічого всмоктувати.

— Ну й нехай, — сказав Гвинтик. — Ляжемо спати, а коли встанемо, полагодимо диван і витягнемо з пиłosоса всі гвіздки.

Друзі лягли спати і миттєво заснули.

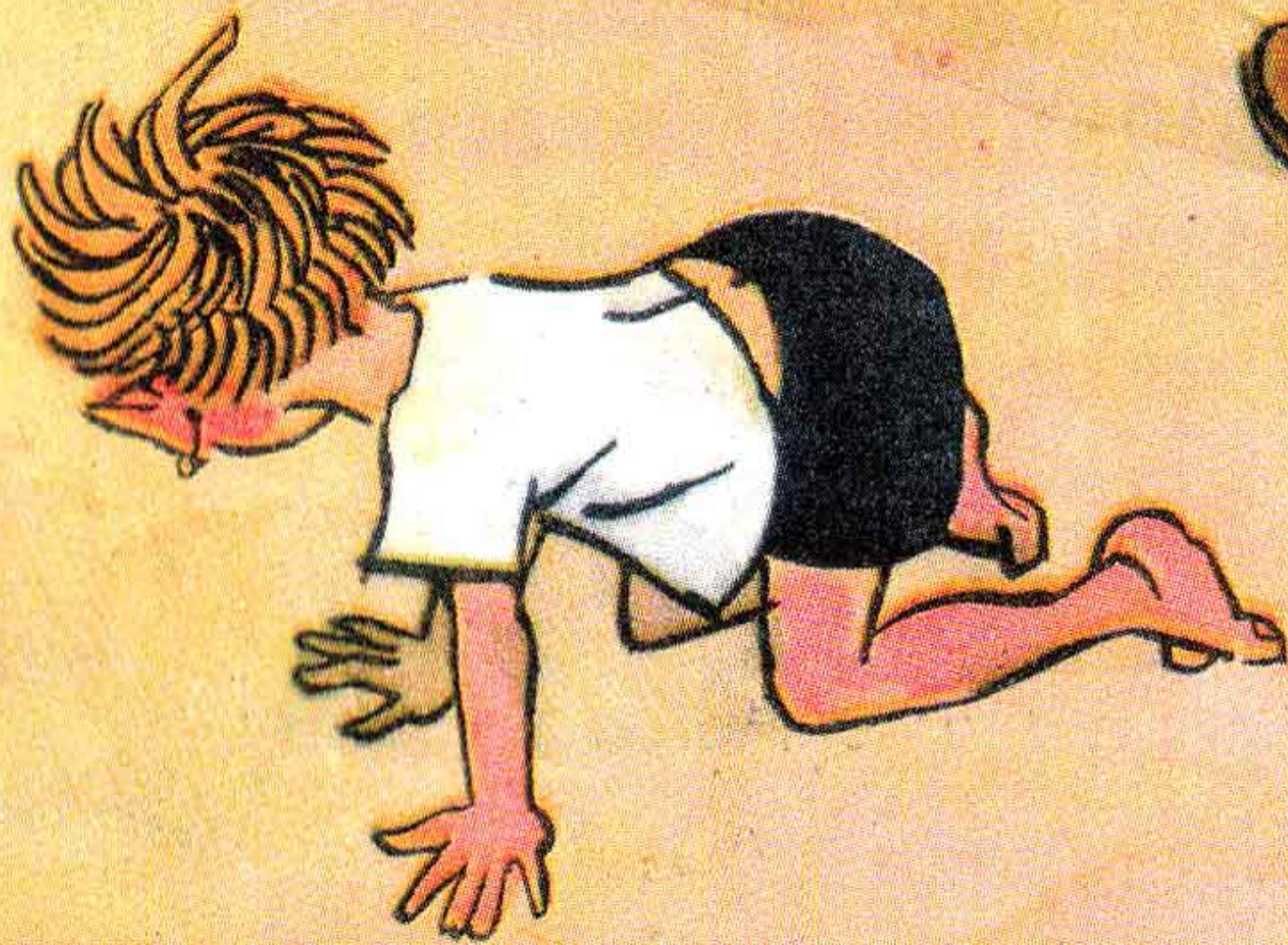
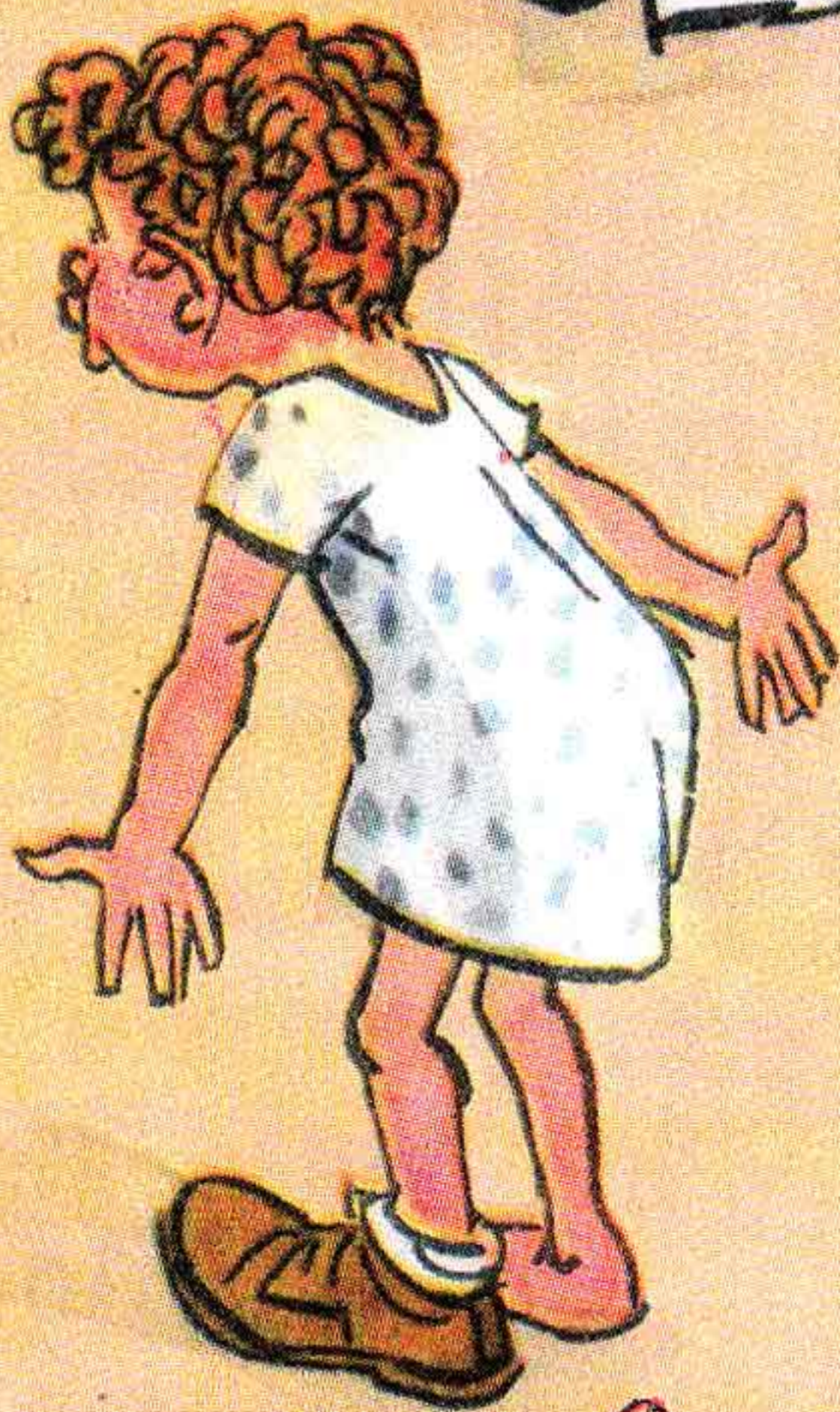
Того ранку першим прокинувся Розгубійко і заходився шукати панчохи. Всі почали над ним сміятися, бо він завжди губив свої речі.

Потім устав Буркотун й із здивуванням виявив, що у нього десь запропастилися штани.





Огня



Огня  
Я не  
дождусь  
и  
когда  
когда  
когда  
когда





В Аби́яка не залишилося на одязі жодного ґудзика. Він так і ходив, притримуючи штани руками, бо без ґудзиків вони не трималися.

Словом, у кожного щось загубилося. Тільки у Незнайка нічого не пропало.

Поспішайко сказав:

— Це, певно, Незнайко все підлаштував. Чого у нього нічого не щезло?

— Братчики, я не винен! — кричав Незнайко. — У мене нічого не щезло, бо я спав в одязі. Я вчора дуже втомився, і мені ліньки було роздягатися.

Нарешті Знайко виявив у кутку кімнати якусь загадкову машину з трубою, із якої стирчала диванна ніжка.





Знайко відразу збагнув, що це, поза сумнівом, справа рук Гвинтика і Шпунтика, і заходився їх будити.

Гвинтик і Шпунтик повставали. Вони відкрили пілосос і виявили в ньому всі зниклі речі.

— Ми поставили надто потужний мотор, — сказав Шпунтик. — Потрібно зменшити його потужність, і пілосос перестане всмоктувати великі речі.

Відразу до пілососа вилаштувалася довга черга. Кожен отримував те, що у нього загубилося: Розгубійко — панчохи, Абияк і Поспішайко — гудзики, Буркотун — свої штани.

А Незнайко сказав Гвинтику:





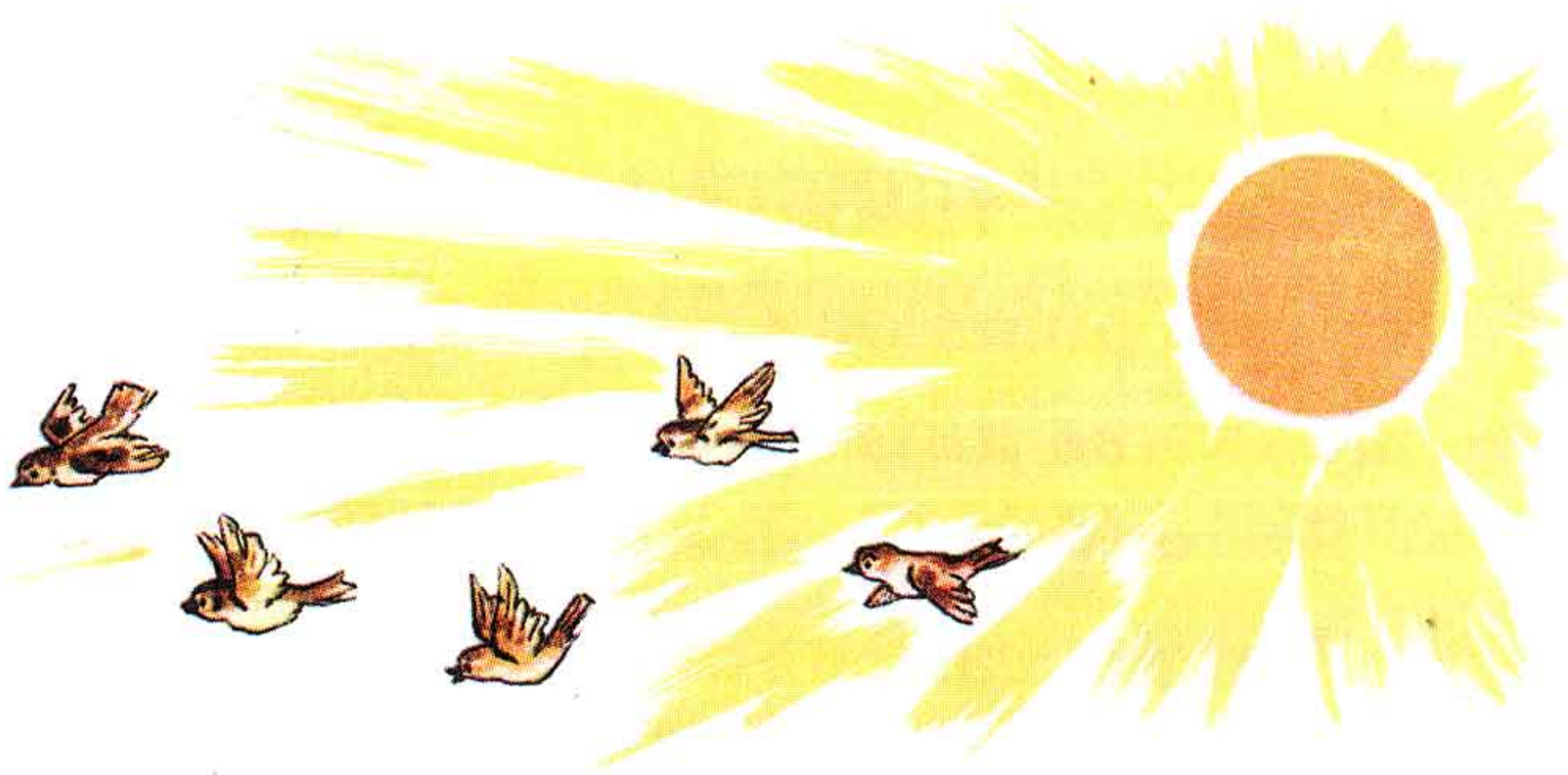
— Подивись, будь ласка, чи немає у пілососі мого свистка, який загубився минулого літа.

Усі почали сміятися над Незнайком. Коли це раптом Гвинтик виявив серед інших предметів і Незнайків свисток.

Усі здивувалися і не могли збагнути, як виявився у пілососі свисток, що пропав минулого року. Адже минулого року і пілососа ще не було!







## МИШКОВА КАША

Одного разу, коли я жив з мамою на дачі, до мене в гості приїхав Мишко. Я так зрадів, що й сказати не можна! Я дуже за Мишком скучив. Мама також була рада його приїзду.

— Це дуже добре, що ти приїхав, — мовила вона. — Вам удвох тут веселіше буде. Мені, до речі, зав-





тра до міста треба поїхати. Я, можливо, затримаюся. Проживете тут без мене два дні?

— Звичайно, проживемо, — кажу я. — Ми не маленькі!

— Тільки вам тут доведеться самим обід готувати. Зумієте?

— Зуміємо, — каже Мишко. — Що там не зуміти!

— Ну, зварите юшку й кашу. Адже кашу просто варити.

— Зваримо й кашу. Що там її варити! — каже Мишко.

Я кажу:

— Ти дивись, Мишко, що як не зуміємо! Ти ж не варив раніше.

— Не турбуйся! Я бачив, як мама варить. Ситий будеш, не помреш із голоду. Я такої каші наварю, що пальці оближеш!





Уранці мама залишила нам хліба на два дні, варення, щоб ми чай пили, показала, де які лежать продукти, пояснила, як варити юшку й кашу, скільки крупів покласти, скільки чого. Ми все слухали, тільки я нічого не запам'ятав. «Навіщо, — думаю. — Та ж Мишко знає».

Потім мама поїхала, а ми з Мишком надумалися піти на річку рибу ловити. Налаштували вудки, накопали черв'яків.

— Стривай, — кажу я. — А обід хто варитиме, якщо ми на річку підемо?

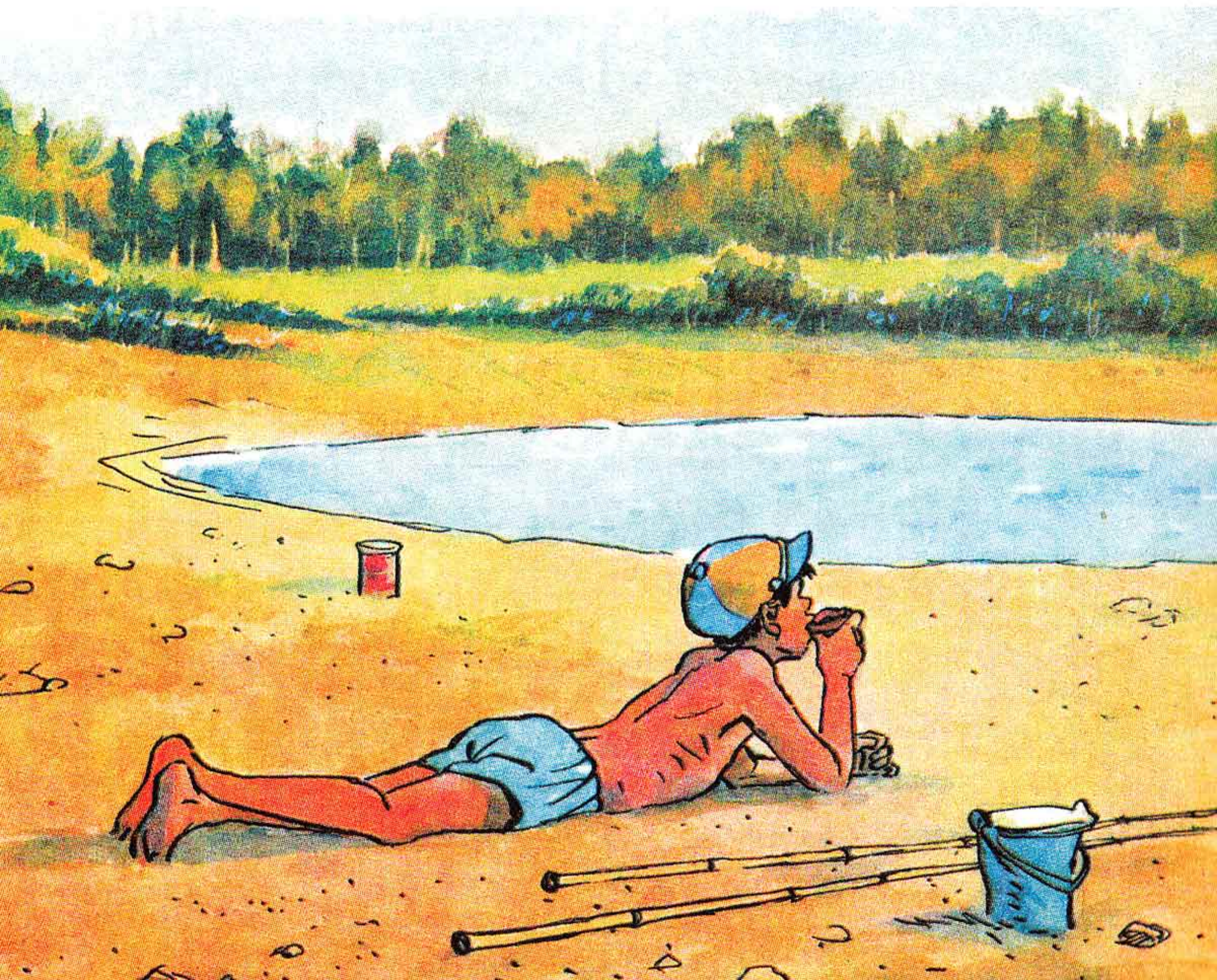
— Що там варити! — каже Мишко. — Морока сама! З'їмо весь хліб, а на вечерю зваримо каші. Кашу можна без хліба їсти.

Накраяли ми хліба, намастили





його варенням і пішли на річку. Спершу викупались, тоді розляглись на піску. Гріємося на сонечку і хліб з варенням жуємо. А тоді заходилися рибу ловити. Тільки риба погано клювала: спіймали лише з десяток пічкурів.







Цілий день ми на річці протиня-  
лися. Надвечір повернулися додому.  
Голодні!

— Ну, Мишко, — кажу, — ти спе-  
ціаліст. Що варити будемо? Лишень  
таке, щоб швидше. Страх їсти хоче-  
ться.







— Давай кашу, — каже Мишко. — Кашу найпростіше.

— Ну що ж, кашу то й кашу.

Розтопили плиту. Мишко насипав у каструлю крупів. Я кажу:

— Сип більше. Страх їсти хочеться!

Він насипав повну каструлю і води налив доверху.

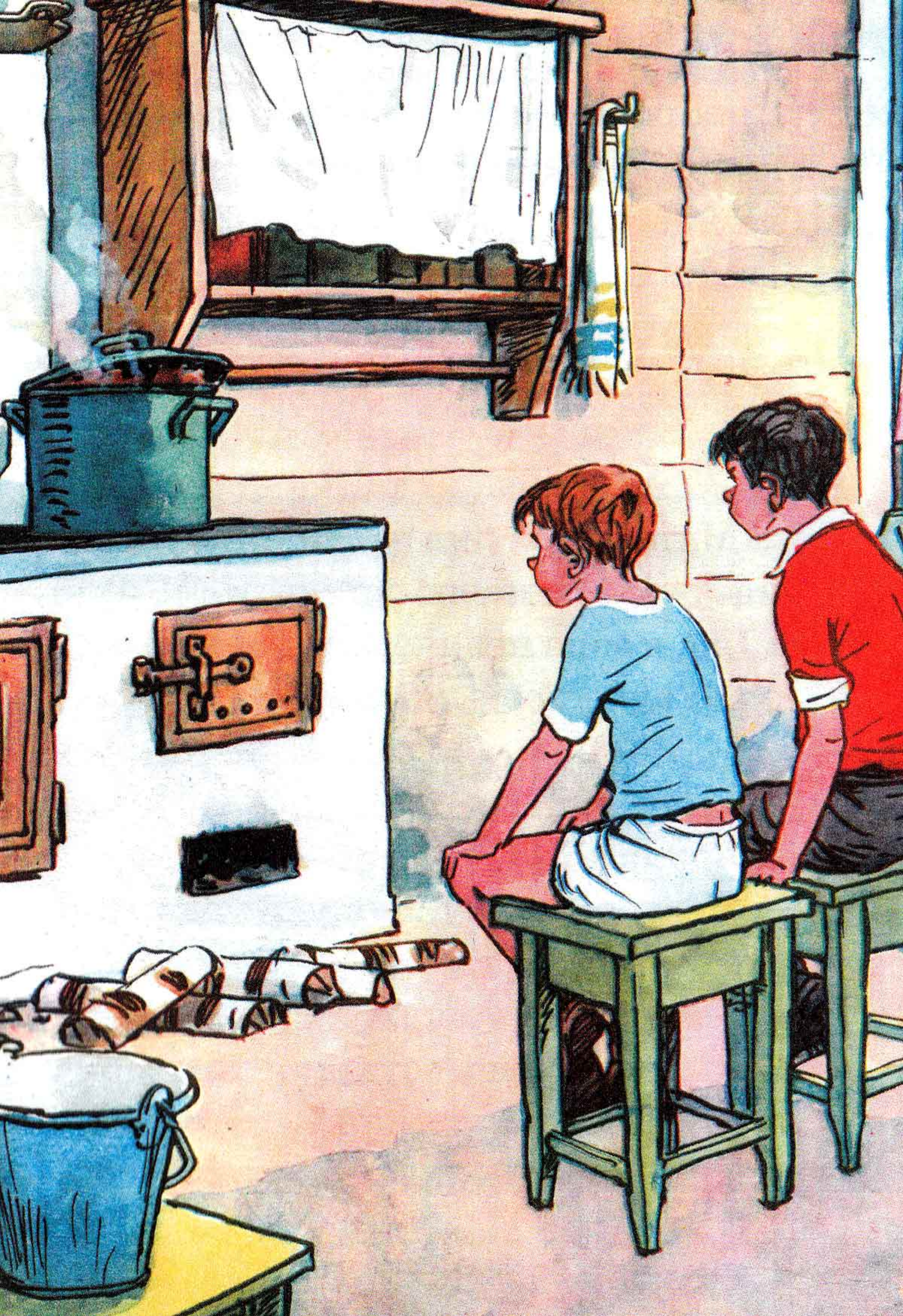
— Чи не багато води? — запитую. — Розмазня вийде.

— Нічого, мама завжди так робить. Ти тільки за плитою наглядай, а я вже зварю, будь певен.

Ну, я за плитою наглядаю, дрова підкладаю. А Мишко кашу варить, тобто не варить, а сидить і на каструлю дивиться, вона сама вариться.

Незабаром стемніло, ми засвітили лампу. Сидимо й чекаємо, коли ка-









ша звариться. Раптом бачу: кришка на каструлі трохи піднялась, і з-під неї каша лізе.

— Мишко, — кажу, — що це? Чому каша лізе?

— Куди?

— Хто її знає куди! З каструлі лізе!

Мишко схопив ложку і ну кашу назад у каструлю впихати. М'яв її, м'яв, а вона неначе пухне в каструлі, так і вивалюється назовні.

— Не знаю, — каже Мишко, — чого вона вилазити надумала. Може, зварилась?

Я взяв ложку, покуштував: крупинки зовсім тверді.

— Мишко, — кажу, — а де ж вода поділася? Зовсім сухі крупи!

— Не знаю, — каже. — Я багато води налив. Може, дірка в каструлі?





Почали ми каструлю оглядати: ніякої дірки нема.

— Мабуть, випарувалась, — каже Мишко. — Треба ще підлити. Він переклав зайві крупи з каструлі в тарілку і підлив у каструлю води. Варимо далі. Варили, варили — дивимося, знову каша назовні лізе.

— А щоб тебе! — каже Мишко. — Куди ж ти лізеш?

Схопив ложку, знову став зайві крупи відбирати. Відібрав і знову бух туди кухоль води.

— Ось бачиш, — каже, — ти думав, що води багато, а її ще доливати доводиться.

Варимо далі. Що за кумедія! Знову каша вилазить!

Я кажу:

— Ти, мабуть, багато крупів наси-





пав. Вони розбухають, і їм тісно в кастрюлі стає.

— Еге, — каже Мишко, — здається, я передав куті меду. Це все ти винен: «Сип більше. Їсти хочеться!»

— А звідки я знаю, скільки треба сипати? Адже ти казав, що вмієш варити.

— Ну й зварю, не заважай лишень.

— Будь ласка, я не заважатиму.

Відійшов я од плити, а Мишко варить, тобто не варить, а тільки те й робить, що зайві крупи в тарілку відбирає. Весь стіл заставив тарілками, як у ресторані, і знай воду підливає.

Я не витримав і кажу:

— Ти щось не так робиш. Так і до ранку можна варити!





— А що ти думаєш, у доброму ресторані завжди обід звечора варять, щоб на ранок устиг.

— Так то, — кажу, — в ресторані! Їм поспішати нікуди, в них багато харчів усіляких.

— А нам куди поспішати?

— Нам треба попоїсти і спати лягати. Дивись, уже дванадцята година.

— Встигнеш, — каже, — виспатись.

І знову плесь у каструлю кухоль води. Тут я зрозумів, у чому справа.

— Ти, — кажу, — весь час холодну воду ллєш, як же вона може зваритися!

— А по-твоєму, що — без води варити?

— Відібрати, — кажу, — половину





крупів і налити води відразу більше,  
і нехай собі вариться.

Узяв я в нього каструлю, відсипав  
із неї половину крупів.

— Наливай, — кажу, — тепер во-  
ди по самі вінця.

Мишко взяв кухоль, поліз у відро.





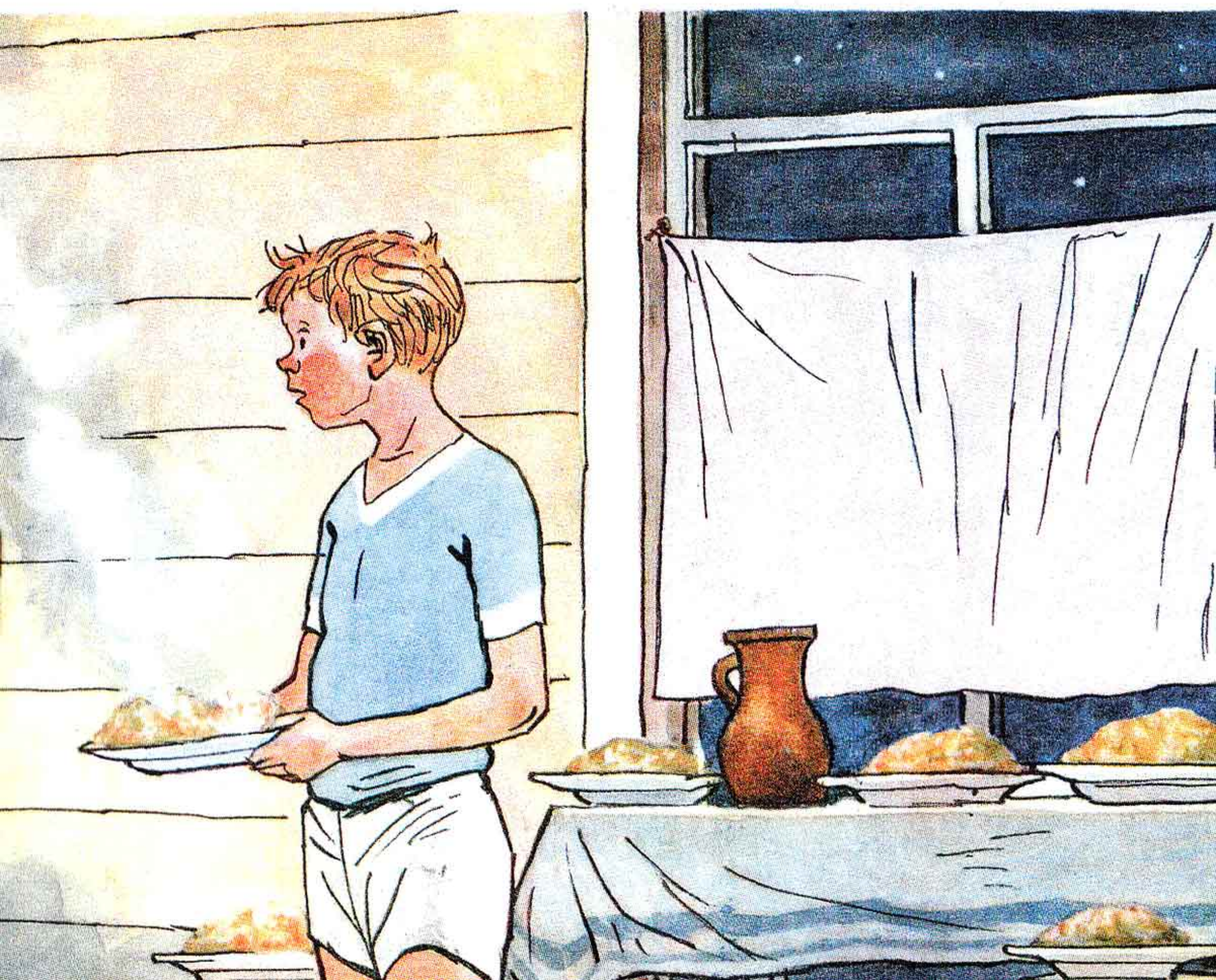


— Нема, — каже, — води. Вся розійшлася.

— Що ж ми робитимемо? Як його по воду йти, темнота яка! — кажу. — І колодязя не побачиш.

— Дурниці! Зараз принесу.

Він узяв сірники, прив'язав до







відра мотузку і пішов до колодязя.  
За хвилину повертається.

— А вода де? — запитую.

— Вода... там, у колодязі.

— Сам знаю, що в колодязі. Де відро з водою?

— І відро, — каже, — в колодязі.

— Як — у колодязі?

— Так, у колодязі.

— Упустив?

— Упустив.

— Ах ти, — кажу, — розмазня! Ти що ж, заморити нас голодом хочеш?  
Чим тепер води витягти?

— Чайником можна.

Я взяв чайник і кажу:

— Давай мотузку.

— І її нема, мотузки.

— Де ж вона?

— Там.









— Де — там?

— Ну... в колодязі.

— То ти, значить, з мотузкою від-  
ро впустив?

— Ну так:

Почали ми іншу мотузку шукати.  
Нема ніде.

— Нічого, — каже Мишко, — за-  
раз піду попрошу в сусідів.

— Збожеволів! — кажу. — Ти по-  
дивися на годинника: сусіди давно  
сплять.

Тут, мов навмисне, обом нам пити  
захотілося; здається, сто карбован-  
ців за кухоль води віддав би! Мишко  
каже:

— Це завжди так буває: коли нема  
води, то пити хочеться ще більше.  
Тому в пустелі завжди пити хочеть-  
ся, що там нема води.





Я кажу:

— Ти не теревень, а шукай мотузку.

— Де ж її шукати? Я скрізь дивився. Давай волосінь од вудки прив'яжемо до чайника.

— А волосінь витримає?

— Та, може, витримає.

— А якщо не витримає?

— Ну, якщо не витримає, то... обірветься...

— Це й без тебе відомо.

Розмотали ми вудку, прив'язали до чайника волосінь і пішли до колодязя. Я опустив чайник у колодязь і набрав води. Волосінь напнулась, як струна, ось-ось лопне.

— Не витримає! — кажу. — Я відчуваю.

— Може, якщо піднімати обережно, то витримає, — каже Мишко.





Почав я піднімати потихеньку. Тільки-но трохи підняв над водою, шубовсть — і нема чайника.

— Не витримала? — запитує Мишко.

— Звичайно, не витримала. Чим тепер витягати воду?

— Самоваром, — каже Мишко.

— Ні, вже краще самовар просто в колодязь кинути, хоч клопоту менше буде. Мотузки ж нема.

— Ну, каструлею.

— Що в нас, — кажу, — по-твоєму, каструльна крамниця?

— Тоді склянкою.

— Це скільки доведеться морочитися, поки склянкою води наносиш!

— Що ж робити? Адже треба кашу доварювати. І пити страшенно хочеться.





— Давай, — кажу, — кухлем. Кухоль усе-таки більший за склянку.

Прийшли додому, прив'язали волосінь до кухля так, щоб він не перекидався. Повернулись до колодязя. Витягли по кухлеві води, напились! Мишко каже:

— Це завжди так буває. Коли пити хочеться, то здається, що ціле море вип'єш, а станеш пити, то кухоль вип'єш і більше вже не хочеться, бо люди від природи жадібні...

Я кажу:

— Нічого тут на людей набалакувати! Краще неси мерщій каструлю з кашею сюди, ми прямо в неї води натягаємо, щоб не бігати двадцять разів із кухлем.

Мишко приніс каструлю і поставив на цямрину. Я її не помітив, за-





чепив ліктем і замалим не скинув у колодязь.

— Ох ти, роззява! — кажу. — Навіщо мені каструлю під лікоть підсунув? Візьми її в руки і держи міцніше. І відійди од колодязя далі, а то ще й каша полетить у колодязь.

Мишко взяв каструлю й одійшов від колодязя. Я натягав води.

Прийшли ми додому. Каша у нас захолола, у плиті потухло. Розтопили ми знову плиту і знову заходилися кашу варити. Нарешті вона в нас закипіла, зробилася густа й почала пухкати: «Пух, пух!»

— О! — каже Мишко. — Добра каша вийшла, знаменита!

Я взяв ложку, покуштував:

— Тьху! Що це за каша! Гірка, несолона і тхне горілим.





Мишко й собі хотів покуштувати, але відразу ж виплюнув.

— Ні, — каже, — помирати буду, а такої каші не їстиму!

— Такої каші наїсишся, і вмерти можна! — кажу я.

— Що ж робити?

— Не знаю.

— Диваки ми! — каже Мишко. — Та ж у нас пічкурі є!

Я кажу:

— Ніколи тепер уже з пічкурами возитися! Незабаром світатиме.

— Та ми їх варити не будемо, а засмажимо. Адже це швидко — раз, і готово.

— Ну гаразд, — кажу, — якщо швидко. А коли буде, як каша, то краще не треба.

— В одну мить, ось побачиш.





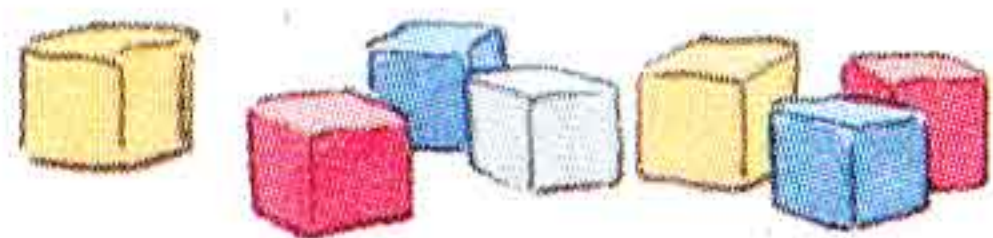
Мишко почистив пічкурів і поклав на сковорідку. Сковорідка нагрілась, пічкурі й поприлипали до неї. Мишко почав вишкрябувати пічкурів із сковорідки ножем, усі боки обідрав їм.

— Розумник! — кажу. — Хто ж рибу без олії смажить!

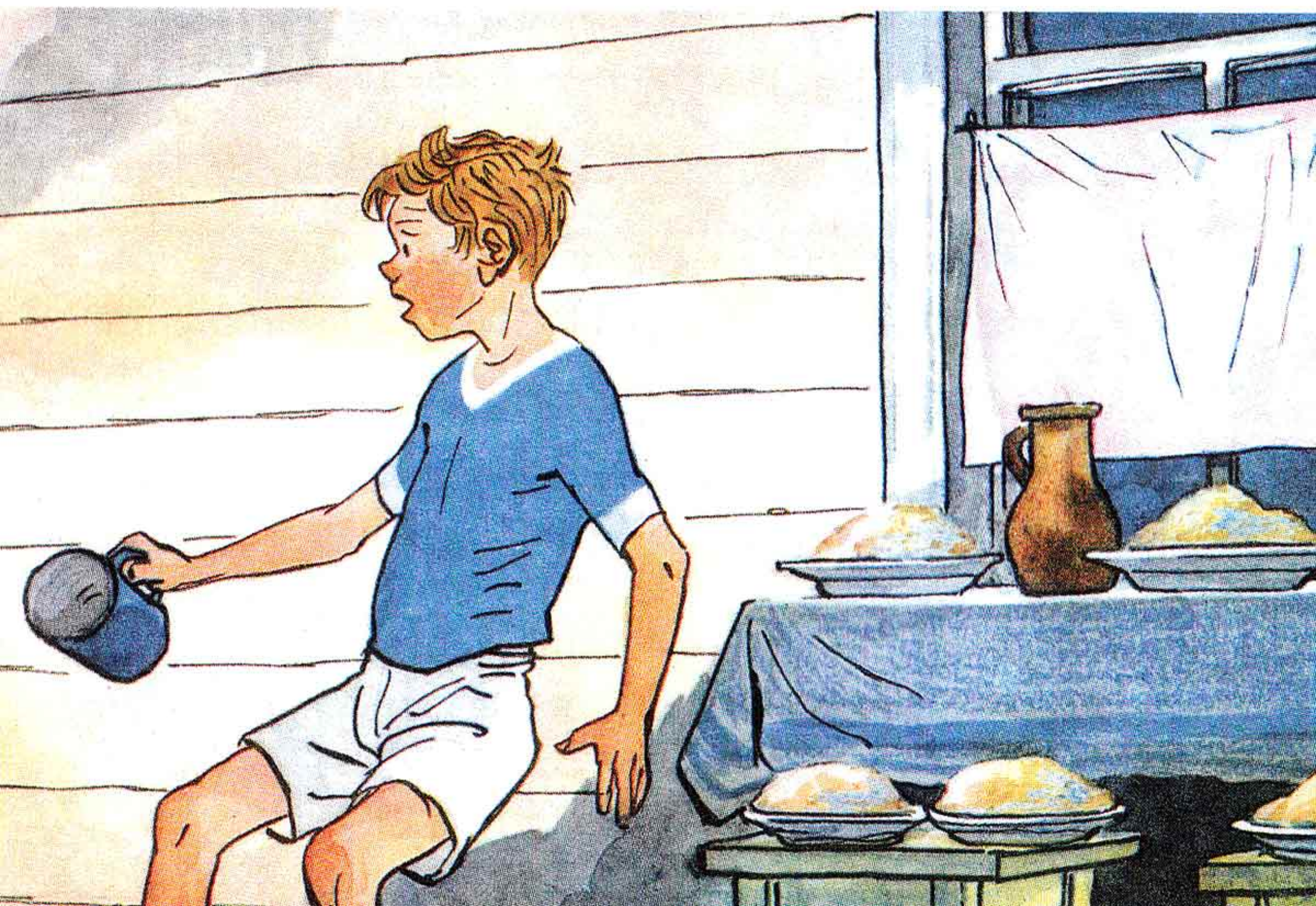
Мишко взяв пляшку з олією. На-







лив олії на сковорідку і засунув у плиту прямо на гаряче вугілля — щоб швидше засмажились. Олія зашкварчала, затріщала і раптом спалахнула на сковорідці полум'ям. Мишко вихопив сковорідку з плити — олія палає на ній. Я хотів залити водою, та води ж у нас в усій хаті ані краплини нема. Так вона й горіла,







поки вся олія вигоріла. У кімнаті дим і сморід, а від пічкурів самі вуглинка лишились.

— Ну, — каже Мишко, — що тепер смажити будемо?

— Ні, — кажу я, — більше я тобі нічого не дам смажити. Мало того, що ти продукти зіпсуєш, то ще пожежу влаштуєш. Через тебе весь будинок згорить. Досить!

— Що ж робити? Їсти ж то хочеться!

Спробували ми сирі крупи жувати — бридко, спробували сиру цибулю — гірко. Спробували олію без хліба їсти — нудить. Знайшли банку з-під варення. Ну, ми її вилизали і полягали спати. Вже зовсім пізно було.

Ранком прокинулись голодні. Ми-





шко відразу поліз по крупи, щоб варити кашу. Я як побачив, то мене навіть дроз проїняв.

— Не смій! — кажу. — Зараз я піду до хазяйки, тітки Наталки, попрошу, щоб вона нам каші зварила.

Ми пішли до тітки Наталки, розповіли їй усе, пообіцяли, що ми з Мишком усі бур'яни в неї на городі виполемо, тільки нехай вона допоможе нам кашу зварити. Тітка Наталка зглянулася над нами: напоїла нас молоком, дала пиріжків з капустою, а тоді посадила снідати. Ми все їли і їли, так що тітчин Наталчин Володя на нас дивувався, які ми голодні були.

Нарешті ми наїлись, попросили у тітки Наталки мотузку і пішли діставати з колодязя відро й чайник. Дов-





генько ми морочились і, якби Мишко не придумав підкову до мотузки прив'язати, то нічого б і не дістали. А підковою, як гачком, підчепили і відро, і чайник. Нічого не пропало — все витягли. А потім ми з Мишком і Володею бур'яни на городі пололи.

Мишко казав:

— Бур'яни — це дрібниця! Зовсім легке діло. Набагато легше, ніж кашу варити!







## ТРИ МИСЛИВЦІ

Жили колись три веселих мисливці: дядько Іван, дядько Федір і дядько Кузьма. Ось пішли вони в ліс. Ходили, ходили, багато різної звірини бачили, але нікого не убили. І вирішили влаштувати привал: відпочити, значить. Усілися на зеленому лужку і почали розказувати один одному різні цікаві випадки.









Першим розпочав мисливець дядько Іван.

— Ось послухайте, — сказав він. — Давно це було. Пішов я якось узимку в ліс, а рушниці у мене на ту пору не було: я тоді маленький був. Раптом дивлюся — вовк. Величезний такий. Я від нього бігти. А вовк, мабуть, помітив, що я без рушниці. Як побіжить за мною!

«Ну, — думаю, — не утекти мені від нього».

Дивлюся — дерево. Я на дерево. Вовк хотів цапнути мене, та не встиг. Тільки штани ззаду зубами порвав. Заліз я на дерево, сиджу на гілці й тремчу від страху. А вовк сидить унизу на снігу, поглядає на мене й облизується.





Я думаю: «Гаразд, посиджу тут до вечора. Вночі вовчище засне, я від нього й утечу».

До вечора, проте, ще один вовк прийшов. І почали вони на мене уд-





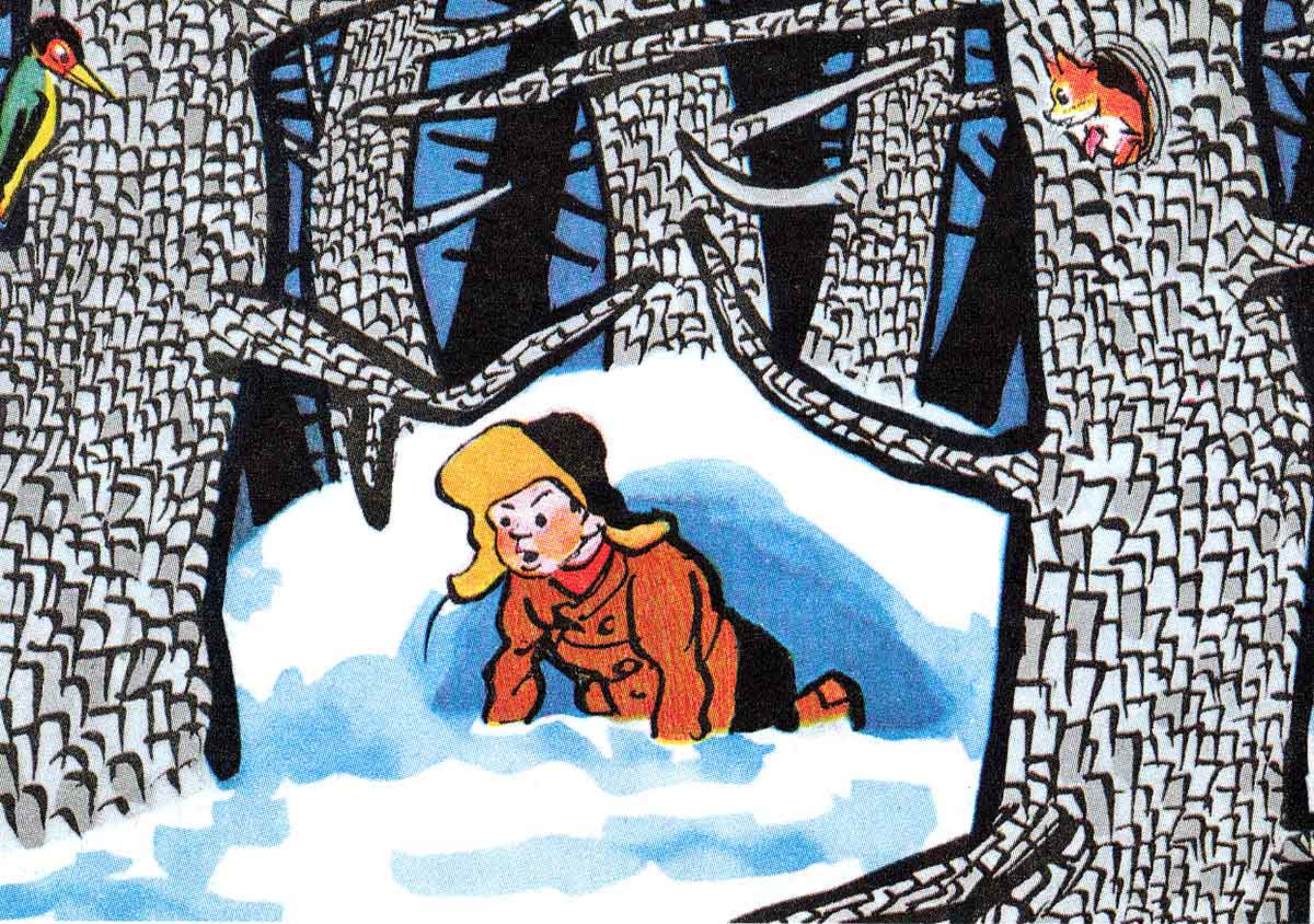
вох / чатувати. Один вовк спить, а другий стереже, щоб я не втік. Трохи згодом прийшов третій вовк. Потім ще і ще. І зібралася під деревом ціла вовча зграя. Сидять усі та зубами клацають на мене. Чекають, коли я звалюся до них зверху.

Під ранок мороз ударив. Градусів сорок. Руки-ноги в мене заклякли. Я не втримався на гілці. Бух донизу! Вся вовча зграя як накинеться на мене! Щось як затріщить!

«Ну, — думаю, — це кістки мої тріщать».

А виявляється, це сніг піді мною провалився. Я як полечу вниз і опинився в барлозі. Внизу, виявляється, ведмедячий барліг був. Ведмідь прокинувся, вискочив з переляку назовні, побачив вовків і давай їх





шматувати. За одну хвилину розігнав усіх вовчиськів.

Я осмілів, потихеньку виглянув з барлогу. Дивлюся: немає вовків — і давай бігти. Прибіг додому, ледве відсапався. Ну, моя матуся дірку на штанях зашила, так що зовсім непомітно стало. А татко, як взнав про цей випадок, так зараз же купив мені рушницю, щоб я не смів без руш-





ниці по лісу блукати. Ось і став я відтоді мисливцем.

Дядько Федір і дядько Кузьма посміялися над тим, як дядько Іван злякався вовків. А потім дядько Федір і каже:

— Я одного разу теж у лісі налякався ведмедя. Тільки це влітку було. Пішов я якось у ліс, а рушницю вдома забув. Раптом назустріч ведмідь. Я від нього бігти. А він за мною. Я біжу швидко, ну, а ведмідь ще швидше. Чую, вже сопе за моєю спиною. Я обернувся, зняв з голови шапку і кинув йому. Ведмідь на хвилинку зупинився, обнюхав шапку і знову за мною. Відчуваю — знову наздоганяє. А до будинку ще далеко. Зняв я на ходу куртку і кинув ведмедю.





Думаю: хоч на хвилиночку затримаю його.

Ну, ведмідь роздер куртку, бачить — нічого в ній їстівного. Знову за мною. Довелося мені кинути йому і штани, і чоботи. Нічого не вдієш: від звіра треба рятуватися!

Вибіг я з лісу в одній майці і трусах. Тут попереду річка і місток через неї. Не встиг я перебігти через місток — як затріщить щось! Озирнувся я, а це місток під ведмедем завалився. Ведмідь шубовсь в річку!

«Ну, — думаю, — так тобі й треба, бродяго, щоб не лякав людей даремно».

Тільки під містком було неглибоко. Ведмідь виліз на берег, обтрусився як слід і в ліс назад пішов.

А я кажу сам до себе:









«Молодець, дядько Федір! Вправно ведмедя обдурив! Тільки як мені тепер додому йти? На вулиці люди побачать, що я майже голий, і на сміх піднімуть».

І вирішив: посиджу тут у кущиках, а стемніє, піду потихеньку. Сховався я в кущах і сидів там до вечора, а потім виліз і став пробиратися вулицями. Як тільки побачу, що хтось іде назустріч, зараз же шмигну абикуди за кущ і сиджу там напотьки, щоб на очі не показуватися.

Нарешті дістався до будинку. Хотів двері відчинити, хватъ-похватъ, а ключа у мене і немає! Ключ у мене в кишені лежав, у куртці. А куртку ж я ведмедеві кинув. Треба б мені спочатку ключ з кишені вийняти, так не до того ж було.





Що робити? Спробував двері виламати, так двері виявилися міцні.

«Ну, — думаю, — не замерзати ж вночі на вулиці».

Висадив потихеньку скло і поліз у віконце.

Раптом хтось мене за ноги хвять!  
І горланить:

«Тримайте його! Тримайте!»

Відразу людей набігло звідкись.

Одні кричать:







«Тримайте його! Він у чуже вікно ліз!»

Інші волають:

«У міліцію його треба! У міліцію!»

Я кажу:

«Братики, за що ж мене в міліцію? Адже я в свій будинок ліз».

А той, який схопив мене, говорить:

«Ви його не слухайте, братики. Я за ним давно стежу. Він весь час по темних кутках ховався. І двері хотів виламати, а потім у вікно поліз».

Тут міліціонер прибіг. Усі йому почали розповідати, що трапилось.

Міліціонер каже:

«Ваші документи!»

«А які в мене, — кажу, — документи? Їх ведмідь з'їв».

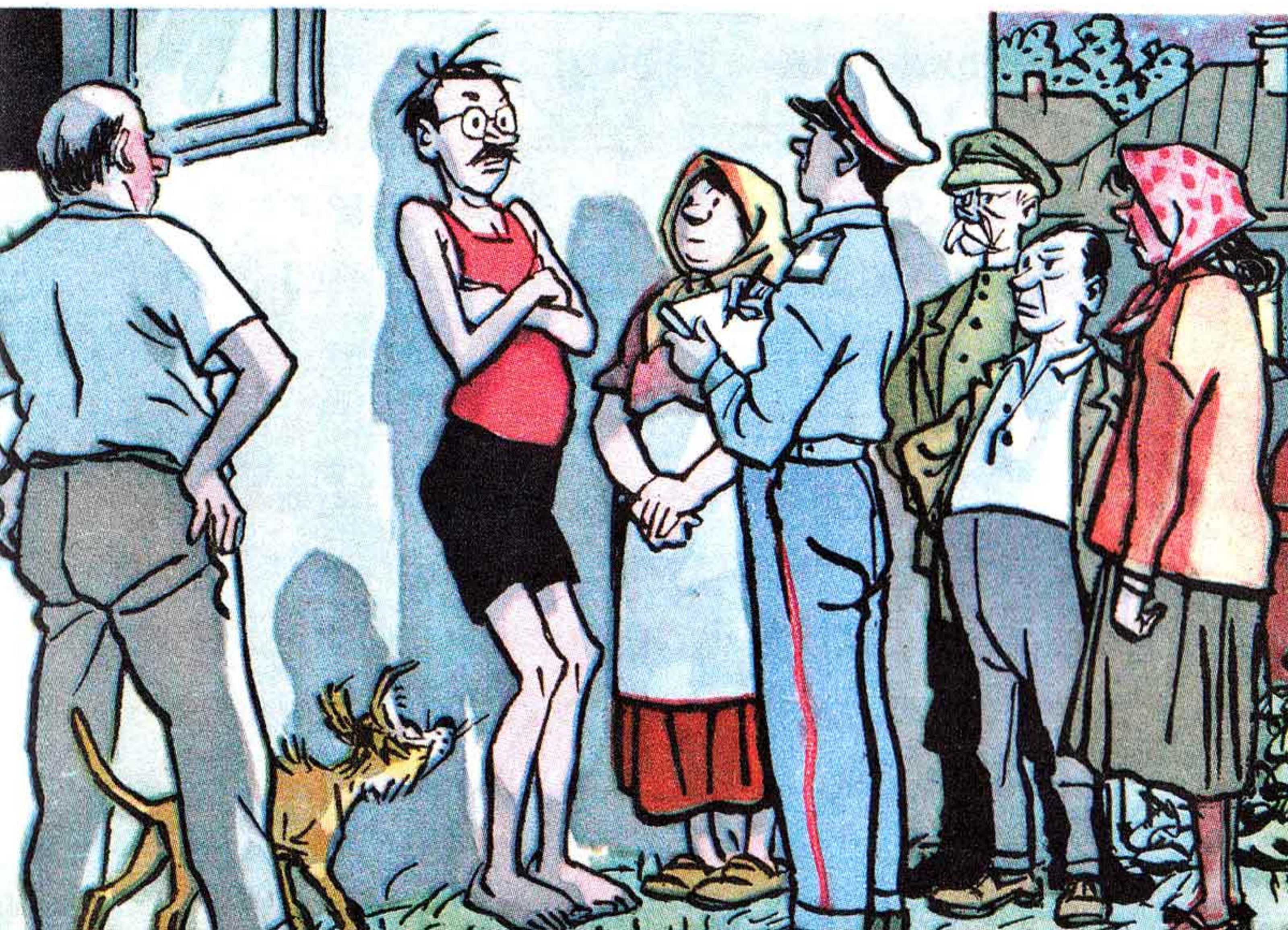




«Ви киньте жартувати! Як це вед-  
мідь з'їв?»

Я хотів розповісти, а ніхто й слу-  
хати не хоче.

Тут на шум сусідка тітка Дарина зі  
свого будинку вийшла.







Побачила мене і говорить:

«Відпустіть його. Це ж наш сусід, дядько Федір. Він справді в цьому будинку живе».

Міліціонер повірив і відпустив мене.

А другого дня купив я собі новий костюм, шапку і чоботи. І став я відтоді жити та поживати, та в новому костюмі красуватися.

Дядько Іван і дядько Кузьма посміялися над тим, що трапилося з дядьком Федором. Потім дядько Кузьма сказав:

— Я теж одного разу ведмедя зустрів. Це було взимку. Пішов я в ліс. Дивлюся — ведмідь. Я бах з рушниць. А ведмідь брик на землю. Я поклав його на сани й повіз додому. Тягну його по селу на санках. Важко.





Спасибі, сільські хлоп'ята допомогли мені його довести до будинку.

Привіз я ведмедя додому і залишив посеред двору. Синочок мій Ігорчик побачив і від здивування рот роззявив.

А дружина каже:

«От добре! Здереш з ведмедя шкуру, і зшиємо тобі шубу».

Потім дружина і синочок пішли пити чай. Я вже хотів починати здирати шкуру, а тут, звідки не візьмися, прибіг пес Фоксик та як хапне ведмедя зубами за вухо! Ведмідь як схопиться, як гаркне на Фоксика! Виявилося, що він не був убитий, а тільки зомлів з переляку, коли я вистрілив.

Фоксик злякався і бігом у будку. А ведмідь як кинеться на мене! Я від





нього бігти. Побачив біля курника сходи і поліз угору. Видерся на дах. Дивлюся, а ведмідь слідом за мною поліз. Здерся він теж на дах. А дах не витримав. Як завалиться! Ми з ведмедем полетіли в курник. Кури перелякалися. Як закудкудакають, як полетять врізнобіч!

Я вискочив з курника. Скоріше до будинку. Ведмідь за мною. Я в кімнату. І ведмідь в кімнату. Я зачепився ногою за стіл, повалив його. Весь посуд посипався на підлогу. І самовар полетів. Ігорчик з переляку під диван заховався.

Бачу я — бігти далі нікуди. Впав на ліжко й очі з переляку зажмурих. А ведмідь підбіг, як струсоне мене лапою, як заричить:

«Вставай швидше! Вставай!»





Я розплющив очі, дивлюся, а це дружина мене будить.

— Вставай, — говорить. — Уже ранок давно. Адже ти збирався йти на полювання.

Устав я і пішов на полювання, але ведмедя того дня не бачив більше. І став я відтоді жити та поживати, та борщ хлебтати, та хліб жувати, та в новому костюмі красуватися, от!

Дядько Іван і дядько Федір посміялися з цієї розповіді. І дядько Кузьма посміявся з ними.

А потім усі троє пішли додому. Дядько Іван каже:

— Добре пополювали, правда? І звірятка жодного не вбили, і весело час провели.

— А я і не люблю вбивати звіряток, — відповів дядько Федір. — Хай

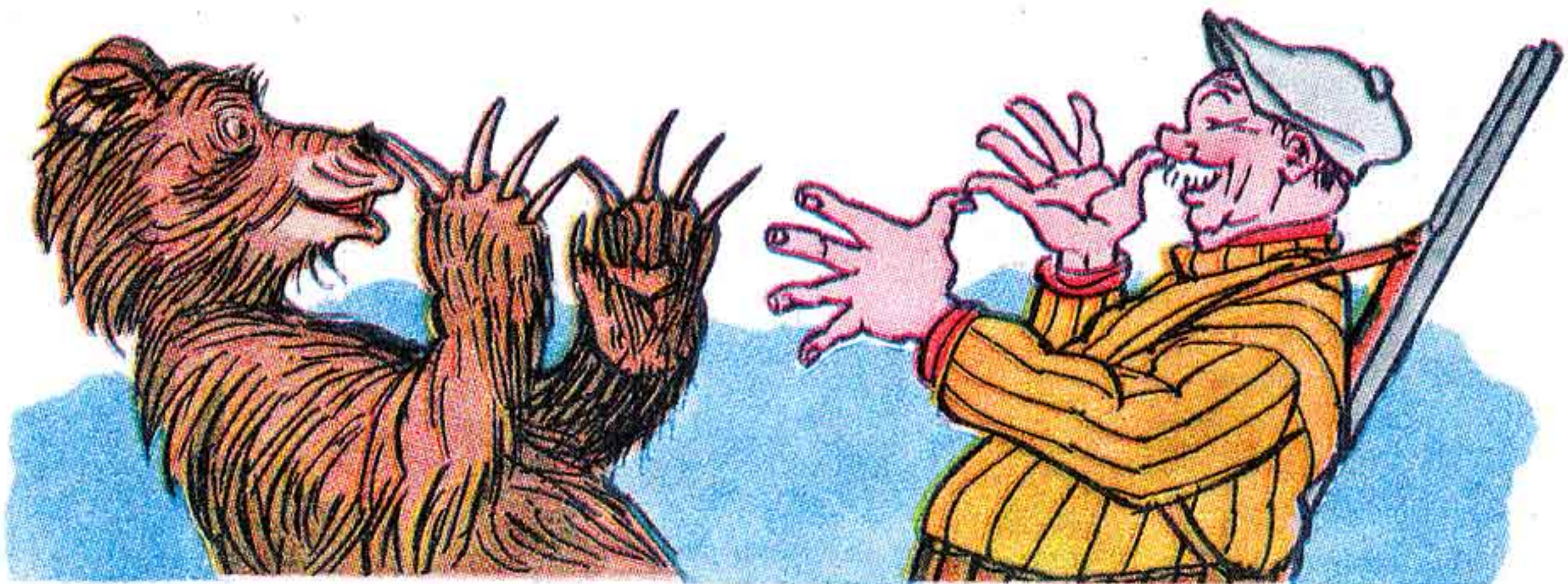




зайчики, білочки, їжачки та лисички мирно в лісі живуть. Не треба їх чіпати.

— І пташки різні хай теж живуть, — сказав дядько Кузьма. — Без звірят і пташат у лісі було б нудно. Нікого вбивати не треба. Тварин треба любити.

Ось які були три веселі мисливці.







## КОЛИ МИ СМІЄМОСЯ

У мене під вікном палісадник з невисокою чавунною огорожею. Взимку дворник прибирає вулицю і згрібає за огорожу сніг, а я кидаю через кватирку шматочки хліба для горобців. Щойно це птаство угле-





дить на снігу частування, відразу злітається зусібіч і розсаджується на гілках дерева, що росте перед вікном. Вони довго сидять, тривожно позираючи в усі боки, але спуститися вниз не наважуються. Схоже, їх відлякують перехожі на вулиці.

Та от один горобець набрався хоробрості, злетів з гілки, всівся на снігу і заходився дзьобати хліб. Другий горобець побачив це і теж спурхнув униз. За ним третій, четвертий...







І невдовзі вже вся горобина зграя сидить на снігу і дзьобає хліб. Ніхто жодної уваги на перехожих не звертає.

За своєю вдачею горобці — народ дружний, компанійський. Вони дуже любляють обідати, так би мовити, за загальним столом. Ось один із них прилаштувався до шматочка хліба і підщипує його знизу. Другий задер голову, випнув груди, ніби гордовитий кінь, і довбає той самий шматок зверху. Несподівано він помічає, що заважає своєму товаришу, і негайно переходить до іншого шматка, що лежить неподалік. «Шматків багато, вистачить на всіх! — каже він усім своїм виглядом. — Сваритися нема через що».

Проте не в усіх горобців такий





компанійський характер. Декотрі схоплять шматочок хліба, відтягнуть його убік, і там уже дзьобають, щоб ніхто не заважав.

На цих горобиних одноосібників взагалі неможливо без сміху дивитися. Ось один із них викопирсав з-під снігу шматочок хліба, відтяг його подалі від решти горобців і вже налаштувався добряче перекусити, як звідкілясь збоку налетів інший горобець, схопив без жодного попередження хліб і полетів з ним нагору. Варто було подивитися на бідолаху, який спіймав облизня. Він мав такий розгублений вигляд. Він навіть дзьоб від здивування роззявив.

А цього нахабу-горобця, який цупить чужі шматки, я давно помітив





і навіть придумав йому ім'я — Афонько, а на прізвище Шкодливий. Цей Афонько Шкодливий ніколи не їсть у товаристві, а прилетить, коли на нього зовсім не чекають, вихопить у когось з-під носа найбільший шматок і летить з ним кудись до себе під стріху. Іноді в Афоньчин дзьоб потрапить такий величезний шмат, що відтягує його голову донизу, і йому доводиться летіти, перевертаючись у повітрі догори хвостом. Крильми він молотить повітря з такою шаленою силою, що шум долинає до мене в кімнату через скло.

Мені здається, що Афонько Шкодливий таки колись телепнеться під непосильним тягарем униз і добряче заб'ється. Я зумисне кидаю йому





більші шматки, щоб подивитися, до чого врешті-решт його доведе пожадливість.

Є там ще один сварливий горобець-задерика. Цей Задерика налетить шулікою на якогось миролюбного горобця, відтіснить його вбік, дзьобне разочок його шматок, відра-





зу налетить на другого горобця, відщипне від його шматка, миттю метнеться до третього... Чи то його заздрощі роздирають, чи чужі шматки смачніші здаються — але він тільки те й робить, що на інших кидається! Врешті-решт він натрапить на такого самого задерику чи непоступливого горобця, який сам на чуже не зазіхає, але й свого не віддасть. Отоді й почнуть вони наскокувати один на одного, зіштовхуватися грудьми і злітати догори, ніби ті півні. Задерика так і хоче болючіше копирснути свого суперника дзьобом. Суперник теж не поступається. Так вони за бійкою і про хліб забудуть. Словом, сміх та й годі!

Коли горобці з'їдять увесь хліб, вони злітають нагору і розсідаються





на дереві. Відпочивають. Чистять носики об гілки. Вигляд у них ситий, задоволений.

Якось я вирішив зробити для них сюрприз, тобто несподіваний подарунок.

Думаю: «Чого їм, бідолахам, вов-







тузитися на снігу, лапи морозити!  
Нехай частуються, не сходячи з де-  
рева».

Надягнув шапку, пальто, вийшов  
у палісадник і заходився настром-  
лювати на сучки дерева шматочки  
хлібної м'якушки.







«Ото, — думаю, — горобці зрадіють!»

Повернувся додому і чекаю. Певно що з годину у віконце видивлявся — і хоч би тобі один горобець!

«Що ж таке? — думаю. — Невже не бачать?»

Раптом звідкись згори злітає якийсь дивакуватий розкуйовджений горобчисько і сідає на гілку біля настромленої на сучок м'якушки.



Хвіст у цього горобчиська куценський, ніби общипаний, загривок настовбурчений, на спині одне пір'ячко зламане і стирчить догори.

«Що то, — думаю, — за Степанко-розтелепанко такий прилетів до нас? Я такого ще не бачив. Мабуть, утік від кичьки, що хотіла його упіймати, чи побився з кимось».







А Степанко-розтелепанко тим часом сидить на гілці і навіть уваги не звертає на хлібну м'якушку. Потім випадково зиркнув скося на неї, закліпав перелякано очицями, нижня щелепка у нього відвисла, лапки розтислися самі по собі, і Степанко беркицьнув униз, мов підстрелений з рушниці. Не долетівши й половини до землі, він несподівано стрепенувся, залопотів крильцями і полетів, поступово набираючи висоту, кудись навскоси через вулицю.

Я аж розреготався: зрозумів, що цей кумедний горобець просто злякався хлібної м'якушки, що стриміла на сучку. Він, очевидно, не помітив решту шматків, що були настромлені довкруг, і за звичкою сів на гілку. А потім угледів, що поряд



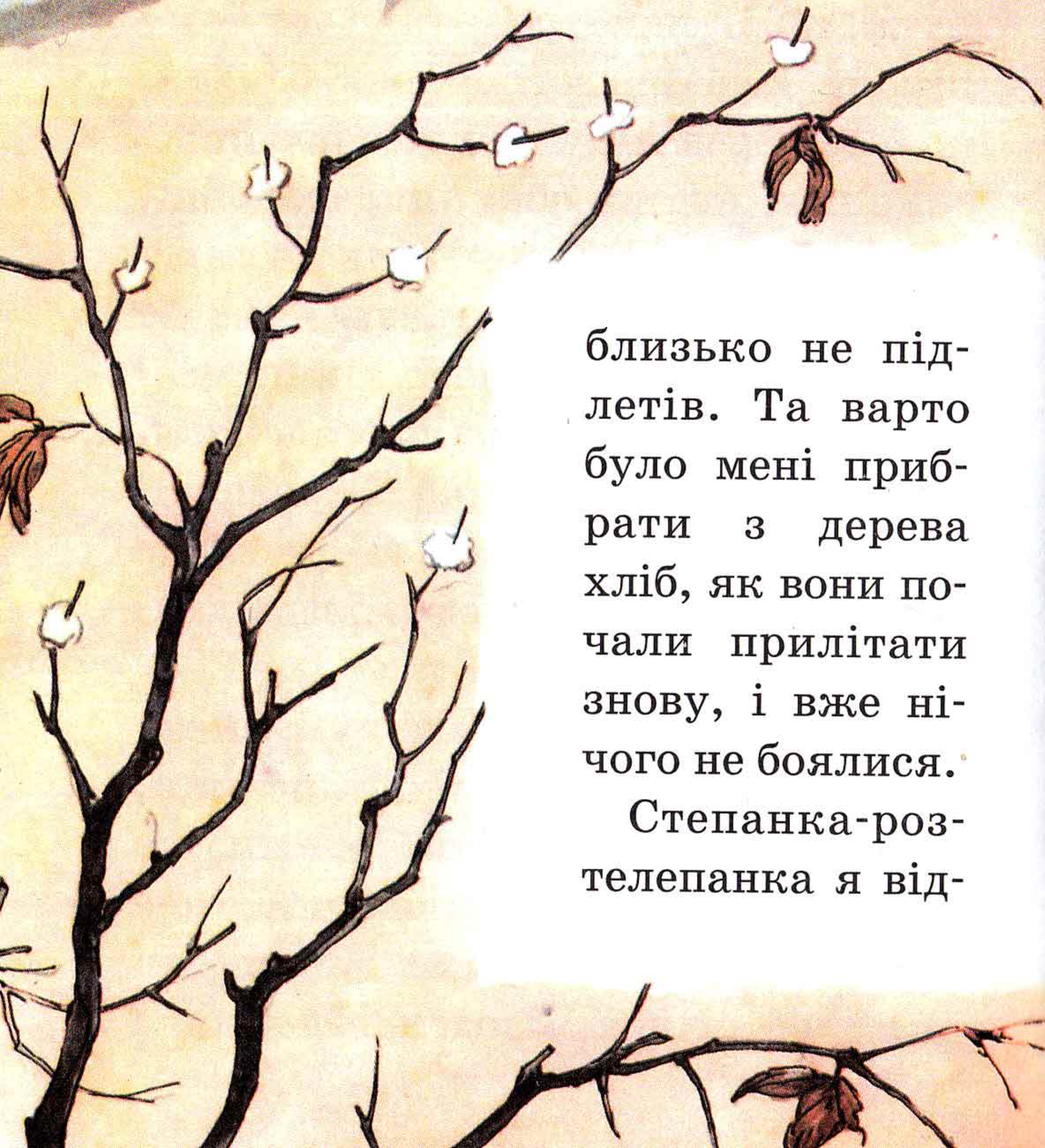
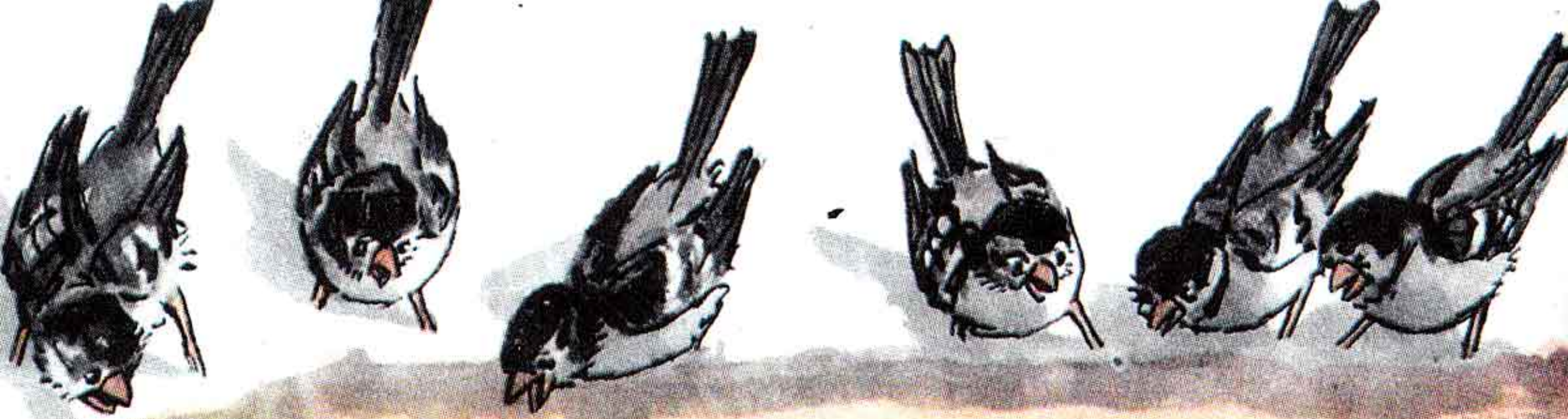


із ним сидить щось незрозуміле, чудернацьке, і так сторопів з переляку, що з дерева впав. Адже йому ніколи досі не доводилося бачити, щоб на деревах кусні хліба росли.

Решта, дещо обачніші горобці, очевидно, відразу помітили на дереві щось чудернацьке, незвичне і не наважувалися сідати на гілки. Напевне, вони навіть не здогадалися, що це хлібна м'якушка. Горобці — пташинки хоч і маленькі, та дуже обережні, й усе незрозуміле відлякує їх.

Я, звісно, не знаю, що думали горобці, можливо, вони намислили, що це якісь небачені живі істоти, що можуть їм чимось зашкодити, — але доти, поки на гілках стирчали шматочки хліба, жоден горобець і





близько не під-  
летів. Та варто  
було мені приб-  
рати з дерева  
хліб, як вони по-  
чали прилітати  
знову, і вже ні-  
чого не боялися.

Степанка-роз-  
телепанка я від-





тоді жодного разу  
не бачив. Мабуть,  
це був якийсь оч-  
манілий горобець-  
зайда з іншої ву-  
лиці.

А загалом, го-  
робиний народ  
мені подобається.  
Ці пташки до-





сять симпатичні й дуже кумедні. Я довго думав, чому ми сміємося над ними. А потім збагнув, що смішить нас у них те саме, що й у людях. Ми зазвичай сміємося над тими людьми, які турбуються тільки про себе і не дбають про інших; сміємося над невігласами, грубіянами, задериками і забіяками, які не поважають нікого, крім самих себе, і не вміють ладнати з людьми; сміємося над жадібними і заздрісними, які намагаються загарбати все у свою власність; над хвальками, над чваньками, які вважають, що вони найкращі, а решта нічого не вартують; сміємося і над роззявами, над неуважними, над боягузами, які сахаються від найменшої дурнички.

Один мій знайомий (дуже вчений





БЕЗ ЗВОНКА  
НЕ ВЛЕТАТЬ  
ЗЛАЯ СОБАКА

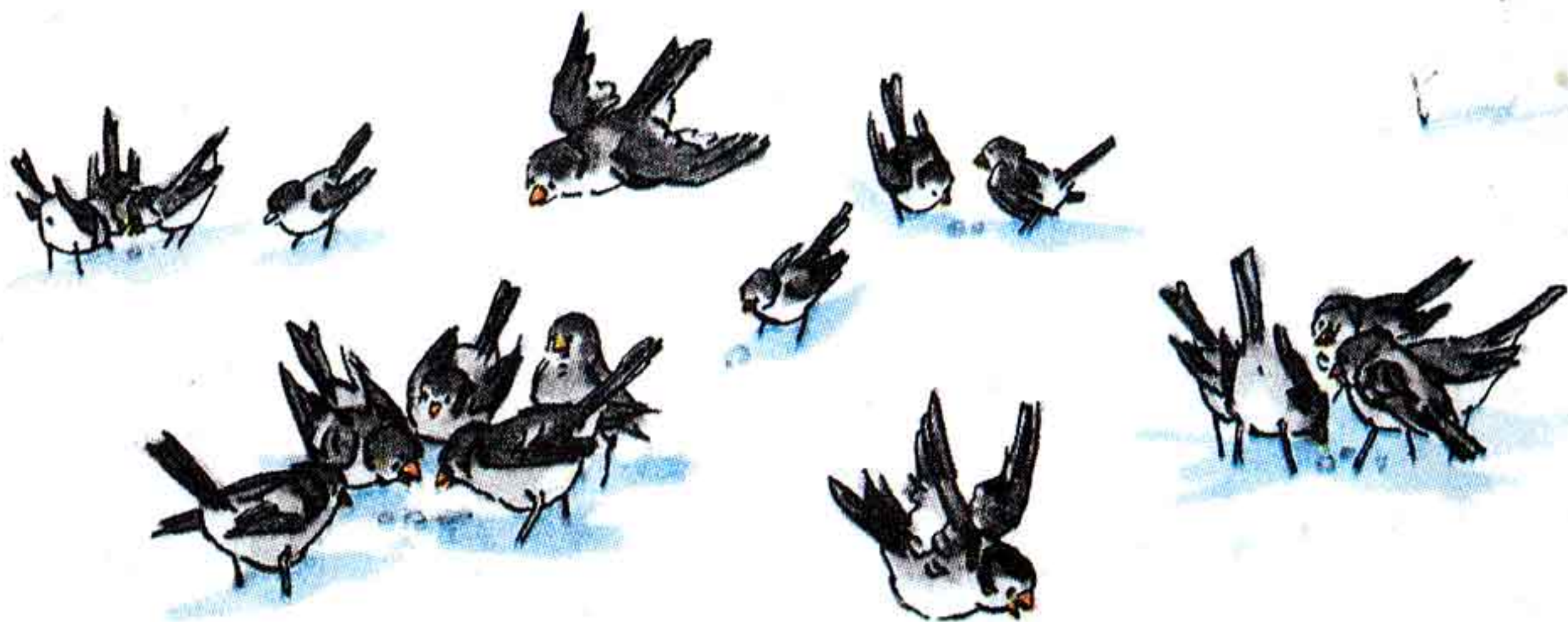




професор) говорив мені, що ми сміємося над горобцями, коли помічаємо, що вони чимось схожі на людей.

Та мені видається чомусь навпаки: ми сміємося над людьми, коли помічаємо, що вони чимось скидаються на горобців.

От поміркуй над цим, коли матимеш вільний час.







## ВИТІВНИКИ

Ми з Валею витівники. Ми завжди вигадуємо якісь забави.

Одного разу ми читали казку «Троє поросят». А тоді почали забавлятися. Спочатку ми бігали по кімнаті, стрибали і кричали:

— А я вовка не боюсь!

Потім мама пішла до крамниці, а Валя сказала:

— Давай, Петрику, зробимо собі хатку, як у тих поросят, що в казці.





Ми стягли з ліжка ковдру й завісили нею стіл. Ось і вийшла хатка. Ми залізли в неї, а там темно-темно!

Валя каже:

— От і добре, що у нас своя хатка! Ми завжди будемо тут жити і нікого до себе не пустимо; а якщо сірий вовк прийде, ми його проже-немо.

Я кажу:

— Шкода, що в нас у хатці немає вікон, дуже темно!

— Нічого, — каже Валя. — Адже в поросят хатки бувають без вікон.

Я питаю:

— А ти мене бачиш?

— Ні. А ти мене?

— І я, — кажу, — ні. Я навіть себе не бачу.

Раптом мене хтось як схопить за





ногу! Я як закричу! Вискочив з-під столу, а Валя за мною.

— Чого ти? — питає.

— Мене, — кажу, — хтось схопив за ногу. Може, сірий вовк?

Валя злякалась і бігом з кімнати. Я — за нею. Вибігли в коридор і двері зачинили.

— Давай, — кажу, — двері тримати, щоб він не одчинив.

Тримали ми двері, тримали.

Валя й каже:

— Може, там нікого нема?

Я кажу:

— А хто ж тоді мене за ногу торкав?

— Це я, — каже Валя, — я хотіла знати, де ти.

— Чого ж ти раніше не сказала?

— Я, — каже, — злякалась. Ти мене злякав.





Відчинили ми двері. У кімнаті нікого нема. А до столу підійти все-таки боїмося: а що як з-під нього сірий вовк вилізе!





Я кажу:

— Піди зніми ковдру.

А Валя каже:

— Ні, ти піди!

Я кажу:

— Там же нікого нема.

— А може, є!

Я підкрався навшпиньках до столу, смикнув за край ковдри і бігом до дверей. Ковдра впала, а під столом нікого нема. Ми зраділи. Хотіли полагодити хатку, тільки Валя каже:

— А що як знову хтось за ногу схопить!

Так і не гралися більше в «трьох поросят».





## ЗМІСТ

ФАНТАЗЕРИ . . . . .	3
ЖИВИЙ КАПЕЛЮХ . . . . .	19
НА ГІРЦІ . . . . .	27
ХОВАНКИ . . . . .	33
АВТОМОБІЛЬ . . . . .	43
ЛЬОДЯНИК . . . . .	51
ЛАТКА . . . . .	57
ОГІРКИ . . . . .	63
МЕТРО . . . . .	73
САШКО . . . . .	83
БОБИК У ГОСТЯХ У БАРБОСА . . . . .	103
ШУРКО В ДІДУСЯ . . . . .	121





КАРАСИК	141
ПРО РІПКУ	159
МІЛІЦІОНЕР	183
І Я ДОПОМАГАЮ	189
ВИНАХІДЛИВІСТЬ	223
ЗАМАЗКА	231
ГВИНТИК, ШПУНТИК І ПИЛОСОС	241
МИШКОВА КАША	251
ТРИ МИСЛИВЦІ	277
КОЛИ МИ СМІЄМОСЯ	295
ВИТІВНИКИ	313



*Для середнього шкільного віку*  
*«Бібліотечка Незнайка»*

**Носов Микола Миколайович**  
**ФАНТАЗЕРИ**

Оповідання

Переклад з російської Івана Сподаренка

Художник І. Семенов

Редактор серії В. Герман  
Комп'ютерна верстка А. Породько

Видавництво «Махаон-Україна»  
Свідоцтво ДК № 141 від 08.08.2000 р.  
04073 Київ, пр-т Московський, 6  
Тел./Факс: (044) 490-9901  
E-mail: sale@machaon.kiev.ua

Підписано до друку 27.09.2004.  
Формат 70×100<sup>1</sup>/<sub>32</sub>.  
Умовн. друк. арк. 12,9.  
Тираж 5000 прим. Зам № 5913.

Віддруковано з готових діапозитивів видавництва  
у ВАТ «Тверський поліграфічний комбінат»  
170024 м. Твер, пр-т Леніна, 5

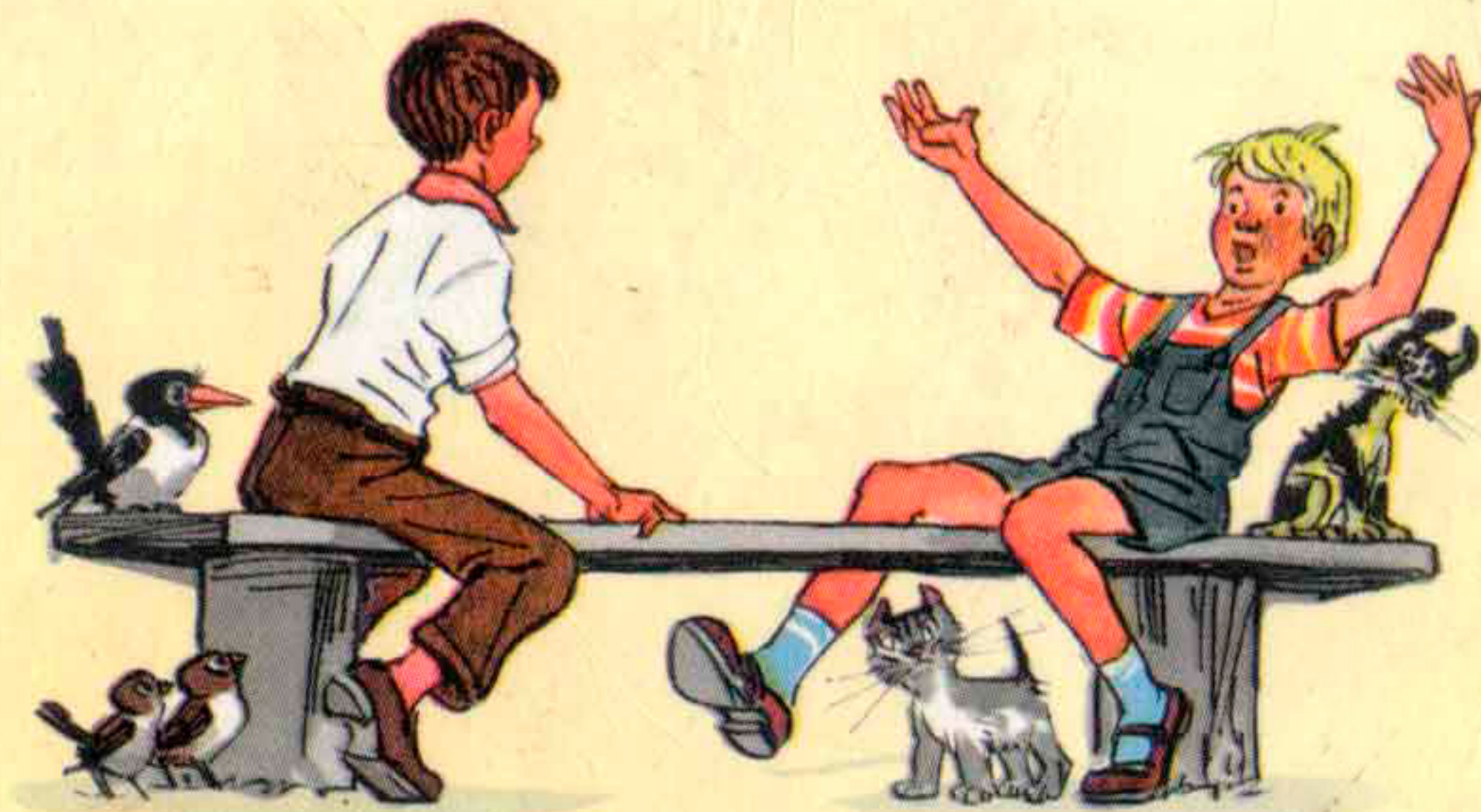
**Носов М. М.**

Н84 Фантазери: Оповідання/ Пер. з рос. І. Сподаренка;  
Худож. І. Семенов. — К.: Махаон-Україна, 2005. — 320 с.:  
іл. — (Сер. «Бібліотечка Незнайка»). — На тит. арк.: Вид.  
І. П. Носова.

ISBN 966-605-506-6.

ББК 84.4РОС6





НЕЗНАЙКА®



Machaon

ISBN 966-605-506-6



9 789666 055067